การประเมินผล
โครงการสร้างความเข้มแข็ง
กลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

ปีงบประมาณ
พ.ศ. 2564

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารประเมินผล เลขที่ 506
พฤษภาคม 2567

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPERS NO. 506
MAY 2024

การประเมินผล
โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

โดย

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทคัดย่อ

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดำเนินการโดย กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกร โดยดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตามนโยบายรัฐบาล กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร สำหรับการประเมินผลโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรในโครงการและกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (Propensity Score Matching Method: PSM Method)

ผลการประเมินผล พบว่า การสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกร โดยใช้วิธีการสำรวจความต้องการของเกษตรกร เพื่อนำมาวางแผนการสนับสนุนองค์ความรู้และปัจจัยการผลิต (Bottom-up Approach) ทำให้การสนับสนุนตรงกับความต้องการ ดำเนินการได้ 26,261 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.32 ของเป้าหมาย 26,176 ราย ซึ่งเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 93 มีการนำองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ การพัฒนาพื้นที่โดยการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน ดำเนินการได้ 3,701 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.06 ของเป้าหมาย 3,736 ไร่ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินที่เป็นกรด 800 ไร่ เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหลังสิ้นสุดโครงการ เกษตรกรร้อยละ 88.64 มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดำเนินการได้ 12 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 120 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 10 ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 33.33 มีการนำไปต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมร้อยละ 53.85 มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น ตรานกยูงสีเขียว สีน้ำเงิน และสีเงิน เป็นต้น

การเชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 66.79 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มอื่นทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ปัจจัยการผลิตและผลผลิต อีกทั้งมีการจัดซื้อหรือจำหน่ายปัจจัยการผลิตระหว่างเครือข่าย อาทิ กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อาสาสมัครเกษตรกรด้านต่าง ๆ สมาคม ชมรม บริษัท ห้าง และร้านต่าง ๆ ในภาพรวมกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 53.50 และ 28.12 มีความเข้มแข็งในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ ซึ่งมีปัจจัยมาจากด้านการให้ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ และประสบการณ์ อีกทั้งมีการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้จากกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก มีรายได้สูงกว่าเกษตรกรนอกโครงการ 28,482 บาทต่อปี และเกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้สูงกว่าเกษตรกรนอกโครงการ 12,638 บาทต่อปี ยุวเกษตรกรในโครงการมีความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนมากกว่ายุวเกษตรกรนอกโครงการร้อยละ 24.19 เกษตรกรร้อยละ 82.64 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะต่อกรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการดำเนินโครงการในระยะต่อไปหรือโครงการที่มีลักษณะการดำเนินงานคล้ายคลึงกัน 4 ข้อ ได้แก่ 1) ควรขยายผลการดำเนินงานโครงการ โดยนำวิธีการดำเนินโครงการในลักษณะ Bottom-up Approach

ไปใช้กับโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน อาทิ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและกลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น 2) ควรส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะกับภาคเอกชน 3) ควรบูรณาการงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ งบประมาณของโครงการ งบประมาณของจังหวัด กลุ่มจังหวัด หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการสนับสนุนเพิ่มเติม ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการมากขึ้น และ 4) ควรสนับสนุนให้กลุ่มใช้เงินทุนของตนเอง หรือสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนอื่นที่ไม่มีดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยต่ำ สำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม

คำสำคัญ : การประเมินผลโครงการ การประเมินผลกระทบ ความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ตัวแบบเชิงตรรกะ การจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง

Abstract

In fiscal year 2021, the project on strengthening agricultural production groups was implemented by the Land Development Department (LDD), the Queen Sirikit Department of Sericulture (QSDS), and the Department of Agricultural Extension (DOAE). The project aimed to strengthen the production, marketing, and management of farmer groups through the support of knowledge and production factors. The five target groups included group of farmers who received land allocation from the Agricultural Land Reform Office (ALRO) in accordance with government policy, group of farmers who grow mulberries, raise silkworms, and weave silk, agricultural career promotion groups, farmer housewife groups, and farm youth groups. The objective of this project evaluation was to evaluate the project outcomes and impacts. The Logic Model was applied as a conceptual framework for evaluating this project. Data were collected from both groups of farmers who did and did not participate in the project and were analyzed using descriptive statistics and Propensity Score Matching (PSM).

The results of the evaluation revealed that the bottom-up approach adopted by the project, which involved surveying farmers' needs regarding knowledge and production factors to plan support, resulted in the support provided by the project meeting farmers' needs. Twenty-six thousand two hundred and sixty-one farmers, representing 100.32% of the target of 26,176 farmers, received such support. More than 93% of farmers utilized the supported knowledge and production factors. An area of 3,701 rai, accounting for 99.06% of the target of 3,736 rai, was promoted to grow green manure crops to improve soil quality. The target area of 800 rai was promoted to improve acidic soil. These two soil quality improvement promotions allowed farmers to use their farmland more efficiently. After the project ended, 88.64% of farmers continued to improve their soil quality. Twelve products, representing 120% of the target of ten products, were developed. Thirty-three point three three percent of farmers expanded and developed new products. Among farmers who grow mulberries, raise silkworms, and weave silk, 53.85% had products that received standard certification.

Sixty-six point seven nine percent of the farmer groups had network connections with other groups both inside and outside the area, such as community enterprise groups, learning centers for increasing the efficiency of agricultural product production, farmer volunteer groups, associations, clubs, companies, department stores, and shops. This networking facilitated the exchange of knowledge, experiences, production factors, and outputs, as well as the purchase or distribution of production factors among networks. Overall, 53.50% and 28.12% of the farmer groups had operational strength at the highest and high levels, respectively. Important factors contributing to this strength included cooperation, assistance, participation in exchanging opinions, knowledge, and experiences, and continuous participation in group activities among group members. This allowed farmer group members to have increased income from the group. Income from the group of farmers within the project

who received land allocation from ALRO was higher than that of farmers outside the project by an average of 28,482 baht per year. Income from the group of farmers within the project who were members of the farmer housewife group was higher than that of farmers outside the project by an average of 12,638 baht per year. Farm youth within the project were 24.19% more likely to apply the supported knowledge in their households than farm youth outside the project. Eighty-two point six four percent of farmers were satisfied with the overall project operation at high to highest levels.

This evaluation provided four important recommendations to the LDD, the QSDS, the DOAE, and relevant agencies for implementing the next phase of this project and other similar projects. Firstly, the project implementation should be extended by applying its bottom-up approach to other projects with similar objectives, such as strengthening aquaculture or livestock farming groups. Secondly, farmer groups should be encouraged to establish more connections with other networks, especially with the private sector. Thirdly, budgets from various sources, such as project budgets and budgets of provinces, groups of provinces, or local government organizations, should be integrated to create sufficient funding for additional support and to give farmer groups more opportunities to participate in the project. Lastly, farmer groups should be encouraged to use their own funds or have access to other interest-free or low-interest funding sources to purchase equipment necessary for carrying out the group's production activities.

Keywords: Project evaluation, Impact evaluation, Agricultural production group strength, Theory of change, Logic model, Propensity score matching

คำนำ

รายงานการประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ สำหรับเป็นข้อมูลให้กับผู้บริหารและผู้รับผิดชอบดำเนินงานโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือขยายผลการดำเนินงานโครงการหรือโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์และกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ทั้งในส่วนกลางและในระดับพื้นที่ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการติดต่อประสานงาน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง และกลุ่มเกษตรกรในและนอกโครงการ ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลโดยละเอียด จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่สนใจต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
พฤษภาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	**ค**
Abstract	**จ**
คำนำ	**ช**
สารบัญ	**ฌ**
สารบัญตาราง	**ฎ**
สารบัญภาพ	**ฑ**
สารบัญตารางผนวก	**ฒ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล	2
1.3 ขอบเขตของการประเมินผล	2
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	2
1.5 วิธีการประเมินผล	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	**15**
2.1 การตรวจเอกสาร	15
2.2 แนวคิดและทฤษฎี	21
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	**29**
3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย	29
บทที่ 4 ผลการประเมิน	**39**
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	39
4.2 กิจกรรม (Activities)	46
4.3 ผลผลิต (Outputs)	51
4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)	53
4.5 ผลกระทบ (Impacts)	74
4.6 ความพึงพอใจ (Satisfaction)	77
4.7 สรุปผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผล	79
4.8 การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM	83
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	**91**
5.1 สรุป	91
5.2 ข้อเสนอแนะ	93

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	**95**
ภาคผนวก	**97**
ภาคผนวกที่ 1 รายละเอียดโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	99
ภาคผนวกที่ 2 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม R	115
ภาคผนวกที่ 2.1 การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ	117
ภาคผนวกที่ 2.2 การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM	129
ภาคผนวกที่ 2.3 การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่	141
ภาคผนวกที่ 3 แบบสอบถาม	149
ภาคผนวกที่ 4 ประมวลภาพการดำเนินงานโครงการ	229

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลรายตัวชี้วัด 6
ตารางที่ 1.2 เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินโครงการ 8
ตารางที่ 1.3 ขนาดประชากรและตัวอย่าง 11
ตารางที่ 1.4 ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในการจับคู่เกษตรกรในกับนอกโครงการ 13
ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการจับคู่เกษตรกรในกับนอกโครงการ 20
ตารางที่ 2.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง 22
ตารางที่ 3.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 30
ตารางที่ 3.2 สมาชิกและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 31
ตารางที่ 3.3 การประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 31
ตารางที่ 3.4 การถือครองที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565 32
ตารางที่ 3.5 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565 33
ตารางที่ 3.6 ปัญหาคุณภาพดินในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 34
ตารางที่ 3.7 แหล่งน้ำในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 35
ตารางที่ 3.8 ความเพียงพอของปริมาณน้ำฝนในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565 35
ตารางที่ 3.9 รายได้จากกลุ่มของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565 36
ตารางที่ 3.10 ข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565 37
ตารางที่ 3.11 การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565 38
ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 40
ตารางที่ 4.2 ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 40
ตารางที่ 4.3 ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 41
ตารางที่ 4.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 46
ตารางที่ 4.5 การนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการมาใช้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 47
ตารางที่ 4.6 ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 48
ตารางที่ 4.7 การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 49
ตารางที่ 4.8 การถ่ายทอดความรู้ สาธิต พัฒนาทักษะ จัดกระบวนการเรียนรู้ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 50
ตารางที่ 4.9 จำนวนกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกที่ได้รับฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 51
ตารางที่ 4.10 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 53
ตารางที่ 4.12 ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 55
ตารางที่ 4.13 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 56
ตารางที่ 4.14 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ปี 2565 57
ตารางที่ 4.15 การนำปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตไปใช้ประโยชน์ 57
ตารางที่ 4.16 ระดับการนำปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตไปใช้ประโยชน์ ปี 2565 58
ตารางที่ 4.17 คุณภาพดินและการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการเกษตรหลังจากได้เข้าร่วมโครงการ ปี 2565 59
ตารางที่ 4.18 ระดับของความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 59
ตารางที่ 4.19 ระดับความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 62
ตารางที่ 4.20 ระดับการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 64
ตารางที่ 4.21 ระดับการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 66
ตารางที่ 4.22 ระดับความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 68
ตารางที่ 4.23 ระดับการได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 70
ตารางที่ 4.24 การต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 71
ตารางที่ 4.25 ระดับการการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565 73
ตารางที่ 4.26 การรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 74
ตารางที่ 4.27 ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 75
ตารางที่ 4.28 การปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกรเพื่อประโยชน์ในการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 75
ตารางที่ 4.29 จำนวนรายได้ของสมาชิกจากกลุ่มเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและภายหลังได้เข้าร่วมโครงการ ปี 2563 และ 2565 76
ตารางที่ 4.30 ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีเกษตรกรรุ่นใหม่ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 77
ตารางที่ 4.31 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ ปี 2564 78
ตารางที่ 4.32 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ ปี 2564 79
ตารางที่ 4.33 สรุปผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564 80
ตารางที่ 4.34 สรุปผลการประเมินด้านกิจกรรมเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564 81
ตารางที่ 4.35 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิตเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564 81
ตารางที่ 4.36 สรุปผลการประเมินด้านผลลัพธ์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564 82
ตารางที่ 4.37 สรุปผลการประเมินด้านผลกระทบเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564 83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.38 สรุปผลการประเมินด้านความพึงพอใจเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564	83
ตารางที่ 4.39 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ปี 2564	87
ตารางที่ 4.40 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการที่มีต่อรายได้จากกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2565	88
ตารางที่ 4.41 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการที่มีต่อความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกร ปี 2565	89
ตารางที่ 4.42 ผลการคำนวณความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์และการทดสอบค่าไคสแควร์สำหรับตรวจสอบความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันของคุณลักษณะหรือตัวแปรก่อนและหลังการจับคู่ ปี 2565	90

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ตามรูปแบบเชิงตรรกะ	5
ภาพที่ 2.1 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model: LM)	24

สารบัญตารางผนวก

หน้า

ตารางผนวกที่ 1 พื้นที่ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม 101

ตารางผนวกที่ 2 ผลการดำเนินงาน/พื้นที่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม 103

ตารางผนวกที่ 3 ขันตอน/วิธีการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม 106

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ 107

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรม/ขั้นตอนการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ 108

ตารางผนวกที่ 6 วิธีและขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร 111

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญของงานประเมินผล

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพและการสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ชุมชนประมง และสถาบันเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรตามแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ทั้งนี้ ผลการประเมินแผนงานบูรณาการดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2565) พบว่า การดำเนินงานโครงการของหน่วยงานมีผลได้สูงเกินกว่าร้อยละ 95 ขึ้นไป เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย แต่การดำเนินโครงการยังไม่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการเท่าที่ควร โดยเฉพาะในด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ การลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มรายได้ของเกษตรกร เนื่องจากการประเมินผลดังกล่าวเป็นการประเมินผลการดำเนินโครงการในปีที่ 1 ซึ่งยังเป็นช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโครงการและการพัฒนาผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง รวมทั้ง ยังไม่สามารถวัดผลลัพธ์ของโครงการได้อย่างเต็มที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกร ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่โครงการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาลให้มีศักยภาพ มีความเหมาะสมในการผลิตพืชและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน 2) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่ได้มาตรฐานและคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการผลิต และสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และ 3) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรเกษตรกรมีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างยั่งยืน มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะของสมาชิกในการดำเนินงานส่งเสริมเคหกิจเกษตร เพื่อความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน พัฒนาองค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบและยกย่องเชิดชูเกียรติ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่นของเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เป็นที่ประจักษ์ และเป็นแบบอย่างในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ดำเนินงานโดยผ่านการถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่องค์กรเกษตรกรและสมาชิก งบประมาณดำเนินงานรวมทั้งสิ้น 42.3867 ล้านบาท

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เห็นว่าโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร เป็นโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากที่มีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาประเทศของยุทธศาสตร์ชาติ (ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

(ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม) จึงดำเนินการประเมินผลโครงการดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุง หรือขยายผลการดำเนินงานโครงการในระยะต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานประเมินผล

เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ

1.3 ขอบเขตของการประเมินผล

1.3.1 พื้นที่เป้าหมาย

1) กิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรกรแผนใหม่ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี สระแก้ว นครราชสีมา กาฬสินธุ์ อุทัยธานี กาญจนบุรี ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

2) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม โดยกรมหม่อนไหม ดำเนินการในพื้นที่ 21 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง เชียงราย พิจิตร ตาก อุดรธานี สกลนคร เลย ขอนแก่น ชัยภูมิ มหาสารคาม มุกดาหาร นครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระบุรี ลพบุรี ชุมพร ราชบุรี อุทัยธานี ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

3) กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการในพื้นที่ 77 จังหวัด

1.3.2 ประชากรเป้าหมาย

1) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบ 8 ราย และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม 14 กลุ่ม เกษตรกร 600 ราย

2) เจ้าหน้าที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่รับผิดชอบ 21 ราย และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม 31 กลุ่ม เกษตรกร 510 ราย

3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดที่รับผิดชอบอย่างน้อย 77 ราย กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 308 กลุ่ม เกษตรกร 4,620 ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 533 กลุ่ม เกษตรกร 8,915 ราย และกลุ่มยุวเกษตรกร 882 กลุ่ม ยุวเกษตรกร 11,466 ราย

4) กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกนอกโครงการที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงและจำนวนใกล้เคียงกันกับขนาดตัวอย่างกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรในโครงการ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบโดยวิธีการการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (Propensity Score Matching (PSM) Method) แบบ Nearest Neighbour Matching with Replacement

1.3.3 ระยะเวลาข้อมูล

1) ข้อมูลผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ เป็นข้อมูลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 (หลังเข้าร่วมโครงการ) ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

2) ข้อมูลคุณลักษณะด้านประชากรและการทำการเกษตรของเกษตรกรเพื่อใช้สำหรับการจับคู่ระหว่างเกษตรกรในและนอกโครงการ เป็นข้อมูลในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ก่อนเข้าร่วมโครงการ)

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 กลุ่มผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล หมายถึง การรวมกันเฉพาะกิจของผู้ที่มีสิทธิและได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ได้แก่ 1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปี เพื่อประกอบเกษตรกรรมในท้องถิ่นนั้น และ 2) ผู้ประสงค์

จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง 3 ประเภท คือ ผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม และผู้เป็นบุตรของเกษตรกร

1.4.2 กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม หมายถึง การรวมกันของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพ ดังนี้ 1) ปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหมหัตถกรรม ผลิตชาใบหม่อน หรือจำหน่ายใบเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ 2) ปลูกหม่อนเพื่อเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม 3) ปลูกหม่อนผลสด 4) เลี้ยงไหม 5) ทอผ้าไหม และ 6) รับจ้างงานหม่อนไหม

1.4.3 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร หมายถึง องค์กรเกษตรกรที่รวมตัวกันอย่างเป็นทางการ อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากการส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการจดทะเบียนอย่างเป็นทางการ มีโครงสร้างการดำเนินงานและระเบียบข้อบังคับชัดเจนแต่ไม่มีกฎหมายรองรับ

สมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร อาจเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือดำเนินกิจกรรมที่เกื้อหนุนกัน มารวมตัวกันโดยธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน เมื่อรวมตัวกันได้แล้ว จะต้องไปยื่นขอจดทะเบียนเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรที่สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยต้องมีระเบียบข้อบังคับกลุ่ม รายชื่อคณะกรรมการกลุ่ม บัญชีรายชื่อสมาชิกกลุ่ม และแผนงานหรือกิจกรรมกลุ่มด้วย

1.4.4 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมายถึง การรวมตัวกันของสตรีในภาคเกษตรในหมู่บ้านตำบลเดียวกัน ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป และยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งเป็นกลุ่มบ้านเกษตรกร ณ สำนักงานเกษตรอำเภอ ภายใต้หลักการดำเนินงานกลุ่ม คือ หลักการเรียนรู้ หลักการมีส่วนร่วม และหลักการพึ่งพาตนเอง มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการกลุ่ม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่ม โดยคณะกรรมการระดับตำบล อำเภอ จังหวัด เขต และระดับประเทศที่มาจากการเลือกตั้ง เพื่อรับความรู้ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและนำไปปฏิบัติในครอบครัว รู้จักการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมพัฒนาการเกษตร พัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนเกษตรกร พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม สามารถสร้างสุขให้ครอบครัว ชุมชน และสังคม ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน

1.4.5 กลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 10 ถึง 25 ปี ที่มีความสนใจด้านการเกษตร รวมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร เพื่อพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ด้านการเกษตร ทักษะอาชีพและทักษะการดำเนินชีวิต ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพภาคการเกษตร โดยกลุ่มยุวเกษตรกร แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ 1) กลุ่มยุวเกษตรกรในสถาบันการศึกษา 2) กลุ่มยุวเกษตรกรนอกสถาบันการศึกษา และ 3) กลุ่มยุวเกษตรกรแบบผสม

1.4.6 แผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production Plan - IFPP) คือ แผนธุรกิจเกษตรอย่างง่ายที่บอกถึงขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกรทั้งหมดตั้งแต่จุดเริ่มต้นว่าจะผลิตพืชหรือสินค้าเกษตรชนิดใด มีกระบวนการขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างไร ใช้ปัจจัยอะไร จำนวนเท่าใด ผลผลิตจะออกมามากน้อยแค่ไหน ใช้งบประมาณและกำลังคนเท่าไหร่กว่าจะได้ผลผลิตที่พร้อมออกจำหน่ายสู่ตลาด รวมถึงการหาตลาดหรือช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและเป็นการจัดการความเสี่ยงในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้า

1.5 วิธีการประเมินผล

1.5.1 กรอบแนวคิดในงานประเมินผล

1) รูปแบบของงานประเมินผล เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) ที่อธิบายว่านโยบายหรือโครงการหนึ่ง ๆ สามารถบรรลุผลลัพธ์ที่กำหนดเอาไว้ได้อย่างไรและทำไม โดยพิจารณาจากความเชื่อมโยงกันเป็นลำดับขั้นอย่างเป็นเหตุเป็นผลขององค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการ ได้แก่ ปัจจัย

กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นและตัวชี้วัด โดยใช้รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงดังกล่าว (ภาพที่ 1.1)

2) ประเภทของงานประเมินผล เป็นการประเมินผลระหว่างดำเนินงานโครงการ (On-going Evaluation) โดยเป็นการประเมินผลการดำเนินงานโครงการในปีที่ 2 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564)

3) แบบแผนของงานประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินโครงการกับเป้าหมาย และประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์ รวมทั้งเปรียบเทียบผลกระทบระหว่างเกษตรกรในและนอกโครงการ

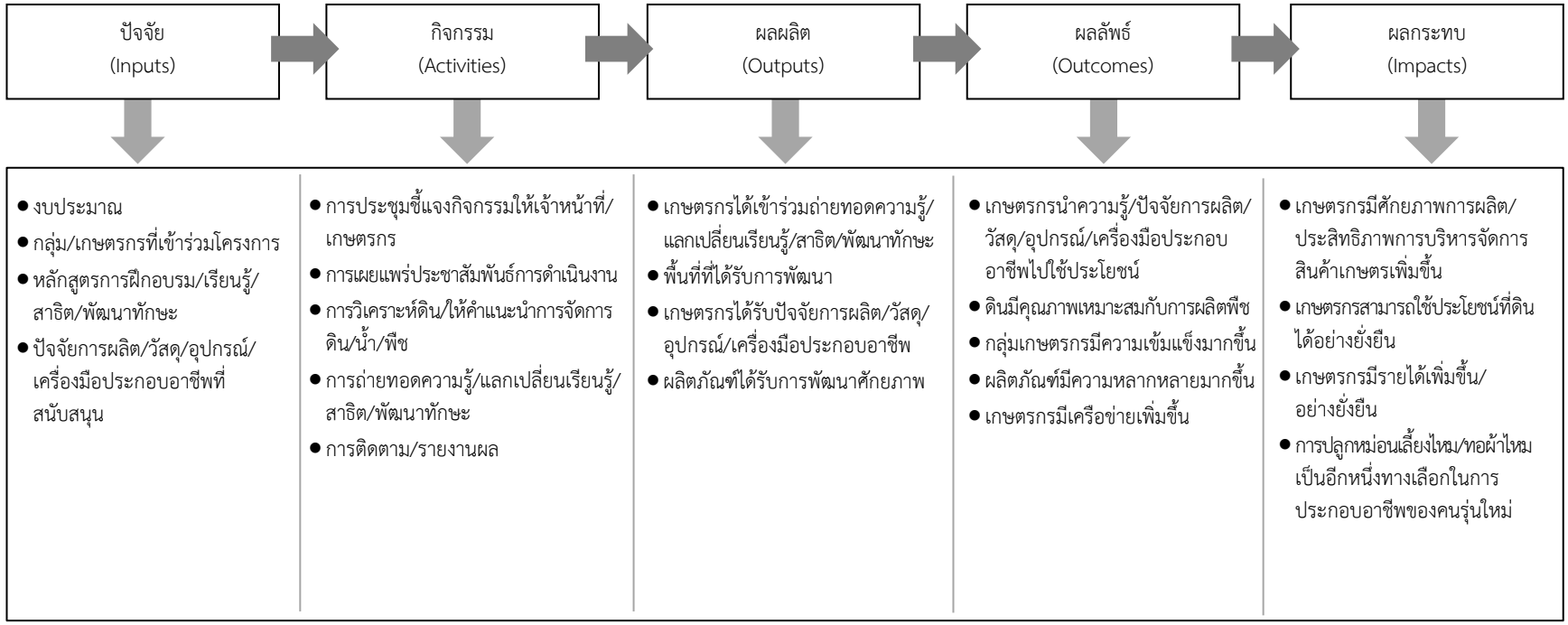

ที่มา: จากการทบทวนเอกสารรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ตามรูปแบบเชิงตรรกะ

1.5.2 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผล จากรูปแบบของงานประเมินผลดังกล่าว สามารถนำมากำหนดเป็นประเด็นตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผลของโครงการได้ ดังนี้ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลรายตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายแล้ว	ร้อยละ 100
	- ร้อยละของงบประมาณมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน	ร้อยละ 80
	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่เห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	ร้อยละ 80
1.2 หลักสูตรการฝึกอบรม/เรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- จำนวนหลักสูตรการฝึกอบรม/เรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	
	● เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	4 หลักสูตร
	● กลุ่ม/เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	29 หลักสูตร
	● กลุ่ม/เกษตรกรส่งเสริมอาชีพการเกษตร	2 หลักสูตร
	● กลุ่ม/เกษตรกรแม่บ้านเกษตรกร	2 หลักสูตร
	● กลุ่ม/นักเรียนยุวเกษตรกร	1 หลักสูตร
1.3 ปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพ	- ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่สนับสนุน	อย่างน้อย 1 ชนิด/ประเภท
	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ 80
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การประชุมชี้แจงกิจกรรม	- จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่	
	● ระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานในพื้นที่	อย่างน้อย 2 ครั้ง
	● ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบระดับต่าง ๆ ในพื้นที่ (จังหวัด อำเภอ และตำบล)	อย่างน้อย 2 ครั้ง
	- จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเกษตรกร	อย่างน้อย 2 ครั้ง
	- จำนวนครั้งการประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อสำรวจความต้องการ/วางแผนการใช้ที่ดิน	อย่างน้อย 1 ครั้ง
2.2 การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร	- จำนวนกลุ่ม/เกษตรกรสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรม	
	● เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	750 ราย
	● กลุ่ม/เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	25 กลุ่ม/425 ราย
	● กลุ่ม/เกษตรกรส่งเสริมอาชีพการเกษตร	308 กลุ่ม/4,620 ราย
	● กลุ่ม/เกษตรกรแม่บ้านเกษตรกร	533 กลุ่ม/8,915 ราย
	● กลุ่ม/นักเรียนยุวเกษตรกร	882 กลุ่ม/11,466 ราย
2.3 การวิเคราะห์ดิน/ให้คำแนะนำการจัดการดิน/น้ำ/พืช	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการนำตัวอย่างดินของเกษตรกรมาวิเคราะห์	ร้อยละ 100
	- จำนวนตัวอย่างดินที่ได้รับการวิเคราะห์	523 ตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล
2.4 การถ่ายทอดความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- จำนวนครั้งการถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ/จัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ	
	• เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม
	• กลุ่ม/เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม
	• กลุ่ม/เกษตรกรส่งเสริมอาชีพการเกษตร	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม
	• กลุ่ม/เกษตรกรแม่บ้านเกษตรกร	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม
	• กลุ่ม/นักเรียนยุวเกษตรกร	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม
2.5 การติดตามประเมินผล	- จำนวนครั้งในการติดตาม/ให้คำปรึกษาเกษตรกร	
	• กรมพัฒนาที่ดิน (สถานีพัฒนาที่ดิน)	อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี
	• กรมหม่อนไหม (ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ)	อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี
	• กรมส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัด)	อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การได้เข้าร่วมถ่ายทอดความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะในหลักสูตรต่างๆ	ร้อยละ 100
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ร้อยละ 100
3.2 พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	3,736 ไร่ (ก.จัดที่ดิน)
	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	800 ไร่ (ก.จัดที่ดิน)
3.3 การรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพ	- ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่เกษตรกรได้รับ	อย่างน้อย 1 ชนิด/ประเภท
	- ร้อยละของกลุ่ม/เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตที่ตรงกับความต้องการ	มากกว่าร้อยละ 80
3.4 การได้รับการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์	- จำนวนแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ได้รับการพัฒนา	77 แหล่ง (ก.แม่บ้าน)
	- จำนวนผลิตภัณฑ์หม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา	10 ผลิตภัณฑ์ (ก.หม่อนไหม)
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ระดับความรู้ความเข้าใจ	- ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้	ระดับมากขึ้นไป
4.2 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	มากกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	มากกว่าร้อยละ 80
4.3 คุณภาพดิน	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีดินคุณภาพดีขึ้น	มากกว่าร้อยละ 80 (ก.จัดที่ดิน)
4.4 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าใจเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างชัดเจน	ระดับมากขึ้นไป
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ยังมีการดำเนินกิจกรรมการผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	ระดับมากขึ้นไป
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป
4.5 การต่อยอดผลิตภัณฑ์	- ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีการต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่	มากกว่าร้อยละ 80 (ก.หม่อนไหม/ก.แม่บ้าน)
4.6 เครือข่าย	- ร้อยละของกลุ่ม/เกษตรกรที่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย	มากกว่าร้อยละ 80

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล
5. ผลกระทบ (Impact)		
5.1 ศักยภาพการผลิต/ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร	- เกษตรกรที่มีผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน	มากกว่าร้อยละ 80 (ก.หม่อนไหม)
	- ช่องทางการจำหน่ายของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10
5.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน	- เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง	มากกว่าร้อยละ 80 (ก.จัดที่ดิน)
5.3 รายได้	- รายได้จากกลุ่มของกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10
5.4 เกษตรกรรุ่นใหม่	- เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมที่เพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10 (ก.หม่อนไหม)
6. ความพึงพอใจ (Satisfaction)		
6.1 ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรที่มีต่อปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับการสนับสนุน	ระดับมากขึ้นไป

ที่มา: จากการศึกษา

1.5.3 เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินโครงการ

ประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลระดับการพัฒนาความผาสุกของเกษตรกร เนื่องจากโครงการมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ยกระดับความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยคำนวณหาค่าร้อยละของตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล แล้วนำมาเปรียบกับเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินโครงการที่กำหนดไว้ (ตารางที่ 1.2) เพื่อชี้วัดว่าผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับใด อาทิ หากมีตัวชี้วัดจากทุกประเด็นการประเมินผลที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลคิดเป็นร้อยละ 95 สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และหากมีตัวชี้วัดจากประเด็นผลลัพธ์ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลคิดเป็นร้อยละ 85 สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านผลลัพธ์อยู่ในระดับดี

ตารางที่ 1.2 เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินโครงการ

ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล (ร้อยละ)	ระดับผลการดำเนินงาน
90 – 100	ดีมาก
80 – 89.99	ดี
70 – 79.99	ปานกลาง
60 – 69.99	ต้องปรับปรุง
น้อยกว่า 60	ต้องเร่งแก้ไข

หมายเหตุ: ประยุกต์มาจากเกณฑ์การประเมินผลระดับการพัฒนาความสุกของเกษตรกร
ที่มา: ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566 และแนวโน้มปี 2567

1.5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินผลครั้งนี้ จำแนกตามแหล่งที่มา 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภท ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ประธานเกษตรกรสมาชิกองค์กรเกษตรกรในโครงการ และเกษตรกรสมาชิกองค์กรเกษตรกรนอกโครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structural Interviewing Form) ที่ประกอบไปด้วยทั้งคำถามปลายปิดและเปิด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ลักษณะด้านประชากร การทำการเกษตร การเข้าร่วมโครงการ การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ความพึงพอใจต่อโครงการ ปัญหาในการเข้าร่วมโครงการ และข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินโครงการในระยะต่อไป

สำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่างและแผนแบบการเลือกหรือสุ่มตัวอย่างที่จะนำมาใช้ จำแนกตามประเภทของผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ ดังนี้

(1) เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในโครงการ มีขั้นตอน ดังนี้

(1.1) เลือกจังหวัดตัวอย่าง ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ประกอบกับเพื่อต้องการให้ได้ตัวอย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันด้านเศรษฐกิจและสังคมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จึงกำหนดขนาดจังหวัดตัวอย่างให้เท่ากันทุกภาค (ภาคกลาง เหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ และใต้) ภาคละ 3 จังหวัด ดังนั้น ได้ขนาดจังหวัดตัวอย่างทั้งหมด 12 จังหวัด และเลือกจังหวัดตัวอย่างด้วยแผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยใช้จังหวัดที่มีผลการดำเนินงานในเชิงจำนวนเกษตรกรมากที่สุดเป็นเกณฑ์ในการเลือกจังหวัด ดังนั้น จังหวัดที่ถูกเลือก ประกอบด้วย ภาคกลาง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี และสระแก้ว ภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พิจิตร และอุทัยธานี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น และบุรีรัมย์ และภาคใต้ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และชุมพร (ตารางที่ 1.3)

(1.2) สุ่มองค์กรเกษตรกรตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดองค์กรเกษตรกรตัวอย่างให้เท่ากันทุกประเภทองค์กรเกษตรกรในจังหวัดที่ถูกเลือก ประเภทองค์กรเกษตรกรละ 1 กลุ่ม ดังนั้น ได้ขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล 5 กลุ่ม ขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 7 กลุ่ม ขนาดตัวอย่างของกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 12 กลุ่ม ขนาดตัวอย่างของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 12 กลุ่ม และขนาดตัวอย่างของกลุ่มยุวเกษตรกร 12 กลุ่ม ทั้งนี้ ได้ขนาดองค์กรเกษตรกรตัวอย่างรวมทั้งหมด 48 กลุ่ม ในกรณีที่มีองค์กรเกษตรกรประเภทใดประเภทหนึ่งมากกว่า 1 กลุ่ม ในจังหวัดที่ถูกเลือก จะสุ่มองค์กรเกษตรกรตัวอย่างด้วยแผนแบบการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without Replacement) จากรายชื่อองค์กรเกษตรกรในโครงการ และในกรณีที่มีองค์กรเกษตรกรประเภทใดประเภทหนึ่งเพียง 1 กลุ่ม ในจังหวัดที่ถูกเลือก จะเลือกองค์กรเกษตรกรตัวอย่างด้วยแผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง (ตารางที่ 1.3)

(1.3) สุ่มเกษตรกรตัวอย่างในโครงการ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและระยะเวลาสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง มีความจำเป็นที่จะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรนอกโครงการด้วย จึงกำหนดขนาดเกษตรกรตัวอย่างในโครงการตามความขีดความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็น 265 ราย ทั้งนี้ ขนาดตัวอย่างจะถูกกระจายให้เท่ากันสำหรับองค์กรเกษตรกรแต่ละประเภท เพื่อให้สามารถใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงได้ (PSM Method) และกระจายให้แต่ละจังหวัดที่ถูกเลือกแบบเป็นสัดส่วนกับขนาดประชากรของจังหวัดนั้น ๆ และสุ่มเกษตรกรตัวอย่างในโครงการจากองค์กรเกษตรกรแต่ละประเภทที่ถูกสุ่มด้วยแผนแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายแบบไม่ใส่คืน จากรายชื่อเกษตรกรในโครงการ (ตารางที่ 1.3)

(2) ประธานกลุ่มเกษตรกรในโครงการ เลือกประธานองค์กรเกษตรกรตัวอย่างด้วยแผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง โดยใช้การดำรงตำแหน่งและการมีอำนาจหน้าที่เป็นเกณฑ์ในการเลือกประธานองค์กรเกษตรกรแต่ละประเภทที่ถูกสุ่มได้ในจังหวัดที่ถูกเลือก โดยกำหนดขนาดประธานองค์กรเกษตรกรตัวอย่างให้เท่ากับจำนวนเกษตรกรสมาชิก 1 ราย ดังนั้น ได้ขนาดตัวอย่างของประธานกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล 5 ราย ขนาดตัวอย่างของประธานกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 7 ราย ขนาดตัวอย่างของประธานกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 12 ราย ขนาดตัวอย่างของประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 12 ราย และขนาดตัวอย่างของประธานกลุ่มยุวเกษตรกร 12 ราย รวมทั้งหมด 48 ราย (ตารางที่ 1.3)

(3) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เลือกเจ้าหน้าที่ตัวอย่างด้วยแผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง โดยใช้ความรับผิดชอบดูแลพัฒนาองค์กรเกษตรกรเป็นเกณฑ์ในการเลือกเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดขนาดเจ้าหน้าที่ตัวอย่างให้เท่ากับจำนวนเจ้าหน้าที่ 1 ราย ได้ขนาดเจ้าหน้าที่ตัวอย่างที่ดูแลพัฒนากลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล 5 ราย ขนาดเจ้าหน้าที่ตัวอย่างที่ดูแลพัฒนากลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 7 ราย ขนาดเจ้าหน้าที่ตัวอย่างที่ดูแลพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกรเท่ากับอย่างน้อย 12 ราย (เจ้าหน้าที่ 1 คนอาจดูแลมากกว่า 1 กลุ่ม) รวมทั้งหมดอย่างน้อย 24 ราย และ (ตารางที่ 1.3)

(4) เกษตรตัวอย่างนอกโครงการ โดยกำหนดขนาดเกษตรกรตัวอย่างนอกโครงการให้ใกล้เคียงกับขนาดเกษตรกรตัวอย่างในโครงการที่คำนวณได้ข้างต้น ดังนั้น ได้ขนาดตัวอย่าง 241 ราย และเลือกเกษตรกรตัวอย่างนอกโครงการด้วยแผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง โดยประสานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในจังหวัดที่ถูกเลือกเพื่อคัดเลือกเกษตรกรนอกโครงการที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกับเกษตรกรในโครงการ (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 ขนาดประชากรและตัวอย่าง

จังหวัด/ประเภทตัวอย่าง	กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล		กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม/ทอผ้าไหม		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		รวม	
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
- พระนครศรีอยุธยา												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	-	-	60	5	135	4	208	4	**403**	**13**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	-	1	-		-		**-**	**1**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	-	-	4	-	4	-	4	**-**	**12**
- สระบุรี												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	20	6	60	4	115	4	169	3	**364**	**17**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	1	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	5	-	4	-	3	-	3	**-**	**15**
- สระแก้ว												
กลุ่มเกษตรกร	4	1	-	-	4	1	7	1	12	1	**32**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	95	13	-	-	60	4	105	3	117	2	**377**	**22**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	4	1	-	-	4	1	7	1	12	1	**32**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	1	-	-	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	11	-	-	-	4	-	3	-	2	**-**	**20**
- เชียงใหม่												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	-	-	60	5	165	5	325	6	**550**	**16**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	-	1	-		-		**-**	**1**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	-	-	4	-	5	-	6	**-**	**15**
- พิจิตร												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	30	9	60	4	115	4	156	3	**361**	**20**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	1	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	8	-	4	-	3	-	3	**-**	**18**
- อุทัยธานี												
กลุ่มเกษตรกร	2	1	1	1	4	1	7	1	12	1	**26**	**5**
เกษตรกรในโครงการ	95	13	10	3	60	4	105	3	104	2	**374**	**25**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	2	1	-	1	4	1	7	1	12	1	**26**	**5**
เจ้าหน้าที่	-	1	-	1	-	1	-		-		**-**	**3**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	11	-	3	-	4	-	3	-	2	**-**	**23**
- นครราชสีมา												
กลุ่มเกษตรกร	2	1	3	1	4	1	7	1	12	1	**28**	**5**
เกษตรกรในโครงการ	105	14	35	10	60	6	205	6	416	8	**821**	**44**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	2	1	3	1	4	1	7	1	12	1	**28**	**5**
เจ้าหน้าที่	-	1	-	1	-	1	-		-		**-**	**3**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	13	-	9	-	4	-	5	-	7	**-**	**38**

ตารางที่ 1.3 (ต่อ)

จังหวัด/ประเภทตัวอย่าง	กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล		กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม/ทอผ้าไหม		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		รวม	
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
- ขอนแก่น												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	25	8	60	4	165	5	338	6	**588**	**23**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	1	1	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	1	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	7	-	4	-	5	-	6	**-**	**22**
- บุรีรัมย์												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	3	1	4	1	7	1	12	1	**26**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	45	13	60	4	165	5	299	6	**569**	**28**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	3	1	4	1	7	1	12	1	**26**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	1	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	12	-	4	-	5	-	5	**-**	**26**
- นครศรีธรรมราช												
กลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เกษตรกรในโครงการ	-	-	-	-	60	5	185	6	299	6	**544**	**17**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	4	1	7	1	12	1	**23**	**3**
เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	-	1	-		-		**-**	**1**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	-	-	-	-	4	-	5	-	5	**-**	**14**
- สุราษฎร์ธานี												
กลุ่มเกษตรกร	1	1	-	-	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เกษตรกรในโครงการ	50	6	-	-	60	4	165	5	247	5	**522**	**20**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	1	1	-	-	4	1	7	1	12	1	**24**	**4**
เจ้าหน้าที่	-	1	-	-	-	1	-		-		**-**	**2**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	6	-	-	-	4	-	5	-	4	**-**	**19**
- ชุมพร												
กลุ่มเกษตรกร	1	1	1	1	4	1	7	1	12	1	**25**	**5**
เกษตรกรในโครงการ	56	7	15	4	60	4	95	3	104	2	**330**	**20**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	1	1	1	1	4	1	7	1	12	1	**25**	**5**
เจ้าหน้าที่	-	1	-	1	-	1	-		-		**-**	**3**
เกษตรกรนอกโครงการ	-	7	-	4	-	4	-	2	-	2	**-**	**19**
- รวม												
กลุ่มเกษตรกร	**10**	**5**	**11**	**7**	**48**	**12**	**84**	**12**	**144**	**12**	302	**48**
เกษตรกรในโครงการ	**401**	**53**	**180**	**53**	**720**	**53**	**1,720**	**53**	**2,782**	**53**	5,803	**265**
ประธานกลุ่มเกษตรกร	**10**	**5**	**11**	**7**	**48**	**12**	**84**	**12**	**144**	**12**	302	**48**
เจ้าหน้าที่	**-**	**5**	**-**	**7**	**-**	**12**	**-**		**-**		**-**	**24**
เกษตรกรนอกโครงการ	**-**	**48**	**-**	**48**	**-**	**48**	**-**	**48**	**-**	**49**	**-**	**241**

ที่มา: จากเอกสารรายละเอียดโครงการและการเลือกหรือสุ่มตัวอย่าง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ (Final Report) การประเมินผลแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 รายงานผลการดำเนินโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก รอบ 12 เดือน (วันที่ 1 ตุลาคม 2563 - วันที่ 30 กันยายน 2564) และรายงาน

ผลการดำเนินโครงการ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในระดับพื้นที่ ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดิน ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสำนักงานเกษตรจังหวัด

1.5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยแบ่งตามประเภทของสถิติได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยคำนวณค่าผลผลิตที่ทำได้จริงจากการดำเนินงานโครงการเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนและงบประมาณของโครงการและค่าผลลัพธ์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หลักของโครงการคิดเป็นร้อยละ คำนวณค่าร้อยละของเกษตรกรที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการและผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิตของโครงการ และคำนวณค่าร้อยละของเกษตรกรจากการจัดกลุ่มคำตอบของเกษตรกรที่มีความคล้ายคลึงกันต่อคำถามปลายเปิดข้อต่าง ๆ ในแบบสัมภาษณ์เข้าไว้ด้วยกัน

2) สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) โดยใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) ด้วยโปรแกรม R เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อรายได้จากกลุ่มและการนำความรู้กลับไปใช้ในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งหาค่าคะแนนความโน้มเอียงได้ด้วยการคาดประมาณแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกทวิ (Binomial Logistic Regression Model: BLR Model) โดยมีตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในการจับคู่เกษตรกรในกับนอกโครงการดังแสดงให้เห็นในตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในการจับคู่เกษตรกรในกับนอกโครงการ

ตัวแปร	ประเภทตัวแปร	คำอธิบาย
ตัวแปรอิสระ		
การได้เข้าร่วมในโครงการ (Part)	ตัวแปรหุ่น	1 = ได้เข้าร่วมในโครงการ 0 = ไม่ได้เข้าร่วม
ตัวแปรตาม		
อายุของเกษตรกร (Age)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนปีที่เกิดและยังดำรงชีวิตของเกษตรกรแต่ละราย
ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (Freq63)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนครั้งที่มาทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มในปี 2563
ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนไร่ของที่ดินทำการเกษตรที่ถือครองในปี 2563
การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c)	ตัวแปรหุ่น	1 คือ เคยเข้าร่วมโครงการอื่นๆ ของภาครัฐในปี 2563 0 คือ ไม่เคยเข้าร่วม
ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนกิโลเมตรที่เดินทางจากที่พักมายังที่ทำกิจกรรมกลุ่ม
จำนวนสมาชิกวัยทำงาน (Labour)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนคนในครัวเรือนที่เป็นผู้ที่ทำงานและมีรายได้
จำนวนสมาชิกวัยพึ่งพา (Depen)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนคนในครัวเรือนที่เป็นเด็ก คนชรา ผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้ และผู้ที่ไม่มีรายได้
ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนปีที่เคยทำกิจกรรมเช่นเดียวกับที่กลุ่มกำลังทำอยู่
ประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp)	ตัวแปรต่อเนื่อง	จำนวนปีที่ทำการเกษตรเป็นอาชีพ

ที่มา: จากการศึกษา

ทั้งนี้ จับคู่เกษตรกรในโครงการกับเกษตรกรนอกโครงการด้วยวิธีการจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุด โดยใส่เกษตรกรนอกโครงการกลับคืนเข้าไปในกระบวนการจับคู่หรือเกษตรกรนอกโครงการสามารถถูกจับคู่ซ้ำได้ (Nearest Neighbour Matching with Replacement) และหาขนาดผลกระทบของโครงการที่มีต่อรายได้จากกลุ่มผ่านการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของรายได้จากกลุ่มของ 2 กลุ่มตัวอย่าง (Independent - Samples T Test) และผลกระทบที่มีต่อการนำความรู้กลับไปใช้ในครัวเรือนผ่านการคาดประมาณแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกทวิ ซึ่งมีตัวแปรตามเป็นความน่าจะเป็นในการนำความรู้กลับไปใช้ในครัวเรือน และตัวแปรอิสระเป็นการได้เข้าร่วมโครงการ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องนำผลประเมินเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุน ส่งเสริม หรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนจัดทำโครงการที่คล้ายคลึงกันต่อไป

บทที่ 2
การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรได้มีการตรวจเอกสารงานประเมินผล ประกอบด้วย งานประเมินผลโครงการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและบทบาทที่สำคัญของกลุ่มเกษตรกร และการประยุกต์ใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) เพื่อประเมินผลกระทบของการพัฒนาเกษตรกรผ่านการสนับสนุนด้านองค์ความรู้ ทักษะ ปัจจัยการผลิต การเข้าถึงบริการและโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต ดังนี้

2.1.1 การพัฒนาและบทบาทที่สำคัญของกลุ่มเกษตรกร

1) การศึกษาผลกระทบของสมาคมเกษตรกรต่อรายได้ของครัวเรือน: หลักฐานจากเกษตรกรผู้ปลูกชาในเวียดนาม (Vu, Ho, and Le, 2020) มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระบบพื้นฐานทางทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวกับความแตกต่างของรายได้ระหว่างเกษตรกรที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมสมาคมของเกษตรกร ทำการศึกษาในพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง พื้นที่ภูเขาและพื้นที่ตอนกลางของภาคเหนือ ชายฝั่งทะเลภาคกลางและภาคกลางตอนเหนือ และพื้นที่ราบสูง ซึ่งครอบคลุมมากกว่า 30 จังหวัดในเวียดนาม ใช้ข้อมูลจากการสำรวจ 742 ฟาร์ม โดยตัวอย่างแบ่งเป็นเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสมาคม 376 ราย และเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม 366 คน ใช้แบบจำลองการถดถอยแบบ Ordinary Least Squares (OLS) เพื่อระบุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของฟาร์มชาที่จะเข้าร่วมสมาคมของเกษตรกร และใช้แบบจำลอง Tobit เพื่อประเมินในรายละเอียดถึงผลกระทบของการเป็นสมาชิกสมาคมต่อรายได้

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสมาคมได้รับความช่วยเหลือมากกว่า ทำให้มีความสามารถในการเข้าถึงการบริการด้านการตลาดที่ดีกว่า ราคาจำหน่ายชาที่สูงกว่า และมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับรายได้โดยเฉลี่ยที่สูงกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสมาคม ซึ่งการเป็นสมาชิกมีผลให้รายได้เพิ่มขึ้น 0.166 หน่วยต่อเฮกแตร์ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นด้วยว่าปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย แรงงาน ราคาจำหน่ายชา สัดส่วนการจำหน่ายชา อายุเกษตรกร พื้นที่เพาะปลูกชา ความสามารถในการเข้าถึงบริการฝึกอบรมส่งเสริมและบริการสินเชื่อมีผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร

2) การศึกษาผลกระทบของเครือข่ายทางสังคมของเกษตรกรที่มีต่อการได้มาซึ่งองค์ความรู้: บทเรียนจากการฝึกอบรมทางการเกษตรในชนบทของประเทศอินโดนีเซีย (Pratiwi and Suzuki, 2017) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงกันของเกษตรกรในลักษณะเครือข่ายที่ประกอบด้วยเครือข่ายในเชิงมิตรภาพและเครือข่ายการให้คำแนะนำที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการรวบรวมองค์ความรู้ของเกษตรกรในระหว่างการฝึกอบรมทางการเกษตรที่เป็นทางการ ทำการศึกษาในอำเภอแทงกามัส (Tanggamus) เนื่องจากเป็นหนึ่งในอำเภอหลักที่มีการผลิตโกโก้และกาแฟในจังหวัดลัมปุง (Lampung) และมีความสำคัญในเชิงกลยุทธ์ระดับชาติเพื่อพัฒนาผลิตภาพการผลิตโกโก้และกาแฟ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน 312 ราย ซึ่งสุ่มมาจาก 16 กลุ่มเกษตรกรใน 14 หมู่บ้าน จาก 2 ตำบล คือ ซัมเบียโจ (Sumberejo) และปูเลาแพงกุง (Pulau Pangguang) ใช้แบบจำลองการถดถอยอัตโนมัติเชิงพื้นที่ (Spatial Autoregressive Model) ซึ่งคำนึงถึงความสัมพันธ์กันอัตโนมัติเชิงพื้นที่ (Spatial Correlation) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่าเครือข่ายการให้คำแนะนำระหว่างเพื่อนมีนัยสำคัญในการสนับสนุนความสามารถในการรวบรวมองค์ความรู้ของเกษตรกร ในขณะที่เครือข่ายในเชิงมิตรภาพไม่มีนัยสำคัญ นอกจากนี้ การตรวจสอบเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้างของเครือข่ายยืนยันว่าเกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งเป็นศูนย์กลางในเครือข่ายระหว่างเพื่อนบ้านในท้องถิ่นสามารถกระทำได้ดีกว่าในด้านผลลัพธ์ของการเรียนรู้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตำแหน่งในเครือข่ายในท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการแก้ไขปัญหาในสภาวะแวดล้อมที่ไม่รู้จักภายนอกท้องถิ่นของเกษตรกร

3) การประเมินผลการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ผลได้ และผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนา ประยุกต์ใช้ MIOE Model (Management, Inputs, Outputs, and Effects Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผล กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์และสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น (Multistage Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ 60 กลุ่ม วิสาหกิจชุมชนเพื่อพัฒนากิจการ 38 กลุ่ม และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเป้าหมายใหม่ 38 กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามกิจกรรมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

ผลการประเมินที่สำคัญ พบว่า การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับจังหวัดและอำเภอมีความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แนวคิดและบทบาทหน้าที่ในฐานะกรรมการ และสามารถเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง เกิดการผลักดันและสนับสนุนการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการและศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนได้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สามารถส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาให้มีความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินธุรกิจมากขึ้น เกิดแหล่งเรียนรู้ต้นแบบการพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มต่าง ๆ

2.1.2 การประเมินผลกระทบการพัฒนาเกษตรกรโดยวิธีการการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method)

1) การฝึกอบรมที่ศูนย์ฝึกอบรมเกษตรกรและผลกระทบของศูนย์ที่มีต่อผลิตภาพการผลิตพืชผลและรายได้ของครัวเรือนในประเทศเอธิโอเปีย: การวิเคราะห์การจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Analysis; Wonde, Tsehay, and Lemma, 2022) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบของการฝึกอบรมที่มีต่อผลิตภาพการผลิตพืชผลและรายได้ของครัวเรือนในเขต Gojjam ตะวันออกของภูมิภาค Amhara เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวสาลี 362 ราย และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด 373 ราย โดยใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้แก่ 1) เลือกเขต Gojjam ตะวันออกโดยเฉพาะเจาะจง 2) เลือก 2 Woredas (Gozamin และ Machakil) จากเขตที่ถูกเลือกโดยเฉพาะเจาะจง 3) เลือก 2 Kebeles (Yegagina จาก Gozamin และ Laydamot จาก Machakil) โดยเฉพาะเจาะจง เพื่อเป็น Kebeles ควบคุม และเลือกอีก 2 Kebeles (Aba Libanos และ Qerer-emenba) เพื่อเป็น Kebeles ที่ได้รับการปฏิบัติ และ 4) กำหนดขนาดเกษตรกร โดยใช้สูตรและสุ่มเกษตรกรโดยเทคนิคการสุ่มตัวอย่างอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองเศรษฐมิติการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง โดยคาดประมาณค่าคะแนนความโน้มเอียงด้วย Binary Probit Regression Model และใช้วิธีการจับคู่แบบ Nearest Neighbour, Kernel, Radius, และ Caliper โดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางประชากรและครอบครัว การทำการเกษตร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกอบรม และสภาพเศรษฐกิจสังคมเป็นตัวแปรสำหรับการจับคู่เกษตรกรที่ได้รับกับไม่ได้รับการฝึกอบรม (ตารางที่ 2.1) ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม เพิ่มผลผลิต

ข้าวสาลีและข้าวโพดของพวกเขาได้ 860.16 (26.66%) และ 301.56 (10.10%) กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ ตามลำดับ พวกเขาก็ยังได้รับรายได้ต่อปีสุทธิ 7,490 (19.64%) เบอร์เอธิโอเปียต่อเฮกแตร์ จากการผลิตข้าวสาลี

2) การประเมินผลโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดหลังฤดูทำนาในฤดูแล้ง ปี 2562 (ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2562) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของโครงการฯ เปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ โดยเกษตรกรตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการฯ คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และเกษตรกรตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ คือ เกษตรกรที่ปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนใกล้เคียงกัน อาทิ ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง และถั่วเหลือง และเพื่อศึกษาความแตกต่างของผลกระทบของโครงการฯ ที่มีต่อกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามขนาดพื้นที่เพาะปลูกและการเข้าถึงระบบชลประทาน โดยฟาร์มขนาดเล็กมีพื้นที่น้อยกว่า 6 ไร่ ฟาร์มขนาดกลางมีพื้นที่ตั้งแต่ 6 ถึงน้อยกว่า 15 ไร่ และฟาร์มขนาดใหญ่มีพื้นที่ตั้งแต่ 15 ไร่ขึ้นไป

การประเมินผลกระทบเชิงเศรษฐกิจใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) เป็นวิธีการศึกษา เนื่องจากสามารถช่วยลดความยุ่งยากในการจับคู่เกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ในกรณีที่ใช้ตัวแปรหลายตัว (Covariate Matching) โดยพิจารณาจากค่าคะแนนความโน้มเอียงที่มีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งการประเมินผลครั้งนี้ใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางประชากร การทำการเกษตร สภาพเศรษฐกิจสังคม สภาพภูมิอากาศ และที่ตั้งฟาร์มในการจับคู่ (ตารางที่ 2.1) โดยคาดประมาณค่าคะแนนความโน้มเอียงด้วย Logit Model และใช้การจับคู่แบบ One-to-one Nearest Neighbor, Oversampling, Radius และ Kernel เนื่องจากสามารถช่วยลดความเอนเอียงในการคัดเลือกเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อนำมาจับคู่ (Selection Bias) และทำให้เชื่อมั่นได้ว่าผลกระทบที่คาดประมาณได้เป็นผลมาจากโครงการฯ อย่างแท้จริง และใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ 657 ราย และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ 523 ราย และการประเมินผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม ใช้วิธีการประเมินมูลค่าสินค้าและบริการที่ไม่ผ่านตลาดแบบ Subjective Well-being เป็นวิธีการศึกษา และใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลความพึงพอใจในชีวิตในปี 2555 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มูลนิธินโยบายสุขภาวะ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สถานการณ์มลพิษของประเทศไทยในปี 2554 ของกรมควบคุมมลพิษ อุณหภูมิและปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของกรมอุตุนิยมวิทยา

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการฯ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างฟาร์มขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และกลุ่มตัวอย่างฟาร์มที่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถเข้าถึงระบบชลประทาน อาทิ ประสบการณ์ปลูกข้าวโพดและข้าวนาปรัง การใช้แรงงานจัดการแปลง จำนวนกิจกรรมการผลิต สัดส่วนที่ดินถือครองที่เกษตรกรเป็นเจ้าของ อายุของเกษตรกร ขนาดพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการฯ และเพศของเกษตรกร ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ โครงการฯ มีส่วนทำให้เกษตรกร โดยภาพรวมมีรายได้ต่อไร่ ต้นทุนต่อไร่ และรายได้สุทธิต่อไร่เพิ่มขึ้น 640.52 383.60 และ 256.92 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดเล็กมีผลผลิตต่อพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น 291.28 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดกลางมีรายได้ต่อไร่ ต้นทุนต่อไร่ และรายได้สุทธิต่อไร่เพิ่มขึ้น 945.86 759.63 และ 255.44 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดใหญ่มีรายได้ต่อไร่ ต้นทุนต่อไร่ และรายได้สุทธิต่อไร่เพิ่มขึ้น 945.89 844.58 และ 205.27 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่มีฟาร์มที่สามารถเข้าถึงระบบชลประทานมีต้นทุนต่อไร่เพิ่มขึ้น 800.60 บาท และเกษตรกรที่มีฟาร์มที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบชลประทานได้มีผลผลิตต่อพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น 181.53 กิโลกรัมต่อไร่ ผลกระทบเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม โครงการมีส่วนช่วยลดพื้นที่การเผาได้ 75,966 ไร่ ซึ่งทำให้เกษตรกรมีระดับความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น คิดเป็นมูลค่าผลประโยชน์

เชิงบวก 2,008,566,658 บาท ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ อาทิ ควรเพิ่มการดูแลการรับซื้อในราคายุติธรรมและส่งเสริมการปลูกในรูปแบบแปลงใหญ่ผ่านการขายให้กับสหกรณ์

3) การตัดสินใจเกี่ยวกับการสืบทอดและขนาดที่ดินที่ได้รับสืบทอด: หลักฐานจากฟาร์มครอบครัวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย (Kwanmuang, 2018) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความแตกต่างในขนาดฟาร์มต่อเด็ก และผลิตภาพการผลิตระหว่างครัวเรือนที่มีและไม่มีทายาทในจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาคใต้ของประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือนเกษตรตัวอย่าง 252 ราย โดยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างสองขั้นตอนแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเลือกหมู่บ้านเกษตรที่จัดกลุ่มตามชนิดผลผลิตหลักอย่างเป็นสัดส่วนก่อน แล้วจึงสุ่มครัวเรือน 6 ครัวเรือน จากแต่ละหมู่บ้านที่ถูกเลือก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงเพื่อขจัดความเบี่ยงเบนของผลกระทบของการตัดสินใจเกี่ยวกับการสืบทอดที่เกิดขึ้นจากการเลือกโดยตัวเกษตรกรเองแทนที่จะเกิดขึ้นจากการถูกมอบหมายอย่างสุ่ม โดยคำนวณหาค่าคะแนนความโน้มเอียงด้วยแบบจำลอง Probit จับคู่เกษตรกรที่มีกับไม่มีทายาทด้วยวิธีการจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุดแบบหนึ่งต่อหนึ่ง สองต่อหนึ่ง และสามต่อหนึ่ง และตัวแปรที่ใช้จับคู่เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะด้านประชากร ครอบครัว และการทำการเกษตร รวมทั้ง ทัศนคติต่อนโยบายรัฐบาลและอาชีพด้านการทำการเกษตร (ตารางที่ 2.1)

ผลการศึกษา พบว่า อายุของเกษตรกร สัดส่วนของบุตรที่จบการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ทัศนคติต่อนโยบายด้านการเกษตร และคุณภาพที่ดินเป็นตัวกำหนดที่มีนัยสำคัญของความน่าจะเป็นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการสืบทอด ขนาดฟาร์มต่อบุตรและกำไรโดยเฉลี่ยต่อฟาร์มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างครัวเรือนที่ไม่ว่าจะมีทายาทหรือไม่ ที่ดินทางการเกษตรจะถูกถ่ายโอนเพื่อรักษามูลค่าสูงสุดของทรัพย์สินเอาไว้สำหรับบุตรทุกคนในอนาคต

4) การคาดประมาณผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของระบบชลประทานชุมชนแบบดั้งเดิม: กรณีของเหมืองฝายในภาคเหนือของประเทศไทย (Mungsunti and Parton, 2017) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบเหมืองฝาย (ที่เป็นตัวแทนของระบบชลประทานชุมชนแบบดั้งเดิม) กับปั๊มน้ำจากใต้ดิน (ที่เป็นระบบเอกชนที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่) เพื่อคาดประมาณผลกระทบของการเป็นสมาชิกเหมืองฝายที่มีต่อผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ (วัดโดยผลผลิตและรายรับเบื้องต้นที่ก่อให้เกิดขึ้น) และผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม (วัดโดยประสิทธิภาพการใช้น้ำ) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกลำไย 481 ราย ทั้งที่อยู่ในระบบเหมืองฝายสบร้องหรือเป็นผู้ใช้ปั๊มน้ำใต้ดิน ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ในภาคเหนือของประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านประชากร การทำการเกษตร สภาพเศรษฐกิจสังคม และชุมชนสำหรับใช้จับคู่เกษตรกร (ตารางที่ 2.1) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง โดยคาดประมาณค่าความโน้มเอียงด้วย Logistic Model และใช้การจับคู่แบบ Nearest-neighbour, Caliper, Radius และ Kernel

ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในระบบเหมืองฝายเพิ่มมูลค่าการขายอย่างมีนัยสำคัญ การเพิ่มขึ้นอยู่ระหว่าง 4,721 และ 6,399 บาท ขึ้นอยู่กับเทคนิคการจับคู่ ซึ่งเท่ากับการเพิ่มขึ้น 30% - 44% ของมูลค่าการขาย การมีส่วนร่วมในเหมืองฝายส่งผลต่อประสิทธิภาพการใช้น้ำ ซึ่งชี้วัดโดยพื้นที่ดินต่อคิวบิคเมตรน้ำหนักลำไยที่เก็บเกี่ยวได้ต่อคิวบิคเมตร และมูลค่าการจำหน่ายลำไยที่เก็บเกี่ยวได้ต่อคิวบิคเมตรค่อนข้างรุนแรงและมีนัยสำคัญ การมีส่วนร่วมในเหมืองฝายมีผลระหว่าง 0.485 ไร่ต่อ 1,000 คิวบิคเมตร และ 0.567 ไร่ต่อ 1,000 คิวบิคเมตร ชี้ให้เห็นว่ามีพื้นที่เพิ่มเท่าไรที่สามารถได้รับการชลประทานต่อ 1,000 คิวบิคเมตรในเหมืองฝาย ซึ่งเท่ากับการประหยัดและอนุรักษ์น้ำได้ประมาณ 43% - 50%

5) ผลกระทบของโครงการสร้างการตลาดในเชิงกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย - กรณีศึกษากลุ่มการตลาดผู้ผลิตหมูในประเทศเวียดนาม (Schöll et al., 2016) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรผลิตหมูที่แตกต่างกัน (กลุ่มที่มีความสนใจร่วมกัน กลุ่มเพื่อความร่วมมือ และสหกรณ์) ที่ถูกจัดตั้งขึ้นโดยโครงการที่แตกต่างกัน 7 โครงการ ในจังหวัดที่ถูกเลือกทางภาคเหนือและกลางของประเทศเวียดนาม (Cao Bang, Lao Cai, Ha Tinh, และ Hanoi) ในเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการของกลุ่ม ตลอดจนผลกระทบของกลุ่มที่มีต่อรายได้ของเกษตรกร โดยเปรียบเทียบสมาชิกกลุ่มเกษตรกรกับผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มการตลาดหมู 18 กลุ่ม 286 ราย และจากผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก 479 ราย โดยเลือกโครงการแบบลูกโซ่ (Snowball selection) และเลือกกลุ่มเกษตรกร ครัวเรือน หมู่บ้าน และผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มโดยเฉพาะเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง โดยคาดประมาณค่าคะแนนความโน้มเอียงด้วย Logistic Regression และใช้การจับคู่แบบ Kernel โดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางประชากร การทำการเกษตร สภาพเศรษฐกิจสังคม และที่ตั้งฟาร์มเป็นตัวแปรสำหรับการจับคู่เกษตรกร (ตารางที่ 2.1) ผลกระทบถูกเปรียบเทียบ ด้วยแบบจำลองเชิงเส้นทั่วไป

ผลการศึกษา พบว่า โครงการที่สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรด้วยการฝึกอบรมและการอุดหนุนที่ไม่เป็นตัวเงินดูเหมือนว่าจะมีผลกระทบอย่างสูงที่สุดต่อการเพิ่มรายได้ของสมาชิก โดยเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก รายได้โดยเฉลี่ยของสมาชิกใน Cao Bang เพิ่มขึ้น 7,077,250 ดงเวียดนาม (ประมาณ 337 ดอลล่าสหรัฐ) ระหว่างปี 2009 และ 2012 ในขณะที่รายได้โดยเฉลี่ยของสมาชิกใน Lao Cai เพิ่มขึ้น 22,245,190 ดงเวียดนาม (ประมาณ 1,059 ดอลล่าสหรัฐ) แสดงให้เห็นว่าโครงการ (การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร) มีผลกระทบเชิงบวกต่อรายได้ อย่างไรก็ตาม รายได้โดยเฉลี่ยของสมาชิกกลุ่มที่มีความสนใจร่วมกันใน Ha Tinh เพิ่มขึ้นเพียง 553,330 ดงเวียดนาม (ประมาณ 26 ดอลล่าสหรัฐ) ตลอดระยะเวลา 3 ปี

6) การประเมินผลโครงการหมู่บ้านชุมชนต้นแบบการลดต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2555 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และผลกระทบที่เกิดจากโครงการ ประยุกต์ใช้ MIOI Model (Management, Inputs and Activities, Outputs, and Impact Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผล เก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 168 ราย (แปลงเรียนรู้ 68 ราย และแปลงส่งเสริม 100 ราย) และเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ 106 ราย โดยเลือกตัวอย่างโดยใช้แผนแบบการเลือกตัวอย่างโดยเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินงานตามกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการที่มีต่อตัวแปรชี้วัดผลกระทบ ได้แก่ ต้นทุนการผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และรายได้ของเกษตรกร การคาดประมาณค่าคะแนนความโน้มเอียง ใช้ Logistic Regression โดยใช้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางประชากรและการทำการเกษตรเป็นตัวแปรสำหรับการจับคู่เกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่ได้เข้าร่วมโครงการ (ตารางที่ 2.1) และใช้การจับคู่แบบ Kernel

ผลการประเมินที่สำคัญ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ส่งผลให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ 870.97 (แปลงเรียนรู้) และ 3,353.36 (แปลงส่งเสริม) บาทต่อตัน ผลผลิตสูงกว่า 43.80 และ 21.25 กิโลกรัมต่อไร่ และรายได้สูงกว่าร้อยละ 57.17 และ 88.70 เกษตรกรมีความเข้มแข็งขึ้น มีการรวมกลุ่มกันเพื่อเสวนาถึง

วิธีการทำนา ปัญหาอุปสรรคในการทำนา ตลอดจนหาวิธีการแก้ไข มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน เกษตรกรมีศักยภาพมากขึ้น สามารถลดต้นทุนโดยนำวัสดุที่หาได้ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการผลิตน้ำหมักชีวภาพ มีการใช้แรงงานตนเองแทนแรงงานจ้างมากขึ้น การสร้างหมู่บ้านชุมชนต้นแบบการลดต้นทุนการผลิตข้าวสามารถจัดตั้งได้ 20 หมู่บ้าน

โดยสรุป การตรวจเอกสารงานประเมินผลกระทบการพัฒนาเกษตรกรโดยวิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) ทั้ง 6 เรื่องข้างต้น ทำให้ทราบถึงขั้นตอนของวิธีการการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) ตัวแปรที่สามารถนำมาใช้สำหรับการจับคู่เกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่ได้เข้าร่วมโครงการ และรูปแบบการจับคู่แบบต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้

ตารางที่ 2.1 ปัจจัยที่ใช้ในการจับคู่เกษตรกรในกับนอกโครงการ

ตัวแปร	Wonde, Tsehay, and Lemma (2022)	ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ (2562)	Kwanmuang (2018)	Mungsunti and Parton (2017)	Schöll et al. (2016)	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558)
เพศ	✓	✓		✓		
อายุ (ปี)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การศึกษา (ระดับ; ของเกษตรกร/บุตร)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สถานะภาพสมรส				✓		
ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี; ข้าวโพด/นาปรัง)	✓	✓		✓		
กิจกรรมการผลิตของฟาร์ม (กิจกรรม)		✓	✓			
สภาวะสุขภาพ	✓					
ขนาดครัวเรือน/ครอบครัว (ราย)	✓				✓	
การมีบุตรชาย			✓			
การเป็นเจ้าของที่ดิน (ร้อยละ)	✓	✓	✓			✓
เอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นโฉนด						✓
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่; รวมทั้งหมดในปัจจุบัน/เมื่อเริ่มทำการเกษตร)		✓	✓	✓	✓	
พื้นที่ที่ซื้อมาก่อนบุตรคนแรกอายุ 13 ปี (ไร่)			✓			
คุณภาพที่ดิน			✓			
การถือครองวัว/ควาย/หมู					✓	
การเป็นเจ้าของวิทยุ	✓					
การเป็นเจ้าของโทรศัพท์เคลื่อนที่	✓					
การเข้าถึงบริการด้านการส่งเสริมจากเกษตรกรถึงเกษตรกร	✓				✓	
การติดต่อด้านการส่งเสริม (ครั้ง/เดือน)	✓					
การเป็นสมาชิกสหกรณ์/ธ.ก.ส./กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	✓	✓				
การเข้าถึงแหล่งฝึกอบรมอื่นๆ	✓					
ความบ่อยในการเดินทางไปยังศูนย์กลางเมืองต่อเดือน (ครั้ง)	✓					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ของการฝึกอบรม	✓					
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะดวกสบายของห้องฝึกอบรม	✓					

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ตัวแปร	Wonde, Tsehay, and Lemma (2022)	ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ (2562)	Kwanmuang (2018)	Mungsunti and Parton (2017)	Schöll et al. (2016)	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2558)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถของหน่วยงานด้านการพัฒนา	✓					
ทัศนคติต่อนโยบายด้านการเกษตร			✓			
ทัศนคติต่ออาชีพการทำการเกษตร			✓			
การเป็นสมาชิกใน Kebele	✓					
ระยะทางจากที่พักอาศัยถึงศูนย์ฝึกอบรมเกษตรกร	✓					
การจัดการแปลงด้วยแรงงาน		✓				
แรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตร (ราย)		✓				
โครงการภาครัฐที่เข้าร่วม (โครงการ)		✓				
ช่องทางการประชาสัมพันธ์โครงการ (ช่องทาง)		✓				
วันที่อุณหภูมิสูงกว่า 35 องศาเซลเซียส (วัน)		✓				
วันที่ฝนตกเกิน 15 มิลลิเมตร (วัน)		✓				
ความชื้นสัมพัทธ์ (ร้อยละ)		✓				
ปริมาณฝน (มิลิเมตร)		✓				
อุณหภูมิเฉลี่ย (องศาเซลเซียส)		✓				
การเข้าถึงระบบชลประทานและแหล่งน้ำอื่น ๆ		✓				✓
ระยะทางถึงคลองที่ใกล้ที่สุด (เมตร)				✓		
ฟาร์มตั้งอยู่ในภูมิภาค/จังหวัดต่างๆ		✓			✓	
ความเพียงพอของกำไรจากการทำฟาร์ม			✓			
ค่าใช้จ่ายต่อหัว (บาท/สัปดาห์)				✓		
งานนอกฟาร์ม (วัน/สัปดาห์, รายได้)				✓	✓	
สมาชิกในหมู่บ้าน (ร้อยละ)				✓		
กลุ่มชาติพันธุ์					✓	

ที่มา: จากการตรวจเอกสาร

2.2 แนวคิดและทฤษฎี

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตรได้มีการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดการประเมินผล ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model: LM) และวิธีการจับคู่ด้วยคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method) ดังนี้

2.2.1 แนวคิดการประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่จะวัดและทำการวิเคราะห์ว่า ผลที่เกิดจากการดำเนินงานนั้นตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่ ผลกระทบเป็นไปตามที่วางแผนหรือไม่ การประเมินผลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทเรียนทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อนำไปเป็นบทเรียนไปใช้ในการปรับปรุงโครงการเดิมหรือจัดทำโครงการใหม่ การประเมินผลโครงการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาของโครงการ ดังนี้ (ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2565)

1) การประเมินผลก่อนการดำเนินโครงการ (Pre Evaluation) คือ การประเมินความเหมาะสมของโครงการ เป็นการประเมินผลก่อนการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการประเมินผลเพื่อศึกษา

ความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ถึงผลที่จะได้จากโครงการนั้น จะคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์ เพื่อเสนอต่อผู้ที่มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อโครงการดำเนินงานไปได้ระยะหนึ่ง โดยเป็นการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ปัจจัย หรือทรัพยากรต่อผลผลิตที่ได้ (Output) และผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ (Effect) การประเมินผลในระยะนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันไม่ให้โครงการล้มเหลว ทั้งนี้ เน้นการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3) การประเมินผลหลังจากที่โครงการสิ้นสุดแล้ว (Post Evaluation) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงลึก การประเมินผลในลักษณะนี้เป็นการประเมินผลกระทบ (Impact) อันเกิดจากการดำเนินงานตามโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างก่อนและหลังการดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ ยังเป็นการสรุปบทเรียนความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการที่จะนำไปประกอบการพิจารณาเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ต่อไป

2.2.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change)

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง หมายถึง การอธิบายกระบวนการการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ชัดเจน เช่น โครงการ แผนงาน ชุมชน และสังคม เป็นต้น ที่จะเกิดขึ้นตามข้อสมมติหรือทฤษฎีที่ได้ถูกออกแบบไว้อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยถ้าสามารถดำเนินกิจกรรมที่วางแผนไว้ได้ตามเป้าหมาย จะทำให้ได้ผลลัพธ์ระยะสั้น ปานกลาง หรือยาวตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะแก้ไขหรือตอบสนองต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือการอธิบาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการที่ทำให้เกิดผลกระทบที่ตั้งใจเอาไว้ (Gertler et al., 2016; Morra Imas and Rist, 2009)

การอธิบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ 1) สถานการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน 2) สาเหตุพื้นฐานที่นำไปสู่สถานการณ์หรือก่อให้เกิดปัญหานั้น ๆ 3) การดำเนินงาน/กิจกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่คาดหวัง และ 4) การเปลี่ยนแปลงระยะยาวที่คาดหวัง วิธีการที่ง่ายที่ใช้ในการอธิบาย ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามต้องการ คือ การใช้ตารางอธิบาย (ตารางที่ 2.2) ดังนี้

ตารางที่ 2.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่รู้ คือ ...	**ดังนั้น หากดำเนินการตามนี้ ...**	**จะทำให้เราสามารถบรรลุเป้าหมายระยะยาวดังต่อไปนี้**
...	...	...
...	...	...
...	...	...

ที่มา: Gertler et al. (2016), Morra Imas and Rist (2009)

ประโยชน์ของการใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ได้แก่

1) การวางแผน (Planning) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงจะช่วยพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินงานและอธิบายแนวคิดของโครงการได้อย่างชัดเจน รวมทั้ง การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้วางแผนการดำเนินงานและสามารถออกแบบการประเมินได้อย่างเหมาะสม

2) การดำเนินโครงการ (Implementation) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงจะช่วยในการบริหารจัดการโครงการ และสามารถระบุข้อมูลที่ต้องการและวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการประเมินผลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยในการกำหนดรูปแบบในการนำเสนอข้อค้นพบต่าง ๆ ได้ด้วย

3) การประเมินผล (Evaluation) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงมีประโยชน์อย่างมากต่อผู้ประเมินผล โดยก่อนที่จะออกแบบการประเมินผล การทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อสมมติของโครงการมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะทำให้ผู้ประเมินสามารถเข้าใจเหตุและผลของโครงการ เข้าใจว่าแต่ละองค์ประกอบของโครงการมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร ทำไมโครงการถึงได้ออกแบบกิจกรรมแบบนี้ และกิจกรรมนี้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ในระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร สร้างความเข้าใจในกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับโครงการระหว่างผู้ดำเนินโครงการและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ระบุจุดอ่อนของกระบวนการการเปลี่ยนแปลงและสามารถทดสอบ ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงได้ถูกจุด

ในการออกแบบการประเมินผล ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงสามารถช่วยให้การประเมินมีทิศทางชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะช่วยในการออกแบบการประเมินผลว่าจะประเมินสิ่งใด ประเมินเมื่อใด ประเมินอย่างไร และประเมินโดยใคร ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงก่อให้เกิดคำถามที่สำคัญที่สามารถนำไปสู่การประเมินที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ กิจกรรมใด ๆ มีความหมายและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือไม่ กิจกรรมใด ๆ เป็นเหตุเป็นผลเพียงพอที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ กิจกรรมใด ๆ มีความเป็นไปได้ตามศักยภาพขององค์กรนั้น ๆ หรือไม่ และกิจกรรมใด ๆ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสามารถวัดได้หรือไม่ ซึ่งคำถามดังกล่าวจะช่วยในการออกแบบการประเมินผล โดยเฉพาะการออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดขึ้น ข้อมูลจากการประเมินผลสามารถอธิบายได้ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการอยู่ที่ใด โดยเฉพาะการระบุปัจจัยความสำเร็จและจุดแข็งจุดอ่อนของการดำเนินงาน ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานได้ถูกต้องยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ผลการประเมิน ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงช่วยผู้ประเมินผลตอบคำถามได้ว่า “ทำไม” โครงการที่ประเมินประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การประเมินผลที่มองแค่ว่าผลลัพธ์ของโครงการเป็นไปตามแผนหรือไม่ โดยไม่ทำการตรวจสอบเหตุและผล และข้อสมมติของโครงการ การประเมินนั้นไม่สามารถบอกได้ว่าทำไมผลลัพธ์จากโครงการสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในระยะสั้นและระยะยาวได้ นอกจากนี้ บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลของโครงการหนึ่งสามารถไปใช้กับอีกโครงการหนึ่งที่มีการดำเนินงานโดยใช้ข้อสมมติที่ใกล้เคียงกันได้

2.2.3 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

รูปแบบเชิงตรรกะ หมายถึง เครื่องมือในการสื่อสารและบริหารจัดการโครงการและแผนงานใด ๆ เพื่อนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้มีความเข้าใจตรงกันถึงความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานของโครงการและแผนงานนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ รูปแบบเชิงตรรกะประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ (ภาพที่ 2.1; Gertler et al., 2016; Morra Imas and Rist, 2009) ดังนี้

ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับใช้ดำเนินโครงการหรือนโยบายให้ได้ผลตามที่คาดหวัง ได้แก่ เงินทุน/งบประมาณ เจ้าหน้าที่/บุคลากร อุปกรณ์/เครื่องมือ หลักสูตร เทคโนโลยี และอื่น ๆ

กิจกรรม (activities) หมายถึง สิ่งที่โครงการหรือนโยบายจะทำเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตในรูปแบบต่าง ๆ กิจกรรมอาจเขียนขึ้นต้นด้วยคำกิริยา อาทิ ทำตลาด จัดหาให้ อำนวยการ/บริหารจัดการให้เกิด ส่งให้ อบรม และให้คำปรึกษาที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามต้องการ

ผลผลิต (Outputs) หมายถึง สิ่งที่โครงการหรือนโยบายจะผลิตให้เกิดขึ้น ผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่จับต้องได้ที่ถูกผลิตอันเป็นผลมาจากกิจกรรม ผลผลิตโดยทั่วไปมักจะถูกอธิบายด้วยคำนาม ไม่มีคำขยาย และสามารถจับต้องได้และนับได้

ผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง เหตุผลที่โครงการหรือนโยบายถูกดำเนินการ ผลลัพธ์เป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคโนโลยี และการเสริมสร้างศักยภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากผลผลิตของโครงการ อาทิ เลิกสูบบุหรี่ น้ำเดือด และการใช้มุ้ง ผลลัพธ์อาจถูกทำเพื่อให้เพิ่มขึ้น ลดลง ขยาย พัฒนา หรือรักษาเอาไว้ และอาจใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงต่างกันไป ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ผลกระทบ (Impacts) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในระยะยาวที่เกิดจากความตั้งใจและไม่ตั้งใจอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติตั้งแต่เริ่มดำเนินการ/การสะสมของผลลัพธ์ ซึ่งอาจคล้ายคลึงกับวัตถุประสงค์ในเชิงยุทธศาสตร์

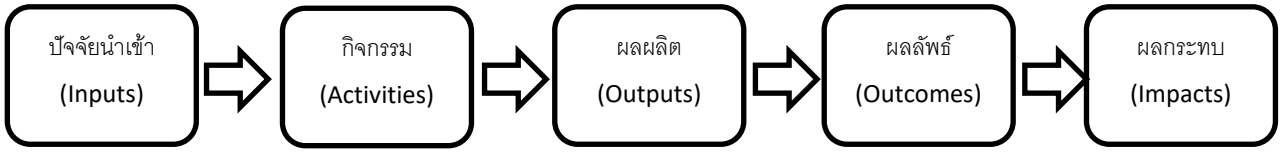

ที่มา: Gertler et al. (2016), Morra Imas and Rist (2009)

ภาพที่ 2.1 รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model: LM)

2.2.4 วิธีการการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (PSM Method; Gertler et al., 2016)

1) ความหมาย วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงเป็นวิธีการที่ใช้คาดประมาณผลกระทบของการดำเนินนโยบายหรือโครงการที่มีผลอย่างใดอย่างหนึ่งที่สนใจต่อผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ โดยเปรียบเทียบกับผู้ที่มีคุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ โดยการหาค่าความแตกต่างโดยเฉลี่ยในผลลัพธ์ระหว่างหน่วยที่เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการและหน่วยเปรียบเทียบที่จับคู่กันได้ที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ โดยการจับคู่พิจารณาจากค่าคะแนนความโน้มเอียง (ค่าความน่าจะเป็น) ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันของแต่ละหน่วยในการเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ ค่าคะแนนความโน้มเอียงเป็นจำนวนจริง มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 คำนวณได้จากคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สังเกตเห็นได้ของแต่ละหน่วย การจับคู่ต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การจับคู่สามารถดำเนินการได้เฉพาะกับคุณลักษณะที่สังเกตเห็นได้เพื่อการสร้างกลุ่มเปรียบเทียบ 2) การจับคู่ต้องดำเนินการโดยใช้คุณลักษณะที่ไม่ได้รับผลกระทบจากนโยบายหรือโครงการ และ 3) ผลการคาดประมาณค่าด้วยวิธีการจับคู่จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ใช้สำหรับการจับคู่

2) การประยุกต์ใช้วิธีการการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1) คาดประมาณแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี (Binary Logistics Regression (BLR) Model) และพยากรณ์หาค่าคะแนนความโน้มเอียง โดยแบบจำลองดังกล่าวที่จะถูกคาดประมาณแสดงให้เห็นได้ ดังนี้ (Leite, 2017)

$$logit(Z_i = 1|X) = log\left(\frac{P(Z_i = 1)}{1 - P(Z_i = 1)}\right) = \beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \ldots + \beta_k X_{ki}$$

เมื่อ i คือ ตัวอย่างแต่ละราย

P คือ ค่าความน่าจะเป็นของการเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ

β_0 คือ ค่าคงที่

β_k คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ถูกคาดประมาณ

Z คือ ตัวแปรตาม การเข้ามามีส่วนร่วมของตัวอย่างในนโยบายหรือโครงการ โดยมีค่าได้เป็น 2 ค่า คือ 0 หากตัวอย่างไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ และ 1 หากตัวอย่างเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบายหรือโครงการ

X คือ ตัวแปรอิสระ เพื่อใช้ในการจับคู่ตัวอย่างในกับนอกนโยบายหรือโครงการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สังเกตเห็นได้ของตัวอย่าง อาทิ คุณลักษณะด้านประชากรและครอบครัว ประเภทการทำการเกษตร ปัญหาการทำการเกษตร และที่ตั้งแปลงเกษตร

k คือ จำนวนตัวแปรอิสระ

สำหรับค่าคะแนนความโน้มเอียง $\left(e_i(X)\right)$ ของตัวอย่างที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการแต่ละราย สามารถพยากรณ์ได้จากสมการดังต่อไปนี้ (Leite, 2017)

$$e_i(X) = \frac{exp\left(logit(Z_i = 1|X)\right)}{1 + exp\left(logit(Z_i = 1|X)\right)}$$

2.2) ตรวจสอบเกี่ยวกับการสนับสนุนร่วมกัน (Common Support) โดยใช้แผนภาพฮิสโตแกรม (Histogram) หรือแผนภาพกล่อง (Boxplot) เพื่อตรวจสอบว่าพื้นที่ของการกระจายค่าคะแนนความโน้มเอียงของตัวอย่างที่เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการมีการทับซ้อนกันอย่างเพียงพอกับพื้นที่ของการกระจายค่าคะแนนความโน้มเอียงของตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการหรือไม่ การจับคู่ผู้ที่เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการ และการคาดประมาณผลกระทบของนโยบายหรือโครงการจะมีคุณภาพดีและแม่นยำก็ต่อเมื่อมีการทับซ้อนกันของพื้นที่ดังกล่าวอย่างเพียงพอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการทุกคนสามารถหาผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการที่มีค่าคะแนนความโน้มเอียงเท่ากันหรือใกล้เคียงกันมาจับคู่ได้

2.3) จับคู่ผู้ที่เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการกับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการโดยใช้อัลกอริทึม (Algorithms) ต่าง ๆ สำหรับการจับคู่ เพื่อสร้างชุดข้อมูลของตัวอย่างที่มีการจับคู่กันได้แล้วจากการมีค่าคะแนนความโน้มเอียงที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันจากชุดข้อมูลของตัวอย่างรวมทั้งหมด อัลกอริทึมดังกล่าว ได้แก่ 1) การจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุดแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-one Nearest Neighbour Matching) 2) การจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุดแบบสองต่อหนึ่งโดยใส่คืน (Two-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement) 3) การจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุดแบบหนึ่งต่อหนึ่งภายในค่าคาลิปเปอร์ 0.20 โดยใส่คืน (One-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement within a 0.20 Caliper) 4) การจับคู่กับเพื่อนบ้านที่ใกล้ที่สุดแบบหนึ่งต่อหนึ่งภายในค่าคาลิปเปอร์ 0.25 โดยใส่คืน (One-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement within a 0.25 Caliper) 5) การจับคู่จีเนติกแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One-to-one Genetic Matching) 6) การจับคู่ที่เหมาะสมที่สุดแบบหนึ่งต่อหนึ่ง

(One-to-one Optimal Matching) 7) การจับคู่แบบเต็มรูปแบบ (Full Matching) 8) การจับคู่แบบจำแนกประเภทย่อย (Subclassification) 9) การจับคู่แบบราดิอุส (Radius) และ 10) การจับคู่แบบเคอร์เนล (Kernel; Leite, 2017; Ho et al., 2022; Olmos and Govindasamy, 2015) อัลกอริทึมที่หลากหลายควรถูกนำมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคงเส้นคงวาของการคาดประมาณผลกระทบของนโยบายหรือโครงการ

2.4) คาดประมาณผลกระทบของนโยบายหรือโครงการ การคาดประมาณผลกระทบของนโยบายหรือโครงการที่มีต่อตัวแปรที่สนใจที่มีค่าต่อเนื่อง (Continuous Variable) สามารถทำได้ผ่านการคาดประมาณแบบจำลองการถดถอยเชิงเส้นตรงอย่างง่ายด้วยชุดข้อมูลของตัวอย่างที่มีการจับคู่กันได้แล้วแบบถ่วงน้ำหนัก ขณะที่ การคาดประมาณผลกระทบของนโยบายหรือโครงการที่มีต่อตัวแปรที่สนใจที่มีค่าไม่ต่อเนื่องเป็น 2 ค่า (Dichotomous Variable) สามารถทำได้ผ่านการคาดประมาณแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารี

ผลกระทบของการปฏิบัติ (Treatment Effect) ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อผู้ที่ได้รับการปฏิบัติ (Average Treatment Effect on Treated: ATT) ผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อผู้ที่ไม่ได้รับการปฏิบัติ (Average Treatment Effect on Contral: ATC) และผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อทุกกรณี (Average Treatment Effect: ATE) ในการคาดประมาณผลกระทบของการปฏิบัติจากการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงโดยทั่วไปจะมุ่งเน้นไปที่การคาดประมาณผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อผู้ที่ได้รับการปฏิบัติ (Leite, 2017) ผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อผู้ที่ได้รับการปฏิบัติ คือ ความแตกต่างโดยเฉลี่ยระหว่างผลลัพธ์ที่เป็นไปได้ที่คาดการณ์ของผู้ที่เข้าร่วมในกรณีที่มีและไม่มีการปฏิบัติ $\left(E(Y_i^1|Z_i=1)-E(Y_i^0|Z_i=1)\right)$ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติ ผลลัพธ์ของผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมเท่านั้นที่สามารถสังเกตเห็นได้ $\left(E(Y_i^0|Z_i=0)\right)$ หากผลกระทบของการปฏิบัติโดยเฉลี่ยที่มีต่อผู้ที่ได้รับการปฏิบัติหาได้มาจากการหาค่าเฉลี่ยของ $E(Y_i^1|Z_i=1)-E(Y_i^0|Z_i=0)$ ผลกระทบดังกล่าวอาจมีค่าสูงเกินไปหรือต่ำเกินไปได้ ซึ่งการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงสามารถมีส่วนช่วยทำให้ผลกระทบดังกล่าวมีความถูกต้องมากขึ้นได้ ดังนั้น แบบจำลองที่จะถูกใช้เพื่อคาดประมาณผลกระทบสามารถแสดงให้เห็นได้ ดังนี้

$$Y_{1i}=\beta_0+\beta_1 Z_i \text{ และ } logit(Y_{2i}=1|Z)=\beta_0+\beta_1 Z_i$$

เมื่อ i คือ ตัวอย่างแต่ละรายหลังจากการจับคู่และถ่วงน้ำหนัก

β_0 คือ ค่าคงที่

β_1 คือ ผลกระทบของนโยบายหรือโครงการ

Y_{1i} คือ ตัวแปรอิสระที่มีค่าต่อเนื่อง

Y_{2i} คือ ตัวแปรอิสระที่มีค่าไม่ต่อเนื่องเป็น 2 ค่า ซึ่งหลังจากการคาดประมาณแบบจำลองการถดถอยโลจิสติกแบบไบนารีข้างต้นแล้ว สามารถใช้สมการหาค่าคะแนนความโน้มเอียง $\left(e_i(X)\right)$ ในขั้นตอนที่ 2.1 เพื่อคาดประมาณความน่าจะเป็นของผลกระทบของนโยบายหรือโครงการได้

2.5) ตรวจสอบคุณภาพการจับคู่และอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ โดยภาพรวมของทุกตัวแปรที่ใช้จับคู่ ใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อตรวจสอบว่าภายหลังการจับคู่ยังคงมีความไม่สมดุลของทุกตัวแปร ระหว่างผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการหลงเหลืออยู่หรือไม่ สำหรับแต่ละตัวแปรใช้ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Standardised Mean Difference; $|SMD|$) เพื่อตรวจสอบว่ายังคงมีความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละตัวแปรอยู่หรือไม่ (Austin, 2009; Leite, 2017; Olmos and Govindasamy, 2015; Zhang et al., 2019) หากตัวแปรต่าง ๆ มีความสมดุลกันระหว่างผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการ สะท้อนว่าการจับคู่มีคุณภาพดี ค่า $|SMD|$ ของตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องเป็น 2 ค่า สามารถหาได้จากสมการดังต่อไปนี้ตามลำดับ

$$|SMD| = \left| \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2 + s_2^2}{2}}} \right| \quad \text{และ} \quad |SMD| = \left| \frac{\hat{p}_1 - \hat{p}_2}{\sqrt{\frac{\hat{p}_1(1-\hat{p}_1) + \hat{p}_2(1-\hat{p}_2)}{2}}} \right|$$

เมื่อ $\bar{x}_1$ และ $\bar{x}_2$ คือ ค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่องของผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการ

s_1^2 และ s_2^2 คือ ค่าความแปรปรวนของตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่องของผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการ

$\hat{p}_1$ และ $\hat{p}_2$ คือ ค่าความแพร่หลายของตัวแปรที่มีค่าไม่ต่อเนื่องเป็น 2 ค่าของผู้ที่เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมในนโยบายหรือโครงการ

นอกจากนี้ ใช้การวิเคราะห์ความไวของโรเซนบัม (Rosenbaum's Sensitivity Analysis) เพื่อตรวจสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่ไม่สามารถระบุได้มีผลมากแค่ไหน (gamma: Γ) ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในนัยสำคัญทางสถิติของผลกระทบของนโยบายหรือโครงการที่คาดประมาณได้ จากที่ไม่มีนัยสำคัญเป็นมีนัยสำคัญ หรือจากที่มีนัยสำคัญเป็นไม่มีนัยสำคัญ หากผลกระทบไม่มีความไวต่อความเอนเอียงที่เหลืออยู่ (การเปลี่ยนแปลงในแกรมม่ามีขนาดใหญ่กว่า) ก็สามารถเชื่อมั่นได้ว่าผลกระทบที่คาดประมาณได้มีความแม่นยำ

บทที่ 3
สภาพทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย

ดำเนินการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรที่ตกเป็นตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 506 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรในโครงการ 265 ราย และเกษตรกรนอกโครงการ 241 ราย โดยมีรายละเอียดลักษณะทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำการเกษตร

1) เพศ กลุ่มเกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 78.11 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 21.89 เป็นเพศชาย ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 75.10 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 24.90 เป็นเพศชาย (ตารางที่ 3.1)

2) อายุ กลุ่มเกษตรกรในโครงการ มีอายุเฉลี่ย 55.09 ปี ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการมีอายุเฉลี่ย 54.51 ปี และกลุ่มยุวเกษตรกรในโครงการมีอายุเฉลี่ย 13.18 ปี ขณะที่กลุ่มยุวเกษตรกรนอกโครงการมีอายุเฉลี่ย 12.53 ปี (ตารางที่ 3.1)

3) การศึกษา กลุ่มเกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 50.23 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.61 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 17.21 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 5.58 ระดับปริญญาตรี (ตารางที่ 3.1)

สำหรับกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 46.24 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 20.97 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 16.67 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ 6.99 ระดับปริญญาตรี (ตารางที่ 3.1)

4) ประสบการณ์การทำการเกษตร กลุ่มเกษตรกรในโครงการ มีประสบการณ์การทำการเกษตรเฉลี่ย 26.88 ปี ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการ มีประสบการณ์การทำการเกษตรเฉลี่ย 22.34 ปี (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

รายการ	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. เพศ (ร้อยละ)		
1.1 ชาย	21.89	24.90
1.2 หญิง	78.11	75.10
2. อายุ (ปี)		
2.1 เกษตรกร	55.09	54.51
2.2 ยุวเกษตรกร	13.18	12.53
3. การศึกษา (ร้อยละ)		
3.1 ไม่ได้รับการศึกษา	1.86	1.07
3.2 ประถมศึกษา	50.23	46.24
3.3 มัธยมศึกษาตอนต้น	17.21	20.97
3.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย	18.61	16.67
3.5 ปวช.	1.86	3.23
3.6 ปวส./อนุปริญญา	3.72	3.76
3.7 ปริญญาตรี	5.58	6.99
3.8 สูงกว่าปริญญาตรี	0.93	1.07
4. ประสบการณ์การทำการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	26.88	22.34

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2 สมาชิกในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรในโครงการ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.95 ราย โดยเป็นวัยแรงงานเฉลี่ย 2.57 ราย จำแนกเป็นแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 1.94 ราย และแรงงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.63 ราย สำหรับสมาชิกที่เหลือเป็นวัยเด็กและคนชราเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.38 ราย (ตารางที่ 3.2)

ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.57 ราย โดยเป็นวัยแรงงานเฉลี่ย 2.41 ราย จำแนกเป็นแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย 1.74 ราย และแรงงานนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 0.67 ราย สำหรับสมาชิกที่เหลือเป็นวัยเด็กและคนชราเฉลี่ยครัวเรือนละ 1.16 ราย (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 สมาชิกและแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

หน่วย: ราย

รายการ	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. สมาชิกในครัวเรือน	**3.95**	**3.57**
2. สมาชิกในครัวเรือนวัยแรงงาน	**2.57**	**2.41**
2.1 แรงงานในภาคเกษตร	1.94	1.74
2.2 แรงงานนอกภาคเกษตร	0.63	0.67
3. สมาชิกในครัวเรือนวัยพึ่งพา[1/]	**1.38**	**1.16**

หมายเหตุ: [1/]วัยพึ่งพา คือ วัยเด็ก คนชรา ผู้ที่ไม่สามารถทำงานได้ และผู้ที่ไม่มีรายได้
ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.3 การประกอบอาชีพหลักของกลุ่มเกษตรกร

อาชีพหลักของกลุ่มเกษตรกรในโครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.56 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 2.79 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพหัตถกรรม (ทอและตัดเย็บผ้าไหมและผ้าฝ้าย) และแม่บ้าน เป็นต้น ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.94 ประกอบอาชีพที่ได้รับเงินเดือนประจำ และร้อยละ 0.46 ประกอบอาชีพรับจ้างทางการเกษตร ธุรกิจการค้าและธุรกิจส่วนตัวในสัดส่วนที่เท่ากัน (ตารางที่ 3.3)

สำหรับกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.02 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 3.76 ประกอบอาชีพที่ได้รับรับเงินเดือนประจำ ร้อยละ 3.23 ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างทั่วไป ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 2.15 ประกอบอาชีพรับจ้างทางการเกษตร และร้อยละ 1.61 ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพหัตถกรรม (ทอและตัดเย็บผ้าไหมและผ้าฝ้าย) และแม่บ้าน เป็นต้น (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 การประกอบอาชีพหลักของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. เกษตรกรรม	92.56	86.02
2. รับจ้างทั่วไป	2.79	3.23
3. รับเงินเดือนประจำ	0.94	3.76
4. รับจ้างทางการเกษตร	0.46	2.15
5. ธุรกิจการค้า/ธุรกิจส่วนตัว	0.46	3.23
6. อื่นๆ[1/]	2.79	1.61
รวม	**100.00**	**100.00**

หมายเหตุ: [1/]อื่นๆ เช่น อาชีพหัตถกรรม (ทอและตัดเย็บผ้าไหมและผ้าฝ้าย) แม่บ้าน
ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.4 การถือครองที่ดิน การใช้ประโยชน์ และปัญหาดินในพื้นที่ทางการเกษตร

1) การถือครองที่ดินทางการเกษตร

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรในโครงการ ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 22.18 ไร่ เมื่อแบ่งตามประเภทการถือครอง ร้อยละ 75.81 ถือครองที่ดินที่เป็นของตนเองเฉลี่ยรายละ 14.68 ไร่ ร้อยละ 23.72 ถือครองที่ดินที่ได้ทำฟรีเฉลี่ยรายละ 2.66 ไร่ และร้อยละ 15.81 ถือครองที่ดินที่เช่ามาจากผู้อื่นเฉลี่ยรายละ 4.84 ไร่ หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรในโครงการ ถือครองที่ดินเพิ่มขึ้นในทุกประเภท โดยเฉพาะที่ดินที่เช่ามาจากผู้อื่น ถือครองเพิ่มขึ้นมากที่สุด ทั้งนี้ ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 22.86 ไร่ แบ่งเป็นร้อยละ 75.81 ถือครองที่ดินที่เป็นของตนเองเฉลี่ยรายละ 14.69 ไร่ ร้อยละ 23.72 ถือครองที่ดินที่ได้ทำฟรีเฉลี่ยรายละ 2.67 ไร่ และร้อยละ 18.60 ถือครองที่ดินที่เช่ามาจากผู้อื่นเฉลี่ยรายละ 5.50 ไร่ (ตารางที่ 3.4)

เกษตรกรนอกโครงการถือครองที่ดินมากกว่าเกษตรกรในโครงการ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรนอกโครงการ ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 23.28 ไร่ แบ่งเป็นร้อยละ 75.81 ถือครองที่ดินที่เป็นของตนเองเฉลี่ยรายละ 15.83 ไร่ ร้อยละ 23.12 ถือครองที่ดินที่ได้ทำฟรีเฉลี่ยรายละ 3.58 ไร่ และร้อยละ 14.52 ถือครองที่ดินที่เช่ามาจากผู้อื่นเฉลี่ยรายละ 3.87 ไร่ หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรนอกโครงการ ถือครองที่ดินที่ได้ทำฟรีและที่เช่ามาจากผู้อื่นเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยรายละ 23.57 ไร่ แบ่งเป็นร้อยละ 75.81 ถือครองที่ดินที่เป็นของตนเองเฉลี่ยรายละ 15.79 ไร่ ร้อยละ 25.81 ถือครองที่ดินที่ได้ทำฟรีเฉลี่ยรายละ 3.81 ไร่ และร้อยละ 15.05 ถือครองที่ดินที่เช่ามาจากผู้อื่นเฉลี่ยรายละ 3.97 ไร่ (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 การถือครองที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ไร่ต่อราย

รายการ	ในโครงการ				นอกโครงการ			
	ปี 2563		ปี 2565		ปี 2563		ปี 2565	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ที่ดินทั้งหมด	22.18	-	22.86	-	23.28	-	23.57	-
2. ประเภทการถือครอง[1/]								
2.1 ของตนเอง	14.68	75.81	14.69	75.81	15.83	75.81	15.79	75.81
2.2 ได้ทำฟรี	2.66	23.72	2.67	23.72	3.58	23.12	3.81	25.81
2.3 เช่าผู้อื่น	4.84	15.81	5.50	18.60	3.87	14.52	3.97	15.05

หมายเหตุ: [1/]เกษตรกรถือครองที่ดินมากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร

ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรในโครงการร้อยละ 50.70 ใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าว เฉลี่ยรายละ 12.44 ไร่ ร้อยละ 31.16 ใช้ปลูกไม้ผล เช่น ลำไย กล้วย และทุเรียน เป็นต้น เฉลี่ยรายละ 2.19 ไร่ ร้อยละ 21.40 ใช้ปลูกพืชผักและสมุนไพรเฉลี่ยรายละ 0.36 ไร่ ร้อยละ 19.07 ใช้ปลูกพืชไร่เฉลี่ยรายละ 3.59 ไร่ และร้อยละ 18.14 ใช้ปลูกไม้ยืนต้นเฉลี่ยรายละ 2.46 ไร่ หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรในโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าว ไม้ผล พืชไร่ และไม้ยืนต้นเพิ่มขึ้น แต่ใช้ปลูกพืชผักและสมุนไพรลดลง ทั้งนี้

ร้อยละ 51.16 ใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าวเฉลี่ยรายละ 12.70 ไร่ ร้อยละ 31.63 ใช้ปลูกไม้ผลเฉลี่ยรายละ 2.21 ไร่ ร้อยละ 20.47 ใช้ปลูกพืชผักและสมุนไพรเฉลี่ยรายละ 0.33 ไร่ ร้อยละ 20.00 ใช้ปลูกพืชไร่เฉลี่ยรายละ 4.09 ไร่ และร้อยละ 18.14 ใช้ปลูกไม้ยืนต้นเฉลี่ยรายละ 2.52 ไร่ (ตารางที่ 3.5)

เกษตรกรนอกโครงการมีความหลากหลายในการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรน้อยกว่า และมีการให้เช่าที่ดินและปล่อยที่ดินให้ว่างเปล่ามากกว่าเกษตรกรในโครงการ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรนอกโครงการร้อยละ 53.23 ใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าวเฉลี่ยรายละ 13.39 ไร่ ร้อยละ 25.27 ใช้ปลูกไม้ผลเฉลี่ยรายละ 1.63 ไร่ ร้อยละ 18.82 ใช้ปลูกไม้ยืนต้น พืชผักและสมุนไพร ในสัดส่วนที่เท่ากัน เฉลี่ยรายละ 3.70 และ 0.35 ไร่ ตามลำดับ และร้อยละ 17.20 ใช้ปลูกพืชไร่เฉลี่ยรายละ 3.29 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรนอกโครงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการปลูกข้าวและพืชผักและสมุนไพรเพิ่มขึ้น แต่ใช้ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นเท่าเดิม และใช้ปลูกพืชไร่ลดลง ทั้งนี้ ร้อยละ 54.30 ใช้ปลูกข้าวเฉลี่ยรายละ 13.77 ไร่ ร้อยละ 25.27 ใช้ปลูกไม้ผลเฉลี่ยรายละ 1.63 ไร่ ร้อยละ 19.89 ใช้ปลูกพืชผักและสมุนไพรเฉลี่ยรายละ 0.37 ไร่ ร้อยละ 17.20 ใช้ปลูกพืชไร่เฉลี่ยรายละ 3.16 และร้อยละ 18.82 ใช้ปลูกไม้ยืนต้นเฉลี่ยรายละ 3.70 (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ไร่ต่อราย

ประเภท[1/]	ในโครงการ				นอกโครงการ			
	ปี 2563		ปี 2565		ปี 2563		ปี 2565	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปลูกข้าว	12.44	50.70	12.70	51.16	13.39	53.23	13.77	54.30
2. ปลูกไม้ผล	2.19	31.16	2.21	31.63	1.63	25.27	1.63	25.27
3. ปลูกพืชผักและสมุนไพร	0.36	21.40	0.33	20.47	0.35	18.82	0.37	19.89
4. ปลูกพืชไร่	3.59	19.07	4.09	20.00	3.29	17.20	3.16	17.20
5. ปลูกไม้ยืนต้น	2.46	18.14	2.52	18.14	3.70	18.82	3.70	18.82
6. ทำเกษตรผสมผสาน	0.69	8.37	0.69	8.37	0.46	9.14	0.48	10.22
7. เลี้ยงปศุสัตว์/ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	0.17	5.58	0.17	6.05	0.07	2.15	0.07	2.15
8. แหล่งน้ำ	0.07	2.79	0.05	1.86	0.06	2.69	0.06	2.69
9. เลี้ยงสัตว์น้ำ	0.03	1.86	0.03	1.86	0.01	1.08	0.01	1.08
10. เลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	0.004	0.47	0.004	0.47	-	-	-	-
11. ให้เช่า	0.03	0.47	0.03	0.47	0.14	1.08	0.14	1.61
12. ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	-	0.01	1.08	0.01	1.61
13. ที่ว่างเปล่า/ไม่ใช้ประโยชน์	0.15	2.33	0.04	0.93	0.17	1.61	0.17	1.61

หมายเหตุ: [1/]เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินมากกว่า 1 ประเภท

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ปัญหาคุณภาพดินในพื้นที่การเกษตร

กลุ่มเกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 61.86 ไม่พบปัญหาคุณภาพดินในพื้นที่การเกษตรของตนเอง รองลงมาร้อยละ 31.63 มีปัญหาคุณภาพดิน โดยร้อยละ 15.35 มีปัญหาดินปนหินกรวด/ดินแข็ง/ดินเสื่อมโทรม ร้อยละ 8.84 มีปัญหาดินเปรี้ยว/ดินพรุ และร้อยละ 4.19 มีปัญหาดินปนทราย ส่วนเกษตรกร

ร้อยละ 6.51 ไม่ทราบว่าในพื้นที่การเกษตรของตนเองมีปัญหาหรือไม่ เนื่องจากยังไม่เคยตรวจสภาพดิน (ตารางที่ 3.6)

ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 61.29 ไม่พบปัญหาดินในพื้นที่การเกษตรของตนเอง รองลงมาร้อยละ 30.64 มีปัญหาคุณภาพดิน โดยร้อยละ 17.20 มีปัญหาดินปนหินกรวด/ดินแข็ง/ดินเสื่อมโทรม ร้อยละ 6.45 มีปัญหาดินเปรี้ยว/ดินพรุ และร้อยละ 5.91 มีปัญหาดินปนทราย ส่วนเกษตรกรร้อยละ 8.07 ไม่ทราบว่าในพื้นที่การเกษตรของตนเองมีปัญหาหรือไม่ เนื่องจากยังไม่เคยตรวจสภาพดินตามลำดับ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ปัญหาคุณภาพดินในพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ[1/]	**ในโครงการ**	**นอกโครงการ**
1. ไม่ทราบ/ไม่ได้ตรวจดิน	6.51	8.07
2. ไม่มีปัญหา	61.86	61.29
3. มีปัญหา[1/] ได้แก่	31.63	30.64
3.1 ดินปนหินกรวด/ดินแข็ง/ดินเสื่อมโทรม	15.35	17.20
3.2 ดินเปรี้ยว/ดินพรุ	8.84	6.45
3.3 ดินปนทราย	4.19	5.91
3.4 ดินเค็ม	2.32	0.54
3.5 ดินถูกชะล้าง	0.93	0.54

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ
ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.5 แหล่งน้ำในการทำการเกษตร

กลุ่มเกษตรกรในและนอกโครงการ มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรแตกต่างกันเล็กน้อย พื้นที่ทำการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรในโครงการอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำสาธารณะมากกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการที่ใช้น้ำจากแหล่งของตนเอง โดยกลุ่มเกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 69.30 ใช้น้ำฝนเป็นหลักในการทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 27.44 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น หนอง คลอง และบึง เป็นต้น ร้อยละ 16.28 ใช้น้ำจากสระน้ำของตนเองและน้ำชลประทาน ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 14.88 ใช้น้ำประปาในการทำการเกษตร (ตารางที่ 3.7)

ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 69.35 ใช้น้ำฝนเป็นหลักในการทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 25.27 ใช้น้ำจากแหล่งน้ำสาธารณะ เช่น หนอง คลอง และบึง เป็นต้น ร้อยละ 17.20 ใช้น้ำประปา และร้อยละ 14.52 ใช้น้ำจากสระน้ำของตนเองในการทำการเกษตร (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 แหล่งน้ำในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ[1/]	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. น้ำฝน	69.30	69.35
2. แหล่งน้ำสาธารณะ	27.44	25.27
3. สระน้ำของตนเอง	16.28	14.52
4. น้ำชลประทาน	16.28	12.37
5. น้ำประปา	14.88	17.20
6. บ่อบาดาลของตนเอง	12.56	13.44
7. บ่อน้ำตื้น	1.86	2.15

หมายเหตุ: [1/]เกษตรกรใช้น้ำทำการเกษตรจากแหล่งน้ำมากกว่า 1 แหล่ง

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.6 ความเพียงพอของปริมาณน้ำฝนในการทำการเกษตร

ความเพียงพอของปริมาณน้ำฝนในการทำการเกษตรในฤดูฝน พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการส่วนใหญ่ร้อยละ 91.63 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการทำการเกษตร และร้อยละ 8.37 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเกษตรกรเป็นพื้นที่ลาดสูง และดินมีลักษณะไม่อุ้มน้ำ ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำฝนเอาไว้ใช้ประโยชน์ได้ ในส่วนของกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 90.32 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการทำการเกษตร และร้อยละ 9.68 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ลาดสูง และดินมีลักษณะไม่อุ้มน้ำ ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำฝนเอาไว้ใช้ประโยชน์ได้เช่นเดียวกัน (ตารางที่ 3.8)

สำหรับในฤดูแล้ง กลุ่มเกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 59.07 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการทำการเกษตร และร้อยละ 40.93 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ส่วนเกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 59.14 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอต่อการทำการเกษตร และร้อยละ 40.86 เห็นว่าปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ซึ่งเกษตรกรทั้งในและนอกโครงการแก้ไขปัญหา โดยการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ต้องการน้ำน้อย ปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำที่มีอยู่ หรือหยุดทำการเพาะปลูกชั่วคราว (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 ความเพียงพอของปริมาณน้ำฝนในการทำการเกษตรของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ[1/]	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. ฤดูฝน		
1.1 เพียงพอ	91.63	90.32
1.2 ไม่เพียงพอ	8.37	9.68
2. ฤดูแล้ง		
2.1 เพียงพอ	59.07	59.14
2.2 ไม่เพียงพอ	40.93	40.86

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.7 รายได้จากกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร

ในปี 2563 ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรในโครงการ มีรายได้จากกลุ่ม ได้แก่ เงินปันผล ค่าจ้าง ส่วนแบ่งกำไร และการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์แปรรูปผ่านกลุ่ม เฉลี่ยรายละ 80,388.38 บาทต่อปี ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ มีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 73,005.95 บาทต่อปี และในปี 2565 หลังเข้าร่วมโครงการ (2 ปี) กลุ่มเกษตรกรในโครงการ มีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 82,960.71 บาทต่อปี ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการมีรายได้จากกลุ่มเกษตรกรที่เป็นสมาชิก ได้แก่ เงินปันผล ค่าจ้าง ส่วนแบ่งกำไร และการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์แปรรูปผ่านกลุ่ม เฉลี่ยรายละ 91,501.18 บาทต่อปี (ตารางที่ 3.9)

เมื่อเปรียบเทียบรายได้จากกลุ่มระหว่างกลุ่มเกษตรกรในและนอกโครงการ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ อยู่ในหมู่บ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกันหรืออยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ภายในตำบลเดียวกัน พบว่า ในปี 2563 กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการรายละ 7,382.43 บาทต่อปี เนื่องจากเป็นปีที่เกษตรกรนอกโครงการได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะฝนแล้งและน้ำท่วมอย่างกว้างขวางมากกว่าเกษตรกรในโครงการ และในปี 2565 กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ รายละ 8,540.47 บาทต่อปี เนื่องจากเป็นปีที่เกษตรกรนอกโครงการได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติลดลง (ตารางที่ 3.9)

สำหรับรายได้ระหว่างปี พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยในปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 รายละ 2,573.03 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.20 เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) เริ่มคลี่คลายลง ทำให้กลุ่มเกษตรกรสามารถจำหน่ายสินค้าได้สะดวกมากขึ้น ขณะที่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ มีรายได้จากกลุ่มในปี 2565 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 รายละ 18,495.23 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.33 เหตุผลหลัก คือ นอกจากเกษตรกรนอกโครงการจะสามารถจำหน่ายสินค้าได้สะดวกมากขึ้นเช่นกัน จากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ที่เริ่มคลี่คลายลงแล้ว เกษตรกรนอกโครงการยังถือครองที่ดินทางการเกษตรขนาดใหญ่กว่า มีสัดส่วนการเช่าที่ดินน้อยกว่า ปลูกพืชที่ให้มูลค่าสูงมากกว่า (ไม้ยืนต้น) และใช้น้ำทำการเกษตรจากแหล่งน้ำของตนเองมากกว่า ส่งผลให้มีศักยภาพในการผลิตและสร้างรายได้มากกว่ากลุ่มเกษตรกรในโครงการ ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเพิ่มขึ้นน้อยกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ เนื่องจากอยู่ระหว่างรอผลตอบแทนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุนเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตในปัจจุบัน (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 รายได้จากกลุ่มของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565

หน่วย: บาทต่อปีต่อราย

รายการ	ปี 2563	ปี 2565	การเปลี่ยนแปลง	
			(+เพิ่ม/-ลด)	ร้อยละ
1. เกษตรกรในโครงการ	80,388.38	82,961.41	2,573.03	3.20
2. เกษตรกรนอกโครงการ	73,005.95	91,501.18	18,495.23	25.33
ผลต่าง	7,382.43	-8,540.47	-	-

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

1) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรในโครงการเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร ระยะเวลาเฉลี่ย 8.34 ปี สูงกว่าเกษตรกรนอกโครงการเล็กน้อย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรระยะเวลาเฉลี่ย 8.16 ปี (ตารางที่ 3.10)

2) ประสบการณ์การทำกิจกรรมที่กลุ่มเกษตรกรกำลังดำเนินการอยู่ เกษตรกรในโครงการมีประสบการณ์การทำกิจกรรมที่กลุ่มเกษตรกรกำลังดำเนินการอยู่เฉลี่ย 12.74 ปี ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการมีประสบการณ์การทำกิจกรรมที่กลุ่มเกษตรกรกำลังดำเนินการอยู่เฉลี่ย 10.22 ปี (ตารางที่ 3.10)

3) ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกร ในปี 2563 ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรในโครงการมีความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 21.70 ครั้งต่อปี ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการมีความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 30.11 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 3.10)

ในปี 2565 หลังเข้าร่วมโครงการ (2ปี) เกษตรกรในโครงการมีความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นเฉลี่ย 26.42 ครั้งต่อปี ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการมีความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น เฉลี่ย 30.22 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 3.10)

4) ระยะทางจากที่พักอาศัยถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรในโครงการมีที่พักอาศัยอยู่ห่างจากที่ทำการกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 0.97 กิโลเมตร ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการมีที่พักอาศัยอยู่ห่างจากที่ทำการกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 1.06 กิโลเมตร (ตาราง 3.10)

ตารางที่ 3.10 ข้อมูลการเป็นสมาชิกกลุ่มของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565

รายการ	หน่วย	ในโครงการ	นอกโครงการ
1. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่ม	ปี	8.34	8.16
2. ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มกำลังทำอยู่	ปี	12.74	10.22
3. ความถี่ในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเฉลี่ย			
3.1 ปี 2563	ครั้งต่อปี	21.70	30.11
3.2 ปี 2565	ครั้งต่อปี	26.42	30.22
4. ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม	กิโลเมตร	0.97	1.06

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.9 การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ

ในปี 2563 ก่อนเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 76.28 เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ โครงการทฤษฎีใหม่ตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาล และการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ และร้อยละ 23.72 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 66.67 ได้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ อาทิ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาล โครงการประกันรายได้เกษตรกร และการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ และร้อยละ 33.33 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (ตารางที่ 3.11)

ในปี 2565 หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรในโครงการ ร้อยละ 78.14 เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ อาทิ โครงการที่เกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริม

เกษตรอินทรีย์ โครงการทฤษฎีใหม่ตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ และร้อยละ 21.86 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ ขณะที่เกษตรกรนอกโครงการ ร้อยละ 63.98 เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ อาทิ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรตามนโยบายของรัฐบาล โครงการประกันรายได้เกษตรกร และการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ และร้อยละ 36.02 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (ตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.11 การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐของเกษตรกรในและนอกโครงการ ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ในโครงการ		นอกโครงการ	
	ปี 2563	ปี 2565	ปี 2563	ปี 2565
1. เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ	76.28	78.14	66.67	63.98
2. ไม่เข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ	23.72	21.86	33.33	36.02

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4
ผลการประเมิน

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการในปีที่ 2 โดยกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ประกอบไปด้วยกลุ่มเกษตรกร 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ดูแลโดยกรมพัฒนาที่ดิน 2) กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ดูแลโดยกรมหม่อนไหม 3) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ 5) กลุ่มยุวเกษตรกร ดูแลโดยกรมส่งเสริมการเกษตร โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) และแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผล 6 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) ผลกระทบ (Impacts) และความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Opinions) และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (Propensity Score Matching (PSM) Method) เพื่อหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการฯ โดยผลการประเมินในแต่ละด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ประกอบด้วย 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร โดยให้การสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต การตลาด และสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกร ซึ่งกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนา ประกอบด้วย 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก) ตามนโยบายของรัฐบาล 2) กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 3) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และ 5) กลุ่มยุวเกษตรกร ในภาพรวมทั้ง 3 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการ รวมทั้งสิ้น 42.3867 ล้านบาท

หน่วยงานเบิกจ่ายงบประมาณไปแล้ว (ณ วันที่ 30 กันยายน 2564) 39.8562 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.03 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการได้ทั้งหมด เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้หน่วยงานไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมของโครงการกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายได้ เช่น การจัดฝึกอบรม เป็นต้น (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กลุ่มเกษตรกร	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	6.5731	6.1459	93.50
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	9.0839	8.3643	92.08
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5. กลุ่มยุวเกษตรกร	26.7297	25.3460	94.82
ภาพรวม	**42.3867**	**39.8562**	**94.03**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

2) ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณ

ในภาพรวมของทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในพื้นที่ ร้อยละ 97 เห็นว่าช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณมีความเหมาะสมกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการอยู่แล้ว ซึ่งหน่วยงานได้รับงบประมาณในช่วงไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ (เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2563) มีเพียงร้อยละ 3 เห็นว่าช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณยังไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากหน่วยงานได้รับงบประมาณภายหลังไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้ โดยมีความเห็นว่าควรได้รับการจัดสรรงบประมาณในช่วงต้นเดือนธันวาคม เพื่อให้ทันต่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2)

เมื่อพิจารณาในแต่ละหน่วยงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดิน และสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกราย เห็นว่าช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ขณะที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ร้อยละ 85.71 เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่แล้ว และร้อยละ 14.29 เห็นว่ายังไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณยังไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาตามแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ช่วงเวลาที่ได้รับงบประมาณ	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	100.00	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	85.71	14.29
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5. กลุ่มยุวเกษตรกร	100.00	-
ภาพรวม	**97.00**	**3.00**

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการในพื้นที่ทุกหน่วยงานเห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามงบประมาณที่ได้รับ (ตารางที่ 4.3) แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงาน โดยเฉพาะศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ และสำนักงานเกษตรจังหวัด มีความเห็นเพิ่มเติมว่า เนื่องจากมีกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลค่อนข้างมาก บางกลุ่มเกษตรกรยังไม่ได้รับการส่งเสริมและต้องการเข้าร่วมโครงการ ดังนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมสนับสนุนของโครงการได้มากขึ้น ทั้งในเชิงจำนวนกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม ประเภทและปริมาณปัจจัยการผลิตที่จะให้การสนับสนุน และความสามารถในการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ ในปีต่อไปจึงควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เห็นว่า ในปีต่อไปควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในพื้นที่เพิ่มเป็นหน่วยงานละ 340,500 บาท จากเดิมที่ได้รับหน่วยงานละ 206,500 บาท ส่วนสำนักงานเกษตรจังหวัดเห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานในพื้นที่สำหรับสนับสนุนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเพิ่มเป็นหน่วยงานละ 294,500 บาท จากเดิมที่ได้รับหน่วยงานละ 37,000 บาท กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพิ่มเป็นหน่วยงานละ 52,500 บาท จากเดิมที่ได้รับหน่วยงานละ 36,500 บาท และกลุ่มยุวเกษตรกรเพิ่มเป็นหน่วยงานละ 1,715,000 บาท จากเดิมที่ได้รับเฉลี่ยหน่วยงานละ 98,500 บาท

ตารางที่ 4.3 ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	งบประมาณที่ได้รับ	
	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	100.00	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	100.00	-
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	100.00	-
5. กลุ่มยุวเกษตรกร		
ภาพรวม	**100.00**	**-**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.1.2 หลักสูตรการฝึกอบรม เรียนรู้ สาธิต และพัฒนาทักษะที่ให้การสนับสนุน

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่มอย่างหลากหลาย ตามบทบาทภารกิจของหน่วยงาน โดยดำเนินการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร และมีความสอดคล้องกับกิจกรรมของกลุ่ม บริบทของพื้นที่ ชุมชน ความพร้อมวิทยากร และองค์ความรู้ที่มีอยู่แล้วของหน่วยงาน รายละเอียด ดังนี้

1) กรมพัฒนาที่ดิน มีหลักสูตรการฝึกอบรม 4 หลักสูตร ได้แก่ (1) การส่งเสริมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก (2) การส่งเสริมสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ (3) การปรับปรุงพื้นที่ดินกรดด้วยโดโลไมท์ และ (4) การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดบำรุงดิน

2) กรมหม่อนไหม แบ่งหลักสูตรการฝึกอบรมออกเป็น 5 ด้าน 29 หลักสูตร ดังนี้

2.1) ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 6 หลักสูตร ได้แก่ (1) การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้ได้คุณภาพ (2) การฟื้นฟูการเลี้ยงไหม (3) การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม (4) การปลูกหม่อนและการดูแลรักษา

(5) การปลูกหม่อนและระบบน้ำในแปลงหม่อน และ (6) การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการแปลงหม่อนพืชอาหารสัตว์

2.2) ด้านการผลิตเส้นไหม 8 หลักสูตร ได้แก่ (1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไหมอุตสาหกรรมให้ได้คุณภาพสูง (2) การผลิตรังไหมให้ได้คุณภาพเพื่อการผลิตเส้นไหมมาตรฐาน มกษ. 8000-2555 (3) การย้อมสีธรรมชาติ (4) การย้อมสีเคมีและสีธรรมชาติที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม (5) การย้อมสีเส้นไหมธรรมชาติเพื่อผลิตผ้าไหมตรานกยูง (6) การฟอกย้อมสีเส้นไหม (7) การฟอกย้อมเส้นไหมด้วยสีธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตผ้าไหมให้ได้มาตรฐาน และ (8) การส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติและการทอผ้าไหม

2.3) ด้านการทอผ้า 10 หลักสูตร ได้แก่ (1) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพด้วยการปรับปรุงเทคนิคการทอผ้าและการออกแบบลวดลายผ้า (2) การส่งเสริมการออกแบบลวดลายการทอผ้าแบบกี่เอว และการย้อมสีเคมีย้อมสีธรรมชาติที่ปลอดภัย (3) การออกแบบลวดลายผ้าไหมและเทคนิคการทอผ้า (4) การออกแบบลายผ้าไหมให้มีอัตลักษณ์ที่ร่วมสมัย (5) การรวมกลุ่มเพื่อการผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพ โดยการปรับปรุงการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่และการย้อมสีธรรมชาติ (6) การเพิ่มประสิทธิภาพการทอผ้า (7) การออกแบบลวดลายผ้าไหม (8) การพัฒนาสีสันและลวดลายบนผืนผ้าร่วมสมัย (9) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพโดยการปรับปรุงการออกแบบลวดลายให้มีอัตลักษณ์ที่ร่วมสมัยและเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติ และ (10) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพ โดยเทคนิคการฟอกย้อมสีเส้นไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ

2.4) ด้านการแปรรูป 4 หลักสูตร ได้แก่ (1) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม (2) การต่อยอดพัฒนาจากผลิตภัณฑ์เดิม (3) การยกระดับผลิตภัณฑ์หม่อนไหม และ (4) นวัตกรรมการแปรรูปและช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

2.5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 1 หลักสูตร ได้แก่ การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์

3) กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มเกษตรกร โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเนื้อหาจะแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ โดยส่วนใหญ่ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 จะเป็นการประเมินสถานการณ์ สำรวจความต้องการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มเกษตรกร หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะดำเนินการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในระยะที่ 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ระยะ ได้แก่

3.1.1) ระยะที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม และจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรสู่ Smart Group และการจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม รวมถึงเชื่อมโยงแผนการผลิตรายบุคคล (Individual Farm Production: IFPP) สู่การจัดทำแผนกิจกรรมกลุ่ม

3.1.2) ระยะที่ 2 พัฒนาความรู้ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรตามประเด็นในแผนการผลิตรายกลุ่ม (IFPP) และแผนกิจกรรมกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์ในระยะที่ 1

3.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ใน 4 กิจกรรม ดังนี้

3.2.1) พัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน เป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลุ่ม โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 ดำเนินการประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ โดยในกระบวนการนี้จะให้เกษตรกรจัดทำแบบประเมินตนเองตามคุณสมบัติของ Smart Farmer วิเคราะห์

ศักยภาพเพื่อจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล และแผนการผลิตรายกลุ่ม และระยะที่ 2 พัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเศรษฐกิจครัวเรือน ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของเกษตรกรที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1

3.2.2) พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group โดยไม่ซ้ำกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในกิจกรรมพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน จัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 ให้เกษตรกรจัดทำแบบประเมินตนเองตามคุณสมบัติของ Smart Farmer วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มและจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่มด้วยแผนการผลิตรายบุคคล เพื่อให้กลุ่มได้มีการเรียนรู้ ประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่ม จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อจำกัด และโอกาสของกลุ่ม ตลอดจนเงินกองทุน การบริหารจัดการกลุ่ม และความต้องการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มเติม ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกษตรกรต้องการ และระยะที่ 2 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 รวมทั้งถอดบทเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับการถ่ายทอดให้สมาชิกหรือกลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ

3.2.3) ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานในองค์กรเกษตรกร (3ก) ดำเนินการในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร หรือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีกิจกรรมด้านอื่น ๆ แต่มีความต้องการดำเนินกิจกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 จัดทำแผนส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานให้เกษตรกรได้ร่วมกันประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่ม และสถานการณ์ของชุมชน เพื่อจัดทำแผนส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานตามความต้องการและความชำนาญของกลุ่ม และระยะที่ 2 พัฒนาทักษะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐาน โดยจัดถ่ายทอดความรู้ด้านการแปรรูปตามความต้องการของเกษตรกรที่ดำเนินการวางแผนไว้ในระยะที่ 1 รวมทั้งมีการฝึกปฏิบัติการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรตามแผนที่กำหนดไว้ โดยในการถ่ายทอดความรู้นั้น ส่วนใหญ่จะดำเนินการตามความต้องการของเกษตรกรในกลุ่มว่ามีความต้องการพัฒนา/การแปรรูปสินค้าใดของกลุ่มบ้าง

3.2.4) การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน แบ่งเป็น 2 กิจกรรมย่อย ดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ระยะที่ 1 สร้างการรับรู้ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน โดยจะให้เกษตรกรได้เสนอองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร และมีการประเมินศักยภาพกลุ่มด้วย และระยะที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน โดยจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้ระยะที่ 1 เช่น การประกอบอาหารตามหลักโภชนาการ การถนอมและแปรรูป หรือการเพิ่มรายได้

- กิจกรรมที่ 2 ขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้าน ความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ระยะที่ 1 จัดทำแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน และให้มีการประเมินสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารของหมู่บ้าน และระยะที่ 2 พัฒนาทักษะตามแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน ถ่ายทอดความรู้ ตามความต้องการของกลุ่มตามที่ได้วางแผนไว้ในระยะที่ 1

3.3) กลุ่มยุวเกษตรกร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ รายละเอียด ดังนี้

พัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group ต้นแบบ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาสู่ Smart Group ต้นแบบ ซึ่งจะจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม

ความต้องการของกลุ่มยุวเกษตรกร และบริบทของพื้นที่ ให้มีการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม จัดทำแผนการเรียนรู้และแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

การกำหนดหลักสูตรและการจัดฝึกอบรมให้กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานจะคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของการดำเนินงานในแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) มีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกร กับผู้นำกลุ่มและเกษตรกรสมาชิก ถึงปัญหาในการผลิต ความต้องการ และความสนใจในการพัฒนา มีการวิเคราะห์กลุ่มร่วมกัน เกษตรกรสามารถประสานเจ้าหน้าที่เพื่อนัดหมายเวลาที่เหมาะสมในการจัดฝึกอบรมได้ตลอดเวลา

4.1.3 ปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพที่ให้การสนับสนุน

1) ชนิดหรือประเภทปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพ

การสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร จะสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและบทบาทภารกิจของหน่วยงาน โดยหน่วยงานในพื้นที่พิจารณาความเหมาะสมของงบประมาณที่ได้รับ ตลอดจนชนิดหรือประเภทของวัสดุและอุปกรณ์ที่สนับสนุน เพื่อไม่ให้ขัดต่อระเบียบการจัดซื้อ รายละเอียด ดังนี้

1.1) กรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินแต่ละจังหวัด มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผน 1 ชนิด คือ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก สารเร่ง พด. 10 - 114 ตัน น้ำหมักชีวภาพ 1,000 - 1,040 ลิตร สารปรับสภาพดิน (โดโลไมท์) 40 - 260 ตัน และเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1 ตัน

1.2) กรมหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ แต่ละจังหวัด มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผน 7 ชนิด ดังนี้

1.2.1) บรรจุภัณฑ์และสติกเกอร์ อาทิ ลังโฟมขนาดบรรจุ 5 10 15 และ 20 กก. ขนาดละ 100 ใบ กระเช้าหวาย 1,000 ใบ ตะกร้าพลาสติก 60 ใบ และสติกเกอร์ ขนาด 4 ซม. 1,000 ดวง และขนาด 11 ซม. 250 ดวง

1.2.2) วัตถุดิบและอุปกรณ์สำหรับผลิตวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ ถังพลาสติก 200 ลิตร 10 ใบ และกากน้ำตาล 25 กก./แกลลอน 19 แกลลอน

1.2.3) อุปกรณ์สำหรับดูแลรักษาแปลงหม่อน อาทิ ระบบน้ำในแปลงหม่อน ท่อ PVC 2 นิ้ว 40 ท่อน เทปน้ำหยด 16 มม. 1 ม้วน เทปน้ำพุ่ง 20 มม. 45 ม้วน และกรรไกรตัดกิ่งขนาดเล็ก 5 ด้าม

1.2.4) เส้นไหม อาทิ เส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน GI และเส้นไหมเหลืองไหมดิบควบ 5 ที่ผลิตเป็นไหมเส้นยืน

1.2.5) วัตถุดิบและอุปกรณ์ย้อมสี อาทิ พืชที่ใช้ในการย้อมสี เช่น ครั่ง ประโหด และฝาง เป็นต้น หม้อฟอกย้อม ถุงมือยางสีดำทนความร้อน สบู่เทียม และกรดอะซิติค

1.2.6) วัสดุและอุปกรณ์เลี้ยงไหม อาทิ ห้องเลี้ยงไหมแบบมีตีนแห มุ้งเขียว ปูนขาว ยาโรยตัวไหม ตาข่ายถ่ายมูลวัยแก่ จ่อไม้ไผ่ และกระด้งไม้ไผ่

1.2.7) อื่น ๆ อาทิ อุปกรณ์ทอผ้าและอุปกรณ์แปรรูปหม่อนผลสด

1.3) กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรแต่ละจังหวัด มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามแผน 6 ชนิด ดังนี้

1.3.1) ป้าย อาทิ ป้ายโฟมบอร์ดคณะกรรมการกลุ่ม ขนาด 100 x 120 ซม. 1 ป้าย ป้ายโฟมบอร์ดองค์ความรู้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ขนาด 120 x 150 ซม. 1 ป้าย ป้ายโฟมบอร์ดวิสัยทัศน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ขนาด 90 x 100 ซม. 1 ป้าย และป้ายสังกะสีแหล่งเรียนรู้ต้นแบบพร้อมเสาเหล็กยาวไม่น้อยกว่า 2.5 เมตร 1 ป้าย

1.3.2) อุปกรณ์เครื่องครัว อาทิ

- กระทะเหล็ก 2 หู ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 30 นิ้ว 1 ใบ
- หม้ออะลูมิเนียม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 40 ซม. 2 ใบ และหม้อแขกสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 30 ซม. 2 ใบ
- ถาดเหลี่ยมสแตนเลส ขนาด 60 x 40 x 7 ซม. 3 ใบ และถาดกลมสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 50 ซม. 3 ใบ
- ชามผสมแป้งสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 43 ซม. 2 ใบ
- กะละมังล้างผักสแตนเลสมีรู ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 36 ซม. 2 ใบ กะละมังสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 50 ซม. 2 ใบ กะละมังสแตนเลส ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 40 ซม. 2 ใบ และกะละมังอะลูมิเนียม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 55 ซม. 2 ใบ
- ถังพลาสติกมีฝาสีขาว ขนาด 14 แกลลอน 2 ใบ และถังพลาสติกสีขาว ขนาด 40 ลิตร 2 ใบ
- มีดแสตนเลส ขนาด 10 นิ้ว 10 ด้าม และหินลับมีด ขนาด 8 นิ้ว 3 อัน
- กระปุกพลาสติกใสขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 44 ซม. 29 ใบ
- เขียงกลมไม้มะขาม เบอร์ 2 ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 9.5 นิ้ว 1 ใบ เขียงไม้สี่เหลี่ยม ขนาด 28 x 28 ซม. 2 อัน และเขียงไม้กลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 นิ้ว 3 อัน
- ตาชั่ง ขนาด 15 กก. 1 อัน และตาชั่งขนาด 1 กก. 1 อัน
- ฝาชีครอบ ขนาด 60 ซม. 3 อัน
- ตะหลิวกลาง ขนาด 18.5 ซม. 2 อัน ตะหลิวไม้ ขนาด 7.9 ซม. 1 อัน และทัพพีใหญ่ ขนาด 7.9 ซม. 2 อัน

1.3.3) วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก 1,500 กก. และปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 4 กระสอบ

1.3.4) วัสดุและอุปกรณ์การเกษตร อาทิ ตาข่ายไนล่อนสีฟ้า กว้าง 1.2 x 30 เมตร 7 ม้วน บัวรดน้ำ ขนาด 10 ลิตร 4 อัน และฟางก้อน 8 ก้อน

1.3.5) กล้าพันธุ์ไม้และเมล็ดพันธุ์พืช อาทิ เมล็ดพันธุ์ผัก 320 ซอง คละชนิด เช่น มะเขือเปราะ ถั่วฝักยาว แตงกวา ผักกาดขาว คะน้า กวางตุ้ง บวบ มะเขือเทศ พริก มะละกอ ฟักทอง ฟักเขียว โหระพา กะเพรา แมงลัก ยี่หร่า และเมล็ดผักบุ้งจีน 4 กก. เป็นต้น

1.3.6) อื่น ๆ อาทิ วัสดุอุปกรณ์ทอผ้าและสติกเกอร์ติดบรรจุภัณฑ์

2) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพ

หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 93.94 มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม และร้อยละ 6.06 ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เป็นในส่วนของสำนักงานเกษตรจังหวัด ที่ดูแลพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เนื่องจากได้รับงบประมาณสำหรับให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้เป็นหลัก (ตารางที่ 4.4) ทั้งนี้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต หรือวัสดุอุปกรณ์การผลิตให้แก่กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานจะคำนึงถึงความต้องการของกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของการดำเนินงานในแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) เช่นเดียวกันกับการให้การสนับสนุนด้านความรู้ ซึ่งมีการพิจารณาถึงปัญหาในการทำการเกษตรของเกษตรกร อาทิ ปัญหาคุณภาพดิน และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกร คำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ความเหมาะสม สนับสนุนปัจจัยตามการใช้จริงของกลุ่ม บริบทของพื้นที่ มีการจัดเวทีประชุมหรือทำประชาคมร่วมกับเกษตรกรเพื่อสำรวจ สอบถาม และรับทราบสภาพปัญหาและความต้องการ มีการส่งแบบฟอร์มความต้องการให้เกษตรกรตอบ มีการให้เกษตรกรประชุมกลุ่ม

เพื่อเลือกปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่ขาดแคลน และสรุปความต้องการเสนอขอมาทางหน่วยงาน และหน่วยงานดำเนินการจัดซื้อตามงบประมาณที่ได้รับและถูกต้องตามระเบียบ

ตารางที่ 4.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	
	มีการสนับสนุน	ไม่มีการสนับสนุน
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	100.00	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	100.00	-
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	91.30	8.70
5. กลุ่มยุวเกษตรกร		
ภาพรวม	**93.94**	**6.06**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2 กิจกรรม (Activities)

4.2.1 การประชุมชี้แจงกิจกรรมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ และสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกแห่ง มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินโครงการใน 2 ระดับ ได้แก่ การประชุมของหน่วยงานส่วนกลางกับหน่วยงานในพื้นที่ และการประชุมของหน่วยงานในพื้นที่ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของหน่วยงาน ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อม ชี้แจงรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน และสามารถดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ รวมทั้งสามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับดำเนินการ โดยเฉพาะงบอุดหนุน ได้ถูกต้องตามระเบียบ ตลอดจนมีการติดตามและรายงานผลการดำเนินโครงการอย่างสม่ำเสมอ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีการจัดประชุมระดับละ 2 - 4 ครั้ง

นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ และสำนักงานเกษตรจังหวัดทุกรายได้มีการจัดประชุมและประชาสัมพันธ์โครงการกับกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ สอบถามและทำประชาคมความต้องการเกี่ยวกับหัวข้อ/เนื้อหาการฝึกอบรม วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ต้องการให้สนับสนุน (ในกรณีที่ได้รับงบสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานหรืองบอุดหนุน) ชี้แจงช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่จะใช้ติดต่อประสานงานกัน ชี้แจงรายละเอียดของโครงการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ทำประชาคมเพื่อคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งเข้าร่วมโครงการ หารือร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและสมาชิกกลุ่มเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่จัดฝึกอบรม และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ และแจ้งรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ทำหนังสือแจ้งรายละเอียดวัน เวลา และสถานที่ ให้กลุ่มเป้าหมายทราบทุกครั้งในแต่ละกิจกรรม และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอประสานนัดหมายประธานกลุ่ม แจ้งสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมตามกำหนดการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีการจัดประชุม อย่างน้อย 2 - 5 ครั้ง

4.2.2 การประชุมเพื่อสำรวจความต้องการและวางแผนการใช้ที่ดิน

สำหรับการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อสำรวจความต้องการและวางแผนการใช้ที่ดินนั้น หน่วยงานที่ดำเนินการ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการจัดประชุมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการการผลิตพืช สำรวจดิน และการวางแผนการใช้ที่ดิน ก่อนการดำเนินโครงการ พบว่า เจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินทุกสถานีได้สำรวจความต้องการและวางแผนการใช้ที่ดิน โดยทำการประเมินสภาวะชนบทแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal : PRA) และการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การวิเคราะห์ดิน การจัดทำแผนที่และการใช้ข้อมูลกลุ่มชุดดิน รวมทั้งการจัดทำสำมะโนที่ดินและการวางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่

4.2.3 การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม

1) หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ

การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ หน่วยงานส่วนกลางได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่ได้นำไปใช้ในการดำเนินโครงการ ได้แก่ การพิจารณาจากการทำประชาคม การสำรวจความต้องการ และความสนใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการ กิจกรรมหลักของกลุ่มเกษตรกร ศักยภาพ ความพร้อมของกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม (ความเข้มแข็งของผู้นำ มีพื้นที่ สถานที่ และอุปกรณ์สำหรับดำเนินกิจกรรมของโครงการ) ความเป็นไปได้ที่จะสามารถพัฒนาต่อยอด การเคยหรือไม่เคยได้รับการสนับสนุนมาก่อน การดำเนินงานหรือได้เข้าร่วมโครงการที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา บริบทในพื้นที่ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การรวมกลุ่มกันของเกษตรกร ความร่วมมือกัน ความสามัคคีกัน ความต่อเนื่องความสม่ำเสมอของการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ระดับการพัฒนาของกลุ่ม ที่ตั้งและระยะทางระหว่างกลุ่ม และรางวัลที่กลุ่มเคยได้รับ โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 97 ได้มีการนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกมาใช้ ขณะที่สถานีพัฒนาที่ดิน เจ้าหน้าที่อีกร้อยละ 3 ไม่ได้มีการนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกมาใช้ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายเป็นกลุ่มที่อยู่ในความรับผิดชอบอยู่แล้ว จึงได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 การนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการมาใช้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	การนำหลักเกณฑ์การคัดเลือกมาใช้	
	นำมาใช้	ไม่ได้นำมาใช้
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	66.67	33.33
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	100.00	-
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5. กลุ่มยุวเกษตรกร	100.00	-
ภาพรวม	**97.00**	**3.00**

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การคัดเลือก พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 96.88 เห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนดมีความเหมาะสมอยู่แล้ว เนื่องจากยึดเกษตรกรเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ทำให้ได้กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีศักยภาพ

และเหมาะสมในแต่ละกิจกรรมของโครงการ ได้เกษตรกรที่สามารถให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มที่กับการดำเนินโครงการ มีความตั้งใจที่จะดำเนินงานตามกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุน หรือได้รับการสนับสนุนนานมาแล้วมีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการ ได้รับการพัฒนาเป็นการกระจายการพัฒนาให้เกิดความเสมอภาค ส่งผลให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของเกษตรกร ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดี เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันและทำกิจกรรมกลุ่มมากขึ้นและช่วยสร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มจากพื้นที่ใกล้เคียง ขณะที่เจ้าหน้าที่อีกร้อยละ 3.12 เห็นว่าหลักเกณฑ์การคัดเลือกยังไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากทำให้กลุ่มเกษตรกรมีโอกาสได้รับการสนับสนุนค่อนข้างจำกัดจากเงื่อนไขที่กำหนดให้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ได้เพียงปีละ 1 โครงการ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การคัดเลือก	
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	100.00	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	85.71	14.29
3. กล่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 5. กลุ่มยุวเกษตรกร	100.00	-
ภาพรวม	**96.88**	**3.12**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ สามารถคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการได้มากกว่าเป้าหมาย โดยคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรได้ 1,754 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.34 ของเป้าหมาย 1,748 กลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 31 กลุ่ม ดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย ส่วนกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 308 กลุ่ม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 533 กลุ่ม และกลุ่มยุวเกษตรกร 882 กลุ่ม ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย (ตารางที่ 4.7)

สำหรับเกษตรกรสมาชิกกลุ่มที่หน่วยงานคัดเลือกเข้าร่วมโครงการ สามารถดำเนินการได้ 26,261 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.32 ของเป้าหมาย 26,176 ราย โดยแบ่งเป็น กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล 750 ราย กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 510 ราย กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 4,620 ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 8,915 ราย และกลุ่มยุวเกษตรกร 11,466 ราย (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)			เกษตรกรสมาชิก (ราย)		
	เป้าหมาย	คัดเลือก	ร้อยละ	เป้าหมาย	คัดเลือก	ร้อยละ
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	-	-	-	750	750	100.00
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	25	31	124.00	425	510	120.00
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	308	308	100.00	4,620	4,620	100.00
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	533	533	100.00	8,915	8,915	100.00
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	882	882	100.00	11,466	11,466	100.00
ภาพรวม	**1,748**	**1,754**	**100.34**	**26,176**	**26,261**	**100.32**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

4.2.4 การตรวจวิเคราะห์ดินของกลุ่มเกษตรกร

สถานีพัฒนาที่ดินได้ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินกับกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่ทางการเกษตรของเกษตรกร พบว่า เจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินทุกสถานีได้ให้บริการตรวจวิเคราะห์ดินกับเกษตรกรอย่างน้อย 2 ครั้ง คือ ก่อนและภายหลังการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งใช้วิธีการเก็บตัวอย่างดินจากแปลงเกษตรของเกษตรกรแล้วนำมาวิเคราะห์โดยการใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (Test Kit) และกระบวนการในห้องปฏิบัติการ (Lab) จำนวน 520 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.43 ของเป้าหมาย 523 ตัวอย่าง อีก 3 ตัวอย่างที่ไม่ได้มีการเก็บเพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลดินอยู่แล้วในระดับหนึ่ง จึงไม่ได้เก็บตัวอย่างดินส่งมาให้สถานีพัฒนาที่ดินเพื่อตรวจวิเคราะห์

4.2.5 การถ่ายทอดความรู้ สาธิต พัฒนาทักษะ จัดกระบวนการเรียนรู้ และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

หน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ สาธิต พัฒนาทักษะ จัดกระบวนการเรียนรู้และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ โดยมีผลการดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย ดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

1) กรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินจัดอบรมให้กลุ่มเป้าหมาย 4 เรื่อง ได้แก่ การทำปุ๋ยหมัก และการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน โดยจัดอบรม กลุ่มละ 2 ครั้ง การผลิตน้ำหมักชีวภาพ และการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด โดยจัดอบรมกลุ่มละ 1 ครั้ง

2) กรมหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ดำเนินการอบรมหลักสูตรละ 1 ครั้งต่อกลุ่ม และมีระยะเวลาในการอบรมแต่ละหลักสูตรไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหา โดยหลักสูตรการอบรมที่ใช้ระยะเวลา 3 วัน ได้แก่ (1) การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดสินค้าออนไลน์ (2) การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการแปลงหม่อนพืชอาหารสัตว์ (3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพ (4) การส่งเสริมการออกแบบลวดลายการทอผ้าแบบกี่เอวและการย้อมสีเคมีย้อมสีธรรมชาติที่ปลอดภัย (5) นวัตกรรมการแปรรูป และช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (6) การย้อมสีเส้นไหมธรรมชาติเพื่อผลิตผ้าไหมตรานกยูง (7) การปลูกหม่อนและระบบน้ำในแปลงหม่อน (8) การปลูกหม่อนและการดูแลรักษา และ (9) การพัฒนาสีสันและลวดลายบนผืนผ้าร่วมสมัย

สำหรับหลักสูตรการฝึกอบรมที่ใช้ระยะเวลา 2 วัน ได้แก่ (1) การส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติและการทอผ้าไหม (2) การฟอกย้อมสีเส้นไหม และ (3) การฟื้นฟูการเลี้ยงไหม

3) กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดจะดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มละ 2 ครั้ง และกลุ่มยุวเกษตรกร 1 ครั้ง ดังนี้

3.1) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

3.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดำเนินการ 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน (2) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่องค์กรเกษตรกรต้นแบบ (Smart Group) (3) กิจกรรมส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานในองค์กรเกษตรกร (3ก) และ (4) กิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน และกิจกรรมขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้านความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน ทั้งนี้ ในแต่ละกิจกรรมมีแผนดำเนินการ 2 ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ตามเป้าหมาย

3.3) กลุ่มยุวเกษตรกร มีแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มยุวเกษตรกรเป้าหมาย 1 ครั้ง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

ตารางที่ 4.8 การถ่ายทอดความรู้ สาธิต พัฒนาทักษะ จัดกระบวนการเรียนรู้ และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

รายการ	การจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ (ครั้ง/กลุ่ม)		ร้อยละ
	เป้าหมาย	ผล	
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล (กรมพัฒนาที่ดิน)			
1.1 การทำปุ๋ยหมัก พด.	2	2	100.00
1.2 การผลิตน้ำหมักชีวภาพ	1	1	100.00
1.3 การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	2	2	100.00
1.4 การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	1	1	100.00
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม (กรมหม่อนไหม)	1	1	100.00
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	2	2	100.00
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	2	2	100.00
5. กลุ่มยุวเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร)	1	1	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

4.2.6 การติดตามและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร

หน่วยงานมีกิจกรรมการติดตามและให้คำปรึกษากับกลุ่มเกษตรกรในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งพบว่าเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงานมีการติดตามและให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับการทำการเกษตรและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ดังนี้

1) กรมพัฒนาที่ดิน สถานีพัฒนาที่ดินติดตามและให้คำแนะนำ คำปรึกษา แก่เกษตรกรอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หลังจากการตรวจและทราบผลการวิเคราะห์ดิน โดยเรื่องที่ให้คำแนะนำ อาทิ การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ และการจัดการดินกรด

2) กรมหม่อนไหม ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มีการติดตามและให้คำแนะนำผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ปีละ 2 - 6 ครั้ง โดยเรื่องที่ติดตามและให้คำแนะนำ อาทิ การนำลวดลายผ้าที่ได้จากการอบรมไปทอเป็นผืนผ้าไหม ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของเกษตรกร ความพึงพอใจในการใช้ไข่ไหม ผลผลิตรังไหม เส้นไหม รายได้จากการประกอบอาชีพ รายได้ของกลุ่มเกษตรกร การผลิตผ้าไหม แปลงหม่อน การรับรองผ้าไหมตรานกยูง การผลิตเส้นไหมตามมาตรฐาน การเลือกใช้สี การทอผ้าและแก้ไขข้อบกพร่องในการทอผ้า

3) กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอมีการติดตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T & V System) และให้คำแนะนำตามความเหมาะสมปีละ 2 - 24 ครั้ง อย่างไรก็ตาม การติดตามไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยเรื่องที่ติดตามและให้คำแนะนำ อาทิ การดำเนินงานของกลุ่ม แผนการผลิตและกิจกรรมกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม ปัญหาอุปสรรคการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การนำเอาองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินการกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม และกิจกรรมการทำการเกษตร/แปรรูป

4.3 ผลผลิต (Outputs)

4.3.1 การเข้าร่วมฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กลุ่มเกษตรกร เกษตรกร และยุวเกษตรกรได้เข้าร่วมฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ สาธิต พัฒนาทักษะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สูงกว่าเป้าหมายเล็กน้อย โดยเป็นกลุ่มเกษตรกร 1,754 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.34 ของเป้าหมาย 1,748 กลุ่ม เกษตรกรและยุวเกษตรกร 26,261 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.32 ของเป้าหมาย 26,176 ราย โดยมีความรู้ที่ได้รับการสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม การทำการเกษตร การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการวางแผนและบริหารจัดการกลุ่ม รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 จำนวนกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรสมาชิกที่ได้รับฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)			เกษตรกรสมาชิกกลุ่ม (ราย)		
	เป้าหมาย	อบรม	ร้อยละ	เป้าหมาย	อบรม	ร้อยละ
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	-	-	-	750	750	100.00
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	25	31	124.00	425	510	120.00
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	308	308	100.00	4,620	4,620	100.00
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	533	533	100.00	8,915	8,915	100.00
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	882	882	100.00	11,466	11,466	100.00
ภาพรวม	**1,748**	**1,754**	**100.34**	**26,176**	**26,261**	**100.32**

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2564)

4.3.2 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดินและการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน มีเป้าหมายในการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดินและการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด รวม 4,536 ไร่ ผลการดำเนินงานสามารถส่งเสริมได้ 4,501 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.23 โดยการส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน ดำเนินการได้ 3,701 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.06 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) เป็นอุปสรรคในการเข้าพื้นที่เพื่อดำเนินการส่งเสริม สำหรับการส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด สามารถดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 800 ไร่ (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 พื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดินและปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

รายการ	พื้นที่ส่งเสริม (ไร่)		ร้อยละ
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	
1. การส่งเสริมปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	3,736	3,701	99.06
2. การส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	800	800	100.00
รวม	**4,536**	**4,501**	**99.23**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.3 การรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

1) ชนิดหรือประเภทปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับ

กลุ่มเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบอาชีพอย่างหลากหลายชนิดหรือประเภท โดยกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ได้รับการสนับสนุนวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ได้รับการสนับสนุนบรรจุภัณฑ์และสติกเกอร์ วัตถุดิบและอุปกรณ์สำหรับผลิตวัสดุปรับปรุงบำรุงดิน อุปกรณ์สำหรับดูแลรักษาแปลงหม่อน เส้นไหม วัตถุดิบและอุกรณ์ย้อมสี วัสดุและอุปกรณ์เลี้ยงไหม อุปกรณ์ทอผ้า และอุปกรณ์แปรรูปหม่อนผลสด กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยวเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนป้าย อุปกรณ์เครื่องครัวสำหรับแปรรูปผลิตภัณฑ์ วัสดุปรับปรุงบำรุงดิน วัสดุและอุปกรณ์การเกษตร กล้าไม้และเมล็ดพันธุ์พืช วัสดุอุปกรณ์ทอผ้า และสติกเกอร์สำหรับติดบรรจุภัณฑ์

2) การได้รับปัจจัยการผลิตที่ตรงกับความต้องการ

การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตให้กลุ่มเกษตรกรและยุวเกษตรกร จะเป็นการสนับสนุนตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยกลุ่มเกษตรกรทุกรายได้รับสนับสนุน ทั้งนี้ เกษตรกรร้อยละ 82.26 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการ ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 17.74 ได้รับการสนับสนุนไม่ตรงตามความต้องการ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์การผลิตบางชนิดและบางประเภทเป็นครุภัณฑ์ไม่สามารถจัดซื้อได้ตามระเบียบของราชการ เช่น ตู้อบขนม และ เหล่งหรือเล่งหรือเล็น สำหรับกรอเส้นไหมให้เป็นเข็ดหรือไจ เป็นต้น จึงทำให้หน่วยงานไม่สามารถสนับสนุนได้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร (ตารางที่ 4.11)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมของกรมหม่อนไหม ร้อยละ 98.08 ได้รับปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่ม มีเพียงร้อยละ 1.92 ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาลของกรมพัฒนาที่ดิน ร้อยละ 97.73 ได้รับปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่ม ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 2.27 ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ กลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 94 ได้รับปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่ม ขณะที่ยุวเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 6 ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร้อยละ 72.88 ได้รับปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่ม ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 27.12 ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 56.67 ได้รับปัจจัยการผลิตและวัสดุอุปกรณ์การผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่ม ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 43.33 ได้รับไม่ตรงตามความต้องการ เนื่องจากได้รับมาในช่วงระยะเวลาที่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ตรงตามความต้องการ	ไม่ตรงตามความต้องการ
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	97.73	2.27
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า	98.08	1.92
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	56.67	43.33
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	72.88	27.12
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	94.00	6.00
ภาพรวม	**82.26**	**17.74**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.4 การรับการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์

1) แหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ได้รับการพัฒนา

กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัด ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต้นแบบได้ครบตามเป้าหมาย 77 กลุ่ม เป็นการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน และมีผู้ได้รับประโยชน์เข้ามาศึกษาเรียนรู้ที่แหล่งเรียนรู้ทั้งสิ้น 1,050 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564)

2) ผลิตภัณฑ์หม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา

กรมหม่อนไหม โดยศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผลิตภัณฑ์หม่อนไหมได้ทั้งสิ้น 12 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 120 ของเป้าหมาย 10 ผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ได้แก่ ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ลวดลายบนผืนผ้ามัดหมี่ ชาใบหม่อน น้ำผลหม่อน ข้าวเกรียบผลหม่อน ข้าวเกรียบใบหม่อน แยมลูกหม่อน เส้นไหมย้อมสีธรรมชาติ เสื้อมัดย้อมจากคราม ซูชิหม่อน และเทมปุระหม่อน (กรมหม่อนไหม, 2564)

4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

4.4.1 ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

หลังเข้าร่วมโครงการฯ ในภาพรวม มีกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เพิ่มขึ้น อาทิ การทำปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดสินค้าออนไลน์ การส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติและการทอผ้าไหม การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตร และการพัฒนาทักษะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐาน ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) มีกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 80.75 ที่มีความรู้ความเข้าใจ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) มีกลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจคิดเป็นร้อยละ 92.83 โดยร้อยละ 53.21 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 23.02 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 14.34 ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.13 ระดับน้อยและน้อยที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากัน สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าใจในเรื่องที่ถ่ายทอดความรู้มีแนวโน้มลดลงหลังเข้าร่วมโครงการเหลือเพียงร้อยละ 7.17 เนื่องจากเนื้อหาของการถ่ายทอดความรู้มีรายละเอียดอย่างครบถ้วนตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร วิทยากรมีเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ที่ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้อย่างง่าย และวิธีการถ่ายทอดความรู้มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้กลุ่มเกษตรกรมองเห็นภาพเมื่อต้องนำไปประยุกต์ใช้จริง รายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายของรัฐบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ร้อยละ 72.73 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 86.36 โดยร้อยละ 45.45 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 31.82 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.82 ระดับมาก และร้อยละ 2.27 ระดับน้อย ขณะที่เกษตรกรเหลือร้อยละ 13.64 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรร้อยละ 96.15 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.08 โดยร้อยละ 73.08 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 13.46 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 11.54 ระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม เกษตรกรอีกร้อยละ 1.92 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ร้อยละ 85 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 95 โดยร้อยละ 51.66 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 31.67 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.67 ระดับน้อย เกษตรกรอีกร้อยละ 5 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรร้อยละ 81.36 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 89.83 โดยร้อยละ 42.37 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.51 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 13.56 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.39 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 10.17 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

5) กลุ่มยุวเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ยุวเกษตรกรร้อยละ 66 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ และหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) ยุวเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 โดยร้อยละ 54 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 28 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 8 ระดับปานกลาง ร้อยละ 2 ระดับน้อยและน้อยที่สุด ในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 6 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้

ตารางที่ 4.12 ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**27.27**	**72.73**	-	11.36	4.55	11.36	45.46
1.2 ปี 2565	**13.64**	**86.36**	45.45	6.82	31.82	2.27	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**3.85**	**96.15**	38.46	13.46	34.61	3.85	5.77
2.2 ปี 2565	**1.92**	**98.08**	73.08	13.46	11.54	-	-
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**15.00**	**85.00**	23.33	28.33	18.34	5.000	10.00
3.2 ปี 2565	**5.00**	**95.00**	51.66	31.67	10.00	1.67	-
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**18.64**	**81.36**	16.95	22.03	30.51	6.78	5.09
4.2 ปี 2565	**10.17**	**89.83**	42.37	30.51	13.56	-	3.39
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**34.00**	**66.00**	10.00	24.00	14.00	8.00	10.00
5.2 ปี 2565	**6.00**	**94.00**	54.00	28.00	8.00	2.00	2.00
ภาพรวม							
ปี 2563	**19.25**	**80.75**	18.49	20.38	21.13	6.79	13.96
ปี 2565	**7.17**	**92.83**	53.21	23.02	14.34	1.13	1.13
การเปลี่ยนแปลง	**-12.08**	**12.08**	34.72	2.64	-6.79	-5.66	-12.83

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.2 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 93.73 มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เช่น ความรู้เกี่ยวกับเคหกิจเกษตร การพัฒนาการผลิตและการตลาดของกลุ่ม การวิเคราะห์กลุ่มและการจัดทำแผนการผลิต การฝึกทักษะด้านการเกษตร การทำปุ๋ยหมัก การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การฟอกย้อมสีเส้นไหม การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด การปลูกพืชปุ๋ยสดบำรุงดิน การส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติและการทอผ้าไหม การปลูกหม่อนและการดูแลรักษา และการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพด้วยการปรับปรุงเทคนิคการทอผ้าและออกแบบลวดลายผ้า อีกร้อยละ 6.27 ไม่มีการนำความรู้ที่ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่ได้ทำกิจกรรมกับกลุ่มเป็นประจำ ติดภาระงานอื่น ทั้งในและนอกแปลงเกษตรของตนเอง (ตารางที่ 4.13)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร กลุ่มที่มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 98.08 รองลงมา คือ กลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 97.96 กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ร้อยละ 94.23 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 89.66 และกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายของรัฐบาล ร้อยละ 88.64

ตารางที่ 4.13 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	นำไปใช้ประโยชน์
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	11.36	88.64
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	5.77	94.23
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	10.34	89.66
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	1.92	98.08
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	2.04	97.96
ภาพรวม	**6.27**	**93.73**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ระดับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 39.32 มีการนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 34.73 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ร้อยละ 16.74 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.28 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย และร้อยละ 2.93 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากไม่ได้มีการทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ที่ได้รับสนับสนุนเป็นประจำ (ตารางที่ 4.14) รายละเอียด ดังนี้

2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ร้อยละ 71.79 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 23.08 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 5.13 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย

2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ร้อยละ 34.69 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.57 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุดและมากในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 8.17 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย

2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 46.15 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 40.38 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 9.63 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.92 นำความรู้ไปใช้ในระดับน้อยและน้อยที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากัน

2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตร ร้อยละ 39.22 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 25.49 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากและปานกลางในสัดส่วนที่เท่ากัน และร้อยละ 9.80 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย

2.5) กลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 54.16 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 16.67 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 12.50 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 10.42 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 6.25 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อย

ตารางที่ 4.14 ระดับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ระดับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	71.79	23.08	-	5.13	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	28.57	28.57	34.69	8.17	-
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	46.15	40.38	9.63	1.92	1.92
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	39.22	25.49	25.49	9.80	-
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	16.67	54.16	10.42	6.25	12.50
ภาพรวม	**39.32**	**34.73**	**16.74**	**6.28**	**2.93**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.3 การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์

1) การนำปัจจัยการผลิต วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 98.70 มีการนำปัจจัยการผลิต วัสดุ ไปใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ยและวัตถุดิบในการทำปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืชผักและพันธุ์ไม้ เส้นฝ้ายและเส้นไหม อุปกรณ์ทอผ้า ตัดเย็บ ย้อมสี และเลี้ยงหนอนไหม วัตถุดิบทำสีธรรมชาติและสีเคมี อุปกรณ์การเกษตร วัตถุดิบแปรรูปอาหารและทำขนม อุปกรณ์ทำขนม บรรจุภัณฑ์ ถังหมัก ก้อนเห็ด และเชื้อราไตรโครเดอร์มา ที่เหลือร้อยละ 1.30 ไม่ได้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากติดภาระงานอื่นนอกแปลงเกษตรของตนเอง (ตารางที่ 4.15)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล และกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมทุกรายมีการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ รองลงมาเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 97.96 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 97.83 และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 97.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 การนำปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์	นำไปใช้ประโยชน์
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	-	100.00
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและ ทอผ้าไหม	-	100.00
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	2.50	97.50
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	2.17	97.83
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	2.04	97.96
ภาพรวม	**1.30**	**98.70**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ระดับการนำปัจจัยการผลิตฯ ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 88.10 มีการนำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 6.61 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก ร้อยละ 4.85 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.44 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.16)

2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายของรัฐบาล ร้อยละ 88.37 มีการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 6.98 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 4.65 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก

2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ร้อยละ 84.62 มีการนำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 7.69 นำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 5.77 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 1.92 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด

2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ร้อยละ 92.31 มีการนำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 5.13 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง และร้อยละ 2.56 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก

2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 91.11 มีการนำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 8.89 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก

2.5) กลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 85.41 มีการนำปัจจัยการผลิตฯ ไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 10.42 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และร้อยละ 4.17 นำไปใช้ประโยชน์ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.16 ระดับการนำปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตไปใช้ประโยชน์ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

กลุ่มเกษตรกร	ระดับการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	88.37	4.65	6.98	-	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและ ทอผ้าไหม	84.62	5.77	7.69	-	1.92
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	92.31	2.56	5.13	-	-
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	91.11	8.89	-	-	-
5. กลุ่มยุวเกษตรกร	85.41	10.42	4.17	-	-
ภาพรวม	**88.10**	**6.61**	**4.85**	**-**	**0.44**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.4 คุณภาพดินในพื้นที่การเกษตรของกลุ่มเกษตรกร

กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล โดยให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ การปลูกพืชปุ๋ยสด การดูแลรักษาและปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อให้สามารถดูแลรักษาและปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่การเกษตรของตนเองและสามารถใช้พื้นที่ของตนเองในการทำการเกษตรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเกษตรกรร้อยละ 77.27 เห็นว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพดิน การบำรุงรักษาดิน ส่งผลให้ดินในพื้นที่การเกษตรของตนเองมีคุณภาพดีขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.64 ยังเห็นว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ สามารถลดปัญหาเรื่องคุณภาพดินในพื้นที่การเกษตรได้ และร้อยละ 72.73 เห็นว่าสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 คุณภาพดินและการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการเกษตรหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. ดินมีคุณภาพดีขึ้น	77.27
2. สามารถลดปัญหาคุณภาพเรื่องดิน	88.64
3. สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ทางการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง	72.73

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.5 ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

การประเมินความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร ดำเนินการประเมินใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) การเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม (2) การแสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ (3) ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม (4) ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม และ (5) ความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม จากการประเมินผลในภาพรวม พบว่ากลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 53.50 และ 28.12 มีความเข้มแข็งในระดับมากที่สุดและมาก ตามลำดับ รายละเอียดจำแนกแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้ (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ระดับความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ระดับความเข้มแข็งของกลุ่ม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม	43.37	30.12	18.88	4.42	3.21
2. การแสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์	49.60	32.14	13.89	1.20	3.17
3. ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม	60.24	25.98	12.99	-	0.79
4. ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม	53.71	26.45	15.29	2.48	2.07
5. ความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม	60.39	25.88	12.55	0.40	0.78
ภาพรวม	53.50	28.12	14.7	1.68	2.00

ที่มา: จากการสำรวจ

1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

1.1) การเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.51 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 93.96 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.45 โดยเกษตรกรมีความเข้าใจว่าการร่วมกลุ่มกันมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อได้รับการจัดสรรที่ดินทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย ได้มีรายได้ รายจ่ายที่ลดลง และอาชีพทั้งด้านการเกษตรและไม่ใช่การเกษตร ทั้งที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมทำอยู่ภายในพื้นที่ ไม่ต้องอพยพย้ายถิ่นไปหางานทำที่อื่น ได้สร้างอำนาจต่อรองด้านราคาและการตลาด โดยได้รับราคาผลผลิตที่ยุติธรรมและสามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ ได้ปรึกษาหารือและช่วยเหลือกัน ทั้งในด้านการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต โดยช่วยเหลือกันในด้านการผลิต การจัดหาตลาดและคำสั่งซื้อ และการจำหน่ายผลผลิต รวมทั้ง การให้สวัสดิการช่วยเหลือด้านการเงิน ได้รับการสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิต และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาและแก้ไข

ปัญหาในการประกอบอาชีพ ได้ผลผลิตที่ตรงกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพ ผู้สูงอายุได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และไม่รู้สึกเหงา และได้อนุรักษ์ภูมิปัญหาด้านอาหารของท้องถิ่น ขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 6.04 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากยังไม่เป็นการรวมกลุ่มที่ชัดเจน หรือยังไม่มีการสื่อสารเพื่อเน้นย้ำเป้าหมายและวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มมากนัก เกษตรกรสมาชิกกลุ่มให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการเกษตรของตนเองและกิจกรรมส่วนตัวมากกว่า ทำให้ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่ม เกษตรกรสมาชิกกลุ่มบางรายมีอายุมาก จึงไม่ค่อยได้สนใจว่ากลุ่มจัดตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไร บางส่วนเป็นสมาชิกใหม่ ซึ่งยังทำกิจกรรมต่าง ๆ กับกลุ่มมาได้ไม่นาน และการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ไม่ค่อยได้มีการรวมกันของสมาชิกกลุ่ม (ตารางที่ 4.19)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า ในทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) จากก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) โดยเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมที่มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 98.08 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 97.73 เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 95 เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 91.52 และสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88

1.2) ระดับความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรมีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจ เข้าใจระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 40.75 มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 28.30 มีความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 17.74 ระดับปานกลาง ร้อยละ 4.15 ระดับน้อย และร้อยละ 3.02 มีความเข้าใจในระดับน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.19)

1.2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาลมีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจ เข้าใจระดับน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับปานกลางและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 38.64 มีความเข้าใจในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.55 มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.91 ระดับน้อย ร้อยละ 11.36 ระดับมาก และร้อยละ 2.27 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 2.27 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากยังไม่ได้เป็นการรวมกลุ่มที่ชัดเจน

1.2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจ เข้าใจระดับน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 53.85 มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 23.08 มีความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 19.23 ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.92 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 1.92 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากยังไม่มีการสื่อสารเพื่อเน้นย้ำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มมากนัก

1.2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจ เข้าใจระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 35 มีความเข้าใจในระดับมากและมากที่สุดในสัดส่วนที่เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 16.67 มีความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 5

ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.33 ระดับน้อย ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 5 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากเป็นสมาชิกได้ไม่นาน ติดภารกิจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและส่วนตัว ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม และยังไม่มีการสื่อสารเพื่อเน้นย้ำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มมากนัก

1.2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจและเข้าใจระดับปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับน้อย มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 38.98 มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 32.20 มีความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 11.86 ระดับปานกลาง ร้อยละ 5.09 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 3.39 ระดับน้อย ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 8.48 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากเพิ่งเป็นสมาชิกได้ไม่นาน ติดภารกิจในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและส่วนตัว ทำให้เพิ่งกลับมาทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มได้ไม่นาน และยังไม่มีการสื่อสารเพื่อเน้นย้ำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มมากนัก

1.2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เข้าใจ เข้าใจระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเข้าใจระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 46 มีความเข้าใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 36 มีความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 6 ระดับปานกลาง และอีกร้อยละ 12 ยังไม่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม เนื่องจากยังไม่ได้มีการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องระหว่างสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

ตารางที่ 4.19 ระดับความเข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่เข้าใจ	เข้าใจ	ระดับความเข้าใจ				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**9.09**	**90.91**	13.64	11.36	18.18	25.00	22.73
1.2 ปี 2565	**2.27**	**97.73**	29.55	11.36	38.64	15.91	2.27
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**7.69**	**92.31**	30.77	19.23	19.23	9.62	13.46
2.2 ปี 2565	**1.92**	**98.08**	53.85	23.08	19.23	-	1.92
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**13.33**	**86.67**	23.33	23.33	20.00	3.34	16.67
3.2 ปี 2565	**5.00**	**95.00**	35.00	35.00	16.67	3.33	5.00
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**23.73**	**76.27**	18.64	25.42	27.12	-	5.09
4.2 ปี 2565	**8.48**	**91.52**	38.98	32.20	11.86	3.39	5.09
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**38.00**	**62.00**	8.00	22.00	14.00	6.00	12.00
5.2 ปี 2565	**12.00**	**88.00**	46.00	36.00	6.00	-	-
ภาพรวม							
ปี 2563	**18.49**	**81.51**	19.25	20.76	20.00	7.92	13.58
ปี 2565	**6.04**	**93.96**	40.75	28.30	17.74	4.15	3.02
การเปลี่ยนแปลง	**-12.45**	**12.45**	21.5	7.54	-2.26	-3.77	-10.56

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์

2.1) การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์

กลุ่มเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 86.42 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 95.10 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.68 โดยการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นจากประธานกลุ่มกระตุ้นและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น สอนและแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกันในเรื่องต่าง ๆ ทั้งด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ การผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพ การผลิตและใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม โดยเฉพาะการบริหารจัดการด้านการเงินของกลุ่ม การปันผลและจ่ายค่าตอบแทน ทั้งนี้ ผ่านทางการพูดคุยและสอบถามกันในการประชุม ณ ที่ทำการกลุ่ม การโทรศัพท์และโทรไลน์ปรึกษาหารือกัน และการเดินทางไปดูแปลงเกษตรของสมาชิกกลุ่มและศูนย์ถ่ายทอดความรู้ของภาครัฐ ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 4.90 ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่ม เนื่องจากเกษตรกรสมาชิกกลุ่มต่างคนต่างทำกิจกรรมของตนเอง ไม่มีเวลามาร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันกับกลุ่ม บางรายป่วย อายุมาก เดินทางมาที่กลุ่มไม่สะดวก เป็นสมาชิกกลุ่มได้ไม่นาน และมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น (ตารางที่ 4.20)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกือบทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้น หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) จากก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ยกเว้นกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ซึ่งเกษตรกรทุกรายมีส่วนร่วมกับกลุ่มมาตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) อยู่แล้ว โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่ม เพิ่มขึ้นเป็นทุกราย สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94 เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 91.67 และเกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 91.53

2.2) ระดับการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่มีส่วนร่วม มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นมีส่วนร่วมระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 47.17 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.57 มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 13.21 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.02 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.13 ระดับน้อย รายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.20)

2.2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่มีส่วนร่วม มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นมีส่วนร่วมระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 47.73 มีส่วนร่วมในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.09 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.91 ระดับปานกลาง และร้อยละ 2.27 ระดับน้อย

2.2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากระดับน้อยที่สุดและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 65.39 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 19.23 มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 13.46 ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.92 ระดับน้อย

2.2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่มีส่วนร่วม มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นมีส่วนร่วมระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 45 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30 มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 11.67 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.33 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.67 ระดับน้อย เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 8.33 ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่ม

2.2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่มีส่วนร่วม และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 37.29 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.90 มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 15.25 ระดับปานกลาง และร้อยละ 5.09 ระดับน้อยที่สุด เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 8.47 ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่ม

2.2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่มีส่วนร่วม มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นมีส่วนร่วมระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565)

โดยร้อยละ 54 มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24 มีส่วนร่วมในระดับมาก ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง และร้อยละ 6 ระดับน้อยที่สุด เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 6 ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่ม

ตารางที่ 4.20 ระดับการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์กับกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**4.55**	**95.45**	20.45	9.09	25.00	22.73	18.18
1.2 ปี 2565	**-**	**100.00**	34.09	47.73	15.91	2.27	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**-**	**100.00**	44.23	19.23	32.70	1.92	1.92
2.2 ปี 2565	**-**	**100.00**	65.39	19.23	13.46	1.92	-
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**11.66**	**88.34**	35.00	25.00	16.67	5.00	6.67
3.2 ปี 2565	**8.33**	**91.67**	45.00	30.00	11.67	1.67	3.33
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**16.95**	**83.05**	25.42	30.51	23.73	-	3.39
4.2 ปี 2565	**8.47**	**91.53**	37.29	33.90	15.25	-	5.09
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**34.00**	**66.00**	12.00	16.00	20.00	4.00	14.00
5.2 ปี 2565	**6.00**	**94.00**	54.00	24.00	10.00	-	6.00
ภาพรวม							
ปี 2563	**13.58**	**86.42**	27.93	20.75	23.40	6.04	8.30
ปี 2565	**4.90**	**95.10**	47.17	30.57	13.21	1.13	3.02
การเปลี่ยนแปลง	**-8.68**	**8.68**	19.24	9.82	-10.19	-4.91	-5.28

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

3.1) การให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

กลุ่มเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 89.06 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 95.85 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.79 โดยให้ความร่วมมือเดินทางมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มทุกครั้ง เมื่อได้รับการติดต่อประสานงานจากประธานกลุ่ม เป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มเข้าร่วมฝึกอบรมกับประธานกลุ่มและนำความรู้ที่ได้รับกลับมาถ่ายทอดให้กับสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ อีกร้อยละ 4.15 ไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม เนื่องมาจากไม่ค่อยได้มีการรวมกลุ่มกัน กิจกรรมที่ทำด้วยกันในกลุ่มมีแค่การเข้าร่วมการฝึกอบรม บางรายป่วย ติดงานในการทำการเกษตรหรืองานที่จำเป็นอื่น ๆ อายุมาก เดินทางมาที่กลุ่มไม่สะดวก เพิ่งเป็นสมาชิกกลุ่มได้ไม่นาน จึงไม่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพราะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) (ตารางที่ 4.21)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกือบทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) จากก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ยกเว้นกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ซึ่งเกษตรกรทุกรายให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มมาตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) อยู่แล้ว โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาลที่ให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 97.73 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 96 เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93.33 และเกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93.22

3.2) ระดับการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรให้ความร่วมมือกับการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นให้ความร่วมมือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 57.74 ให้ความร่วมมือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24.91 ให้ความร่วมมือในระดับมาก ร้อยละ 12.45 ระดับปานกลาง และร้อยละ 0.75 ระดับน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.21)

3.2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นให้ความร่วมมือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 54.55 ให้ความร่วมมือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 29.54 ให้ความร่วมมือในระดับมาก และร้อยละ 13.64 ระดับปานกลาง ขณะที่เกษตรกรอีก ร้อยละ 2.27 ยังคงไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

3.2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากระดับน้อยที่สุด ปานกลาง และมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 67.31 ให้ความร่วมมือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 21.15 ให้ความร่วมมือในระดับมาก และร้อยละ 11.54 ระดับปานกลาง

3.2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือระดับน้อยที่สุด น้อย และมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นให้ความร่วมมือระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 55 ให้ความร่วมมือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 21.67 ให้ความร่วมมือในระดับมาก ร้อยละ 13.33 ระดับปานกลาง และร้อยละ 3.33 ระดับน้อยที่สุด เกษตรกรอีกร้อยละ 6.67 ยังคงไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

3.2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นให้ความร่วมมือระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 54.24 ให้ความมือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 25.42 ให้ความร่วมมือในระดับมาก และร้อยละ 13.56 ระดับปานกลาง เกษตรกรอีกร้อยละ 6.78 ยังคงไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

3.2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ให้ความร่วมมือ ให้ความร่วมมือระดับน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นให้ความร่วมมือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 58 ให้ความร่วมมือในระดับ

มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 28 ให้ความร่วมมือในระดับมาก และร้อยละ 10 ระดับปานกลาง เกษตรกรอีกร้อยละ 4 ยังคงไม่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่ม

ตารางที่ 4.21 ระดับการให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมภายในกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่ร่วมมือ	ร่วมมือ	ระดับการให้ความร่วมมือ				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**4.55**	**95.45**	25.00	15.91	45.44	4.55	4.55
1.2 ปี 2565	**2.27**	**97.73**	54.55	29.54	13.64	-	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**-**	**100.00**	57.69	26.93	13.46	-	1.92
2.2 ปี 2565	**-**	**100.00**	67.31	21.15	11.54	-	-
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**10.00**	**90.00**	43.34	23.33	13.33	3.33	6.67
3.2 ปี 2565	**6.67**	**93.33**	55.00	21.67	13.33	-	3.33
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**11.86**	**88.14**	38.98	25.42	16.95	5.09	1.70
4.2 ปี 2565	**6.78**	**93.22**	54.24	25.42	13.56	-	-
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**28.00**	**72.00**	22.00	26.00	10.00	2.00	12.00
5.2 ปี 2565	**4.00**	**96.00**	58.00	28.00	10.00	-	-
ภาพรวม							
ปี 2563	**10.94**	**89.06**	38.11	23.78	18.87	3.02	5.28
ปี 2565	**4.15**	**95.85**	57.74	24.91	12.45	-	0.75
การเปลี่ยนแปลง	**-6.79**	**6.79**	19.63	1.13	-6.42	-3.02	-4.53

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

4.1) ความต่อเนื่องในการร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่ม

กลุ่มเกษตรกรที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 82.64 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 91.32 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.68 โดยมีความต่อเนื่องดังกล่าว เนื่องจากการมีการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มเอาไว้อย่างเป็นระบบและชัดเจน อาทิ มีธรรมนูญชุมชนที่ทำให้เกษตรกรสมาชิกกลุ่มต้องมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการวางแผนการผลิตตามความต้องการของตลาดและเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนและสามารถจัดหาได้จากแหล่งต่าง ๆ มีการวางแผนการพัฒนา การผลิต และการจำหน่ายสินค้าใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพ มีการวางแผนช่วยเหลือกันระหว่างเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม มีการวางแผนการผลิตตามความสะดวก ความพร้อม และความถนัดของเกษตรกรสมาชิกกลุ่ม และ

อีกร้อยละ 8.68 ไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่มีการวางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มทำแต่กิจกรรมของตนเอง ไม่ค่อยทำตามแผนของกลุ่ม ชนิดของผลผลิตที่แตกต่างกัน ไม่ต่อเนื่อง ไม่มีสถานที่เก็บผลผลิตจากสมาชิกกลุ่ม บางรายอายุมากขึ้น สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มลดลง จำนวนสมาชิกมีน้อย ไม่ครบตามเป้าหมาย มีเงินทุนน้อยและวัตถุดิบที่จำเป็นในการทำกิจกรรมของกลุ่มหาซื้อยากและมีราคาสูงขึ้น การทำการผลิตขึ้นอยู่กับธรรมชาติ (ตารางที่ 4.22)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า ในทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93.18 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.31 เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 91.53 และเกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรและสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่ากันเป็นร้อยละ 90

4.2) ระดับการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ต่อเนื่อง ต่อเนื่องระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นต่อเนื่องระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 49.06 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24.15 มีความต่อเนื่องในระดับมาก ร้อยละ 13.96 ระดับปานกลาง ร้อยละ 2.26 ระดับน้อย และร้อยละ 1.89 ระดับน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.22)

4.2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ต่อเนื่อง ต่อเนื่องระดับน้อยที่สุด และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นต่อเนื่องระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 75 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 9.09 มีความต่อเนื่องในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.82 ระดับมาก และร้อยละ 2.27 ระดับน้อย อีกร้อยละ 6.82 ยังคงไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

4.2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางและมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 50 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 21.15 มีความต่อเนื่องในระดับมาก ร้อยละ 17.31 ระดับปานกลาง และร้อยละ 3.85 ระดับน้อยที่สุด อีกร้อยละ 7.69 ยังคงไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

4.2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ต่อเนื่อง ต่อเนื่องระดับน้อยที่สุดและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นต่อเนื่องระดับน้อย มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 30 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุดและมาก ในสัดส่วนที่เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 20 มีความต่อเนื่องในระดับปานกลาง ร้อยละ 8.33 ระดับน้อย และร้อยละ 1.67 มีระดับน้อยที่สุด อีกร้อยละ 10 ยังคงไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

4.2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ต่อเนื่อง ต่อเนื่องระดับน้อยและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นต่อเนื่องระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 37.29 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด

รองลงมาร้อยละ 35.59 มีความต่อเนื่องในระดับมาก ร้อยละ 16.95 ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.70 ระดับน้อยที่สุด อีกร้อยละ 8.47 ยังคงไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

4.2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ต่อเนื่อง ต่อเนื่องระดับน้อยที่สุด ปานกลาง และมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นต่อเนื่องระดับมากที่สุดหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 62 มีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 22 มีความต่อเนื่องในระดับมาก ร้อยละ 4 ระดับปานกลาง และร้อยละ 2 ระดับน้อยที่สุด อีกร้อยละ 10 ยังคงไม่มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.22 ระดับความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง	ระดับความต่อเนื่อง				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**9.09**	**90.91**	50.00	4.55	29.55	2.27	4.54
1.2 ปี 2565	**6.82**	**93.18**	75.00	6.82	9.09	2.27	-
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**7.69**	**92.31**	42.31	26.92	19.23	-	3.85
2.2 ปี 2565	**7.69**	**92.31**	50.00	21.15	17.31	-	3.85
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**18.33**	**81.67**	16.67	15.00	26.67	5.00	18.33
3.2 ปี 2565	**10.00**	**90.00**	30.00	30.00	20.00	8.33	1.67
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**15.25**	**84.75**	20.34	25.42	33.90	3.39	1.70
4.2 ปี 2565	**8.47**	**91.53**	37.29	35.59	16.95	-	1.70
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**36.00**	**64.00**	26.00	24.00	10.00	-	4.00
5.2 ปี 2565	**10.00**	**90.00**	62.00	22.00	4.00	-	2.00
ภาพรวม							
ปี 2563	**17.36**	**82.64**	29.81	19.62	24.15	2.27	6.79
ปี 2565	**8.68**	**91.32**	49.06	24.15	13.96	2.26	1.89
การเปลี่ยนแปลง	**-8.68**	**8.68**	19.25	4.53	-10.19	-0.01	-4.9

ที่มา: จากการสำรวจ

5) ความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

5.1) การได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 88.68 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 96.23 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.55 โดยให้ความช่วยเหลือกันภายในกลุ่มในเรื่องการช่วยจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกกลุ่ม การให้ยืมปัจจัยการผลิต อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับดำเนินการผลิตและการเก็บรักษาสินค้า การช่วยกัน

ในกระบวนการขั้นตอนการผลิตสินค้า การแบ่งปันวัตถุดิบในการผลิตระหว่างกัน การให้คำแนะนำคำปรึกษาในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาในการผลิต การให้ยืมเงินทุนสำหรับใช้ในการผลิตและการดำเนินชีวิตประจำวันเมื่ออยู่ในภาวะขาดแคลนและมีความจำเป็นต้องใช้ การสอนและการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตระหว่างกัน

อย่างไรก็ตาม กลุ่มเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 3.77 ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเนื่องมาจากเกษตรกรสมาชิกกลุ่มต่างคนต่างทำกิจกรรมการผลิตของตนเอง บางรายเพิ่งเป็นสมาชิกกลุ่มมาได้ไม่นาน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ไม่ค่อยได้ติดต่อกัน รวมกลุ่มกันได้ค่อนข้างยาก และจำนวนสมาชิกกลุ่มลดลงไปค่อนข้างมาก (ตารางที่ 4.23)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า ในทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) จากก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) โดยเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นเป็นทุกราย ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 97.73 เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 95 เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94.91 และสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 94

5.2) ระดับการได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นได้รับความช่วยเหลือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 58.11 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 24.91 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก ร้อยละ 12.08 ระดับปานกลาง ร้อยละ 0.75 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 0.38 ระดับน้อย โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

5.2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาลได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือระดับน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นได้รับความช่วยเหลือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 56.82 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 27.27 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก และร้อยละ 13.64 ระดับปานกลาง และร้อยละ 2.27 ยังคงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

5.2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือระดับน้อย ปานกลาง และมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นได้รับความช่วยเหลือระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 76.92 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 15.39 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก และร้อยละ 7.69 ระดับปานกลาง

5.2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) ได้รับความช่วยเหลือระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 46.66 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 31.67 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก ร้อยละ 11.67 ระดับปานกลาง ร้อยละ 3.33 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 1.67 ระดับน้อย และอีกร้อยละ 5.00 ยังคงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

5.2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือระดับน้อยที่สุด น้อย และมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นได้รับความช่วยเหลือระดับมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 45.76 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 30.51 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก และร้อยละ 18.64 ระดับปานกลาง และร้อยละ 5.09 ยังคงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

5.2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มเพิ่มขึ้นจากที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือได้รับความช่วยเหลือน้อยที่สุด น้อย และปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นได้รับความช่วยเหลือระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 68 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 18 ได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก และร้อยละ 8 ระดับปานกลาง และร้อยละ 6 ยังคงไม่ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม

ตารางที่ 4.23 ระดับการได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่มของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่ได้รับความช่วยเหลือ	ได้รับความช่วยเหลือ	ระดับการได้รับความช่วยเหลือ				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**4.54**	**95.46**	38.64	22.73	15.91	15.91	2.27
1.2 ปี 2565	**2.27**	**97.73**	56.82	27.27	13.64	-	-
2. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**1.92**	**98.08**	59.62	19.23	17.31	1.92	-
2.2 ปี 2565	**-**	**100.00**	76.92	15.39	7.69	-	-
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**10.00**	**90.00**	41.67	25.00	10.00	3.33	10.00
3.2 ปี 2565	**5.00**	**95.00**	46.66	31.67	11.67	1.67	3.33
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**10.17**	**89.83**	33.90	33.90	18.64	1.70	1.69
4.2 ปี 2565	**5.09**	**94.91**	45.76	30.51	18.64	-	-
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**30.00**	**70.00**	28.00	16.00	18.00	2.00	6.00
5.2 ปี 2565	**6.00**	**94.00**	68.00	18.00	8.00	-	-
ภาพรวม							
ปี 2563	**11.32**	**88.68**	40.38	23.77	15.85	4.53	4.15
ปี 2565	**3.77**	**96.23**	58.11	24.91	12.08	0.38	0.75
การเปลี่ยนแปลง	**-7.55**	**7.55**	17.73	1.14	-3.77	-4.15	-3.4

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.6 การต่อยอดผลิตภัณฑ์

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรมีลักษณะที่แตกต่างกันไป โดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีการรวมกลุ่มกันทอผ้า ผลิตสินค้าแปรรูปและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ทอผ้า แปรรูปจากผ้าไหม สบู่จากโปรตีนไหม กล้วยฉาบ พริกแกง ปลาส้ม และข้าวแต๋น สำหรับกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จะเป็นการรวมกลุ่มกันทำการเกษตร แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและการตลาด กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล เป็นการรวมตัวกันทำการเกษตรอย่างไม่เป็นทางการของเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินจากรัฐบาล และมีสถาบันเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ (สหกรณ์) ให้การช่วยเหลือด้านการผลิตและการเกษตรแก่เกษตรกรรายย่อยที่เป็นสมาชิก และกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ภายในบริเวณโรงเรียน โดยผลผลิตที่ได้จะจำหน่ายให้โรงเรียนเป็นอาหารกลางวันของโรงเรียน ดังนั้น ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์ หรือผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มหลังเข้าร่วมโครงการ จะสามารถวัดผลได้เฉพาะในกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเท่านั้น (ตารางที่ 4.24)

กิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่เป็นกิจกรรมของโครงการที่มีเป้าหมายดำเนินการหลักกับเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในภาพรวมจึงมีส่วนช่วยให้เกษตรกร ร้อยละ 33.33 มีการต่อยอดพัฒนาเป็นชนิดผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้น เช่น ตระกร้าสาน ข้าวเม่าหมี่ ข้าวแต๋นหน้าและรสชาติต่าง ๆ กระเป๋า ถุงย่าม และผ้าพันคอจากผ้าฝ้าย ข้าวพอง ชุดเสื้อผ้า กระเป๋า และเครื่องประดับจากผ้าไหม และลวดลายผ้าไหมใหม่ ๆ (ดอกบุนนาก ดอกแก้ว ขอเจ้าฟ้า ดอกรักนกยูง สมอ ดอกพุทธรักษา และกาแฟ) เป็นต้น ขณะที่ร้อยละ 66.67 ไม่มีการต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ไม่มีเวลามารวมตัวกันทำกิจกรรมการผลิตร่วมกัน ประกอบกับความไม่พร้อม ทั้งด้านวัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเงินทุน ยังไม่มั่นใจในเรื่องตลาดและช่องทางการจำหน่ายผลผลิต

ตารางที่ 4.24 การต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	มีการต่อยอด	ไม่มีการต่อยอด
1. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	32.69	67.31
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	33.90	66.10
ภาพรวม	**33.33**	**66.67**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.7 เครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร

1) การเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร

การเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ หรือองค์กรต่าง ๆ มีส่วนช่วยสนับสนุนในลักษณะต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรที่ทำการประเมินผลครั้งนี้ ทั้งการเป็นแหล่งจัดซื้อวัตถุดิบ แหล่งจำหน่ายผลผลิต หรือแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มเครือข่าย โดยกลุ่มเกษตรกรที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 61.13 ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นร้อยละ 66.79 หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.66 โดยมีเครือข่ายกับกลุ่ม ศูนย์ สมาคม ชมรม ชุมชน องค์กรเอกชน บริษัท ห้าง และร้านต่าง ๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ อาทิ กลุ่มปลูกหญ้าเลี้ยงวัว

กลุ่มเลี้ยงวัว ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) กลุ่มอาสาด้านการเกษตร กลุ่มทอผ้าไหม กลุ่มเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด สมาคมมังคุดไทย กลุ่มปลูกข้าว ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มปุ๋ยและโรงสี ห้างฮกกี่เมกาสโตร์ ใบหม่อนฟาร์ม กลุ่มแปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกรปราดเปรื่องรุ่นใหม่ (Young Smart farmer: YSF) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มทอเสื่อ และศูนย์แปรรูปหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon, One Product: OTOP) เพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ ปัจจัยการผลิต และผลผลิต จัดซื้อและจำหน่ายปัจจัยการผลิต ได้รับความช่วยเหลือในด้านเครื่องจักรกลเกษตร เป็นช่องทางในการจัดหาคำสั่งซื้อและจำหน่ายผลผลิต และเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์กิจกรรมของกลุ่ม ขณะที่กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 33.21 ไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย เนื่องจากไม่ทราบว่ามีกลุ่มที่ทำกิจกรรมการผลิตที่เหมือนกันอยู่ในพื้นที่และไม่มั่นใจในคุณภาพวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตที่กลุ่มอื่นส่งให้ รวมทั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ น้อยลง (ตารางที่ 4.25)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า ในทุกกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) จากก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) โดยเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและ ทอผ้าไหมที่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82.69 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ รองลงมา คือ เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 72.88 สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 62.00 เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 61.67 และเกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 52.27

2) ระดับการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร

ในภาพรวม กลุ่มเกษตรกรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 22.64 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.98 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมาก ร้อยละ 15.47 ระดับปานกลาง ร้อยละ 6.79 ระดับน้อย และร้อยละ 4.91 ระดับน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ (ตารางที่ 4.25)

2.1) เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยที่สุดและน้อย ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับปานกลาง มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 18.18 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 15.91 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมาก ร้อยละ 13.64 ระดับมากที่สุด และร้อยละ 4.54 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรร้อยละ 47.73 ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

2.2) เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับน้อยที่สุด มาก และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 28.85 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 19.23 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากและน้อย ในสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 9.61 ระดับปานกลาง และร้อยละ 5.77 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรร้อยละ 17.31 ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

2.3) เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยที่สุดและมาก ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับน้อย ปานกลาง และมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 20 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากที่สุดและปานกลางในสัดส่วนที่เท่ากัน รองลงมาร้อยละ 13.33 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมาก ร้อยละ 5 ระดับน้อย และร้อยละ 3.33 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรร้อยละ 38.33 ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

2.4) เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 22.03 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 18.64 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากที่สุดและมาก ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 8.48 ระดับน้อยที่สุด และร้อยละ 5.09 ระดับน้อย ขณะที่เกษตรกรร้อยละ 27.12 ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

2.5) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้นจากที่ไม่เชื่อมโยง เชื่อมโยงระดับน้อยและปานกลาง ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เป็นเชื่อมโยงระดับมากและมากที่สุด หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) โดยร้อยละ 32 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 18 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในระดับมาก ร้อยละ 6 ระดับปานกลาง ร้อยละ 4 ระดับน้อย และร้อยละ 2 ระดับน้อยที่สุด ขณะที่เกษตรกรร้อยละ 38 ยังไม่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย

ตารางที่ 4.25 ระดับการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 และ 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ไม่มีการเชื่อมโยง	มีการเชื่อมโยง	ระดับการเชื่อมโยงเครือข่าย				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล							
1.1 ปี 2563	**50.00**	**50.00**	6.82	13.64	4.54	2.27	22.73
1.2 ปี 2565	**47.73**	**52.27**	13.64	15.91	18.18	-	4.54
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม							
2.1 ปี 2563	**21.15**	**78.85**	25.00	11.54	15.38	23.08	3.85
2.2 ปี 2565	**17.31**	**82.69**	28.85	19.23	9.61	19.23	5.77
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร							
3.1 ปี 2563	**41.67**	**58.33**	8.33	20.00	13.33	3.34	13.33
3.2 ปี 2565	**38.33**	**61.67**	20.00	13.33	20.00	5.00	3.34
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร							
4.1 ปี 2563	**30.51**	**69.49**	11.86	16.95	25.42	6.78	8.48
4.2 ปี 2565	**27.12**	**72.88**	18.64	18.64	22.03	5.09	8.48
5. กลุ่มยุวเกษตรกร							
5.1 ปี 2563	**54.00**	**46.00**	12.00	10.00	16.00	6.00	2.00
5.2 ปี 2565	**38.00**	**62.00**	32.00	18.00	6.00	4.00	2.00
ภาพรวม							
ปี 2563	**38.87**	**61.13**	12.83	14.72	15.47	8.30	9.81
ปี 2565	**33.21**	**66.79**	22.64	16.98	15.47	6.79	4.91
การเปลี่ยนแปลง	**-5.66**	**5.66**	9.81	2.26	0	-1.51	-4.9

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5 ผลกระทบ (Impacts)

4.5.1 ศักยภาพการผลิตและประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร

1) การรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์

กิจกรรมสนับสนุนการตรวจรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นดำเนินงานกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม โดยหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม มีผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน กิจกรรมสนับสนุนการตรวจรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์มีส่วนช่วยให้ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมร้อยละ 53.85 ได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยมาตรฐานที่ได้รับ ได้แก่ ตรานกยูงสีเขียว สีน้ำเงิน และสีเงิน รวมทั้ง มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ขณะที่ร้อยละ 46.15 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากไม่ได้ขอรับรองมาตรฐาน เพราะทำการผลิตแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันลงมาเป็นรุ่น ๆ และไม่ได้ขอต่อมาตรฐานที่หมดอายุลง โดยเฉพาะมาตรฐาน GAP (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 การรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม หลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

การรับรองมาตรฐานผลผลิตและผลิตภัณฑ์	ร้อยละ
1. ได้รับการรับรอง	53.85
2. ไม่ได้รับการรับรอง	46.15
รวม	**100.00**

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร

การสนับสนุนด้านความรู้ของโครงการฯ ให้กับกลุ่มเกษตรกร (ยกเว้นกลุ่มยุวเกษตรกร ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์) ส่วนหนึ่งได้ให้ความรู้ในเรื่องการตลาดและช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม ควบคู่ไปกับความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร การสนับสนุนดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งหลังเข้าร่วมโครงการมีกลุ่มเกษตรกรเพียงร้อยละ 32.56 ที่มีช่องการจำหน่ายเพิ่มขึ้น จำแนกเป็นช่องทางการจำหน่ายในพื้นที่ตั้งกลุ่ม ได้แก่ ส่งจำหน่ายให้กับห้างสรรพสินค้า (Macro Lotus และ CP Fresh Mart) บริษัท (บริษัทต่างชาติที่มีเจ้าของเป็นชาวจีน บริษัท CPRAM และบริษัทต่าง ๆ ในนิคมอุตสาหกรรม) และโรงแรมใกล้เคียงในพื้นที่ และช่องทางการจำหน่ายนอกพื้นที่ ได้แก่ ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ (Line Facebook และ Tiktok) เว็บเพจจำหน่ายสินค้าออนไลน์ (Shopee และ Lazada) เว็บเพจสำนักงานเกษตรกรอำเภอและจังหวัด ผู้รับซื้อรายใหม่ ๆ จากนอกพื้นที่ (ร้านค้าที่ตลาดไทและตลาดสี่มุมเมือง) ออกบูธจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ (งาน OTOP งานประจำอำเภอและจังหวัด) และฝากจำหน่ายตามกลุ่มที่เป็นเครือข่าย ร้านค้าและสถานที่ต่าง ๆ

ขณะที่อีกร้อยละ 67.44 ยังไม่มีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายภายในพื้นที่ เช่น สหกรณ์ กลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และตลาดนัด เป็นต้น เนื่องจากปริมาณผลผลิตมีไม่มาก ขาดอุปกรณ์เครื่องมือในการรักษาคุณภาพ ไม่มีเงินทุนพอในการไปออกบูธจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ทำให้ขยายช่องทางการจำหน่ายไปนอกพื้นที่ไม่ได้

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่มีช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ กลุ่มผู้ปลูกหม่อน เลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.31 รองลงมา คือ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 35 33.90 และ 15.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์	
	เพิ่มขึ้น	ไม่เพิ่มขึ้น
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	15.91	84.09
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า	42.31	57.69
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	35.00	65.00
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	33.90	66.10
ภาพรวม	**32.56**	**67.44**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5.2 การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตร

กิจกรรมสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นดำเนินงานกับกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล โดยหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายของรัฐบาล มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น กิจกรรมสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งมีเป้าหมายให้เกษตรกรสามารถดูแลรักษาและปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้ดินมีความสมบูรณ์ และสามารถใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง มีส่วนช่วยให้เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 88.64 มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง โดยยังคงผลิตหรือจัดหาปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปูนโดโลไมท์ด้วยตนเอง เพื่อนำมาใส่ในที่ดินทางการเกษตรของตนเองในช่วงที่จะทำการเพาะปลูก ขณะที่เกษตรกรที่เหลือร้อยละ 11.36 ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากไม่ได้จัดหาวัตถุดิบสำหรับปรับปรุงบำรุงดินมาใช้อายุค่อนข้างมาก และไม่มีแรงงานในการปรับปรุงบำรุงดิน (ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 การปรับปรุงบำรุงดินของเกษตรกรเพื่อประโยชน์ในการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่องหลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

การปรับปรุงบำรุงดิน	ร้อยละ
1. มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง	88.64
2. ไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง	11.36
รวม	**100.00**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5.3 รายได้จากกลุ่มหลังเข้าร่วมโครงการ

1) จำนวนรายได้ของสมาชิกจากกลุ่มเกษตรกร

หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) กลุ่มเกษตรกรมีการนำความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มหรือของตนเอง ส่งผลให้มีรายได้จากกลุ่มเพิ่มขึ้นหรือลดลงแตกต่างกัน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 80,388.38 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) เกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 82,961.41 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 2,573.03 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.20 (ตารางที่ 4.29)

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มเกษตรกร พบว่า เกษตรกรกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล ก่อนเข้าร่วมโครงการ (ปี 2563) เกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 66,270.91 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการ (ปี 2565) มีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 60,295.45 บาทต่อปี ลดลง 5,975.46 บาทต่อปี หรือร้อยละ 9.02 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะฝนแล้ง อย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา

เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 41,723.46 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 47,038.46 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 5,315.00 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.74

เกษตรกรกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 190,924.68 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 198,843.30 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 7,918.62 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.15

เกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 12,584.41 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยรายละ 13,679.66 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 1,095.25 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.70

ตารางที่ 4.29 จำนวนรายได้ของสมาชิกจากกลุ่มเกษตรกรเปรียบเทียบก่อนและภายหลังได้เข้าร่วมโครงการฯ ปี 2563 และ 2565

หน่วย: บาท/ปี

รายการ	ปี 2563	ปี 2565	การเปลี่ยนแปลง	
			(+เพิ่ม/-ลด)	ร้อยละ
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล	66,270.91	60,295.45	-5,975.46	-9.02
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้า	41,723.46	47,038.46	5,315.00	12.74
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	190,924.68	198,843.30	7,918.62	4.15
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	12,584.41	13,679.66	1,095.25	8.70
ภาพรวม	**80,388.38**	**82,961.41**	**2,573.03**	**3.20**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5.4 การประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมของเกษตรกรรุ่นใหม่

กรมหม่อนไหม สนับสนุนความรู้ โดยการจัดการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรและเพื่อจูงใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อรักษาเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาของคนรุ่นเก่า และถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ต่อไป ทั้งนี้

เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมร้อยละ 30.77 มีคนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมเพิ่มขึ้น โดยคนรุ่นใหม่ที่เข้ามาเป็นผู้ที่มีความสนใจในอาชีพด้านหม่อนไหม มีจำนวน 2 - 3 คนต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร และมีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี ขณะที่ร้อยละ 69.23 ยังไม่มีเกษตรกรรุ่นใหม่ที่หันประกอบอาชีพการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้าไหมเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแต่ผู้สูงอายุที่อยู่ในพื้นที่ แต่ละครอบครัวมีจำนวนลูกหลานลดลง คนรุ่นใหม่ไม่มีความสนใจในอาชีพด้านหม่อนไหม และคนรุ่นใหม่ย้ายถิ่นไปศึกษานอกพื้นที่และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็ไปประกอบอาชีพด้านอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับที่ได้รับการศึกษามาอยู่นอกพื้นที่ (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30 ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีเกษตรกรรุ่นใหม่ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม หลังเข้าร่วมโครงการ ปี 2565

รายการ	ร้อยละ
1. เพิ่มขึ้น	30.77
2. เท่าเดิม	69.23
รวม	**100.00**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.6 ความพึงพอใจ (Satisfaction)

4.6.1 ความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ

ภาพรวมกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 56.98 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.66 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 9.81 ระดับน้อย ร้อยละ 5.28 ระดับปานกลาง และร้อยละ 2.27 ระดับน้อยที่สุด รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.31)

1) ด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 60 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.66 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 10.19 ระดับปานกลาง และร้อยละ 4.15 ระดับน้อย

2) ด้านหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 61.51 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 25.28 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.30 ระดับปานกลาง และร้อยละ 4.91 ระดับน้อย

3) ด้านการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการมีการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรถึงรายละเอียด/เนื้อหาความต้องการให้ถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นหรือวางแผนเนื้อหาการฝึกอบรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการฯ จากการสำรวจข้อมูล พบว่า กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 49.81 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 23.40 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.32 ระดับปานกลาง ร้อยละ 9.43 ระดับน้อย และร้อยละ 6.04 ระดับน้อยที่สุด

4) ด้านกระบวนการและวิธีการฝึกอบรมที่หน่วยงานจัดให้กับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งในกระบวนการดังกล่าว มีทั้งการถ่ายทอดทฤษฎีให้กับเกษตรกร และเปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้เกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนจากการลงมือปฏิบัติจริง จากการสำรวจข้อมูล พบว่า กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 57.74 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.32 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 8.30 ระดับปานกลาง ร้อยละ 2.26 ระดับน้อย และร้อยละ 0.38 ระดับน้อยที่สุด

5) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิต หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ มีการสำรวจและสอบถามความเห็นของกลุ่มเกษตรกรถึงความต้องการในการรับสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์การผลิต จากการสำรวจข้อมูล พบว่า กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 49.06 มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุปัจจัยการผลิตในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 23.02 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 15.47 ระดับปานกลาง ร้อยละ 7.92 ระดับน้อย และร้อยละ 4.53 ระดับน้อยที่สุด

6) ด้านคุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 48.30 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 34.34 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 16.98 ระดับปานกลาง และร้อยละ 0.38 ระดับน้อย

7) ด้านการติดตามและให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 47.17 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 42.64 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 7.55 ระดับปานกลาง และร้อยละ 2.64 ระดับน้อย

8) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 51.32 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 40.38 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 6.79 ระดับปานกลาง และร้อยละ 1.51 ระดับน้อย

9) ด้านวิทยากรถ่ายทอดความรู้ กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 52.07 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 40.38 มีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 7.17 ระดับปานกลาง และร้อยละ 0.38 ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.31 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ ปี 2564

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร	25.66	60.00	10.19	4.15	-
2. หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก	25.28	61.51	8.30	4.91	-
3. การมีส่วนร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม	23.40	49.81	11.32	9.43	6.04
4. กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม	31.32	57.74	8.30	2.26	0.38
5. การมีส่วนร่วมวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต	23.02	49.06	15.47	7.92	4.53
6. คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ	34.34	48.30	16.98	0.38	-
7. การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	47.17	42.64	7.55	2.64	-
8. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการ	51.32	40.38	6.79	1.51	-
9. วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้	52.07	40.38	7.17	0.00	0.38
ภาพรวม	**25.66**	**56.98**	**5.28**	**9.81**	**2.27**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.6.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ ร้อยละ 75.76 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมาก ร้อยละ 21.21 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.03 มีความพึงพอใจในระดับน้อย รายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 4.32)

1) ด้านงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 54.55 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 30.30 มีความพึงพอใจในระดับน้อย ร้อยละ 12.12 ระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.03 ระดับน้อยที่สุด

2) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ การอบรมถ่ายทอดความรู้และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 78.79 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 21.21 ระดับมากที่สุด

3) ด้านผลผลิตของกิจกรรม ได้แก่ จำนวนเกษตรกรและยุวเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม ขนาดพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา ปริมาณปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์ที่สนับสนุนให้กับกลุ่มเกษตรกร และจำนวนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนา พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 78.79 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 21.21 ระดับมากที่สุด

4) ด้านผลลัพธ์ของกิจกรรม ได้แก่ การนำความรู้และปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์ไปใช้ประโยชน์ คุณภาพดิน ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร การต่อยอดผลิตภัณฑ์ และการมีเครือข่ายของกลุ่มเกษตรกร พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 72.73 มีความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาร้อยละ 24.24 มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 3.03 มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ตารางที่ 4.32 ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ ปี 2564

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	12.12	54.55	-	30.30	3.03
2. กระบวนการดำเนินงาน	21.21	78.79	-	-	-
3. ผลผลิตของกิจกรรม	21.21	78.79	-	-	-
4. ผลลัพธ์ของกิจกรรม	24.24	72.73	-	3.03	-
ภาพรวม	**21.21**	**75.76**	**-**	**3.03**	**-**

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7 สรุปผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผล

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กำหนดตัวชี้วัดทั้งสิ้น 41 ตัวชี้วัด 6 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) ผลกระทบ (Impact) และความคิดเห็น (Opinions) ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยประยุกต์จากการประเมินผลระดับการพัฒนาความผาสุกของเกษตรกร คือ 1) หากตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 90 – 100 ของของตัวชี้วัดทั้งสิ้นหรือของตัวชี้วัดในแต่ละประเด็น สะท้อนว่าผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก 2) ร้อยละ 80 – 89.99 อยู่ในระดับดี 3) ร้อยละ 70 – 79.99 อยู่ในระดับปานกลาง 4) ร้อยละ 60 – 69.99 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง และ 5) น้อยกว่าร้อยละ 60 อยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

ผลการประเมินในภาพรวม พบว่า ตัวชี้วัดของโครงการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวนทั้งสิ้น 33 ตัวชี้วัด คิดเป็นร้อยละ 80.49 ของตัวชี้วัดทั้งสิ้น 41 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ จำแนกผลการประเมินตามแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

4.7.1) ปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่เห็นว่างบประมาณมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน ร้อยละของงบประมาณมีความเพียงต่อการปฏิบัติงาน จำนวนหลักสูตรการฝึกอบรม/เรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่สนับสนุน และร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดี สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายแล้ว ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับดำเนินโครงการได้ทั้งหมด เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้หน่วยงานไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมของโครงการกับกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายได้ เช่น การจัดฝึกอบรม เป็นต้น (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 สรุปผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)				
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละของงบประมาณที่เบิกจ่ายแล้ว	ร้อยละ 100	ร้อยละ 94.03	ไม่ผ่าน
	- ร้อยละของงบประมาณมีความทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน	ร้อยละ 80	ร้อยละ 97.00	ผ่าน
	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่เห็นว่างบประมาณมีความเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	ร้อยละ 80	ร้อยละ 100	ผ่าน
1.2 หลักสูตรการฝึกอบรม/เรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- จำนวนหลักสูตรการฝึกอบรม/เรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	38 หลักสูตร	38 หลักสูตร	ผ่าน
1.3 ปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพ	- ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่สนับสนุน	อย่างน้อย 1 ชนิด/ประเภท	7 ชนิด/ประเภท	ผ่าน
	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพให้กับกลุ่มเกษตรกร	ร้อยละ 80	ร้อยละ 93.94	ผ่าน
รวม	**6 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 5 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 83.33)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7.2) กิจกรรม ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเกษตรกร จำนวนครั้งการประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อสำรวจความต้องการ/วางแผนการใช้ที่ดิน จำนวนกลุ่ม/เกษตรกรสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการนำตัวอย่างดินของเกษตรกรมาวิเคราะห์ จำนวนครั้งการถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ/จัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ และจำนวนครั้งในการติดตาม/ให้คำปรึกษาเกษตรกร ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านกิจกรรมอยู่ในระดับดี สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ จำนวนตัวอย่างดินที่ได้รับการวิเคราะห์ ตัวอย่างดินอีก 3 ตัวอย่างที่ไม่ได้มีการเก็บเพื่อนำมาตรวจวิเคราะห์ เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลดินอยู่แล้วในระดับหนึ่ง จึงไม่ได้เก็บตัวอย่างดินส่งมาให้สถานีพัฒนาที่ดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ (ตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 สรุปผลการประเมินด้านกิจกรรมเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. กิจกรรม (Activities)				
1.1 การประชุมชี้แจงกิจกรรม	- จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่	อย่างน้อย 2 ครั้ง	4 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการประชุมชี้แจงกิจกรรมให้กับเกษตรกร	อย่างน้อย 2 ครั้ง	5 ครั้ง	ผ่าน
	- จำนวนครั้งการประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อสำรวจความต้องการ/วางแผนการใช้ที่ดิน	อย่างน้อย 1 ครั้ง	1 ครั้ง	ผ่าน
1.2 กลุ่ม/เกษตรกร	- จำนวนกลุ่ม/เกษตรกรสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรม	1,748/26,176	1,754/26,261	ผ่าน
1.3 การวิเคราะห์ดิน/ให้คำแนะนำการจัดการดิน/น้ำ/พืช	- ร้อยละของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีการนำตัวอย่างดินของเกษตรกรมาวิเคราะห์	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100	ผ่าน
	- จำนวนตัวอย่างดินที่ได้รับการวิเคราะห์	523 ตัวอย่าง	520 ตัวอย่าง	ไม่ผ่าน
1.4 การถ่ายทอดความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- จำนวนครั้งการถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ/จัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหลักสูตรต่างๆ	อย่างน้อย 1 ครั้ง/กลุ่ม	2 ครั้ง/กลุ่ม	ผ่าน
1.5 การติดตามประเมินผล	- จำนวนครั้งในการติดตาม/ให้คำปรึกษาเกษตรกร	อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี	24 ครั้ง/ปี	ผ่าน
ภาพรวม	**8 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 7 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 87.50)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7.3) ผลผลิต ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะในหลักสูตรต่าง ๆ ร้อยละของเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่เกษตรกรได้รับ ร้อยละของกลุ่ม/เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตที่ตรงกับความต้องการ จำนวนแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ได้รับการพัฒนา และจำนวนผลิตภัณฑ์หม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านผลผลิตอยู่ในระดับดี สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 1 ตัวชี้วัด คือ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) เป็นอุปสรรคในการเข้าพื้นที่เพื่อดำเนินการส่งเสริม (ตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.35 สรุปผลการประเมินด้านผลผลิตเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ผลผลิต (Outputs)				
1.1 การได้เข้าร่วมถ่ายทอดความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะ	- ร้อยละของเกษตรที่ได้เข้าร่วมถ่ายทอดความรู้/สาธิต/พัฒนาทักษะในหลักสูตรต่าง ๆ	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100.32	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้/เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100.32	ผ่าน
1.2 พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนา	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	3,736 ไร่	3,701 ไร่	ไม่ผ่าน
	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	800 ไร่	800 ไร่	ผ่าน
1.3 การได้รับปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพ	- ชนิด/ประเภทปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่เกษตรกรได้รับ	อย่างน้อย 1 ชนิด/ประเภท	7 ชนิด/ประเภท	ผ่าน
	- ร้อยละของกลุ่ม/เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตที่ตรงกับความต้องการ	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 82.26	ผ่าน
1.4 การได้รับการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์	- จำนวนแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่ได้รับการพัฒนา (กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร)	77 แหล่ง	77 แหล่ง	ผ่าน
	- จำนวนผลิตภัณฑ์หม่อนไหมที่ได้รับการพัฒนา	10 ผลิตภัณฑ์	12 ผลิตภัณฑ์	ผ่าน
ภาพรวม	**8 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 7 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 87.50)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7.4) ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างชัดเจน ร้อยละของเกษตรกรที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม ร้อยละของเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม ร้อยละของเกษตรกรที่ยังมีการดำเนินกิจกรรมการผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 72.73 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 11 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านผลลัพธ์อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 3 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของเกษตรกรที่มีดินคุณภาพดีขึ้น และร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีการต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เนื่องจาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ไม่มีเวลามารวมตัวกันทำกิจกรรมการผลิตร่วมกัน ไม่มีวัตถุดิบและวัตถุดิบมีราคาสูง เครื่องมือและอุปกรณ์ไม่พร้อม ขาดแคลนเงินทุน และยังไม่มั่นใจในเรื่องตลาดและช่องทางการจำหน่ายผลผลิต และร้อยละกลุ่ม/เกษตรกรที่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย เนื่องจากไม่ทราบว่ามีกลุ่มอื่น ๆ อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงหรือไม่ ไม่รู้จัก ไม่เคยติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ มาก่อน การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ น้อยลง ไม่มีกลุ่มที่ทำกิจกรรมการผลิตที่เหมือนกันอยู่ในพื้นที่ และไม่มั่นใจในคุณภาพวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิตที่กลุ่มอื่นส่งให้ (ตารางที่ 4.36)

ตารางที่ 4.36 สรุปผลการประเมินด้านผลลัพธ์เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ผลลัพธ์ (Outcomes)				
1.1 ระดับความรู้ความเข้าใจ	- ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมถ่ายทอดความรู้	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 76.23	ผ่าน
1.2 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 93.73	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 98.70	ผ่าน
1.3 คุณภาพดิน	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีดินคุณภาพดีขึ้น	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 77.27	ไม่ผ่าน
1.4 ความเข้มแข็งของกลุ่ม	- ร้อยละเกษตรกรที่เข้าใจเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างชัดเจน	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 69.05	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 77.74	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 82.65	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ยังมีการดำเนินกิจกรรมการผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 73.21	ผ่าน
	- ร้อยละเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือจากสมาชิกภายในกลุ่ม	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 83.02	ผ่าน
1.5 การต่อยอดผลิตภัณฑ์	- ร้อยละของกลุ่มเกษตรกรที่มีการต่อยอดพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 33.33	ไม่ผ่าน
1.6 เครือข่าย	- ร้อยละกลุ่ม/เกษตรกรที่มีการเชื่อมโยงเครือข่าย	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 66.67	ไม่ผ่าน
ภาพรวม	**11 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 8 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 72.73)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7.5) ผลกระทบ ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ช่องทางการจำหน่ายของเกษตรกรเพิ่มขึ้น เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง และเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านผลกระทบอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง สำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 2 ตัวชี้วัด คือ เกษตรกรที่มีผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากไม่ได้ขอรับรองมาตรฐาน เพราะทำการผลิตแบบดั้งเดิมที่สืบทอดกันลงมาเป็นรุ่น ๆ และไม่ได้ขอต่อมาตรฐานที่หมดอายุลง โดยเฉพาะมาตรฐาน GAP และรายได้จากกลุ่มของกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากกลุ่มเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะฝนแล้ง อย่างต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.37 สรุปผลการประเมินด้านผลกระทบเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ผลกระทบ (impact)				
1.1 ศักยภาพการผลิต/ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตร	- เกษตรกรที่มีผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 53.85	ไม่ผ่าน
	- ช่องทางการจำหน่ายของเกษตรกรเพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10	ร้อยละ 32.56	ผ่าน
1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน	- เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง	มากกว่าร้อยละ 80	ร้อยละ 88.64	ผ่าน
1.3 รายได้	- รายได้จากกลุ่มของกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10	ร้อยละ 3.20	ไม่ผ่าน
1.4 เกษตรกรรุ่นใหม่	- เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมที่เพิ่มขึ้น	มากกว่าร้อยละ 10	ร้อยละ 30.77	ผ่าน
ภาพรวม	**5 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 60.00)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7.6) ความพึงพอใจ ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลมีจำนวน 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ และระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรที่มีต่อปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 100 ของตัวชี้วัดทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด สะท้อนว่าโครงการมีผลการดำเนินงานในด้านความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก (ตารางที่ 4.38)

ตารางที่ 4.38 สรุปผลการประเมินด้านความพึงพอใจเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลโครงการ ปี 2564

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมินผล	ผลการประเมิน	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ความพึงพอใจ (Satisfaction)				
1.1 ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 82.64	ผ่าน
	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 96.97	ผ่าน
	- ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรที่มีต่อปัจจัยการผลิต/วัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือประกอบอาชีพที่ได้รับการสนับสนุน	ระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ 82.64	ผ่าน
ภาพรวม	**3 ตัวชี้วัด**	**ผ่าน 3 ตัวชี้วัด (ร้อยละ 100.00)**		

ที่มา: จากการสำรวจ

4.8 การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ โดยใช้วิธีการจับคู่ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียง (Propensity Score Matching Method) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่เกิดขึ้นต่อรายได้จากกลุ่ม และความน่าจะเป็น

ในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนของเกษตรกรในโครงการเปรียบเทียบกับกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ รายละเอียด ดังนี้

4.8.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (Part) ประกอบด้วย 9 ปัจจัย ได้แก่ อายุของสมาชิกกลุ่ม (Age) จำนวนครั้งการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่อปี (Freq63) พื้นที่ถือครองทางการเกษตร (Area63) การเข้าร่วมโครงการอื่นของภาครัฐ (Othpro63c) ระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน (Labour) จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพา (Depen) ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่ (Actexp) และประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp) โดยการสร้างแบบจำลองการถดถอยแบบโลจิสติคทวิ (Binomial Logistic Regression Model) ดังนี้

$$
\begin{aligned}
logit(Part = 1|X) &= log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right) \\
&= \beta_0 + \beta_1 Age + \beta_2 Freq63 + \beta_3 Area63 + \beta_4 Othpro63c \\
&\quad + \beta_5 Distan + \beta_6 Labour + \beta_7 Depen + \beta_8 Actexp \\
&\quad + \beta_9 Agriexp
\end{aligned}
$$

โดยที่ Part = การเข้าร่วมโครงการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร (0, 1)
Age = อายุของสมาชิกกลุ่ม (ปี)
Freq63 = จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (ครั้งต่อปี)
Area63 = พื้นที่ถือครองทางการเกษตร (ไร่)
Othpro63c = การเข้าร่วมโครงการอื่นของภาครัฐ (0, 1)
Distan = ระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (กิโลเมตร)
Labour = จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน (ราย)
Depen = จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพา (ราย)
Actexp = ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่ (ปี)
Agriexp = ประสบการณ์ในการทำการเกษตร (ปี)
β_0 = ค่าคงที่ และ β_i = ค่าสัมประสิทธิ์ (เมื่อ i = 1, 2, 3, ..., 9)

ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.39 หรือสามารถเขียนผลการวิเคราะห์ในรูปของสมการสำหรับแต่ละกลุ่มเกษตรกร ดังนี้

1) กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล

$$
\begin{aligned}
logit(Part = 1|X) &= log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right) \\
&= 4.60 - 0.09 Age^{**} + 0.50 Freq63^{***} - 0.27 Area63^{**} - 0.99 Othpro63c \\
&\quad + 0.27 Distan + 0.46 Labour - 0.84 Depen^{**} - 0.04 Actexp \\
&\quad + 0.14 Agriexp^{**}
\end{aligned}
$$

ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.33 และประสบการณ์ในการทำการเกษตร หากกลุ่มเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ปี ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.50 สำหรับปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ อายุของสมาชิกกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 2.32 พื้นที่ถือครองทางการเกษตร หากกลุ่มเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 1 ไร่ ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 6.75 และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพา หากกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพาเพิ่มขึ้น 1 คน ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 21.01

2) กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

$$
\begin{aligned}
logit(Part = 1|X) &= log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right) \\
&= -3.17 + 0.03Age - 0.01Freq63^{*} - 0.01Area63 + 0.51Othpro63c \\
&\quad -0.74Distan^{**} + 0.57Labour^{**} + 0.40Depen^{*} - 0.01Actexp \\
&\quad +0.03Agriexp^{**}
\end{aligned}
$$

ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงาน หากกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยแรงงานเพิ่มขึ้น 1 คน ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.77 และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพา หากกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกที่อยู่ในวัยพึ่งพาเพิ่มขึ้น 1 คน ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.69 สำหรับปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกร มีจำนวนครั้งในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 0.17 และระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 กิโลเมตร ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 17.85

3) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

$$
\begin{aligned}
logit(Part = 1|X) &= log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right) \\
&= 1.25 - 0.03Age - 0.01Freq63^{*} + 0.01Area63 + 0.07Othpro63c \\
&\quad -0.07Distan - 0.18Labour + 0.12Depen + 0.04Actexp^{*} \\
&\quad +0.02Agriexp
\end{aligned}
$$

ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่ หากกลุ่มเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมที่กลุ่มดำเนินการอยู่เพิ่มขึ้น 1 ปี ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.91 สำหรับปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะลดลงร้อยละ 0.20

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

$$logit(Part = 1|X) = log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right)$$
$$= -4.35 + 0.05Age^{*} + 0.001Freq63 + 0.01Area63 + 0.57Othpro63c$$
$$+0.51Distan^{**} + 0.19Labour + 0.16Depen - 0.002Actexp$$
$$+0.01Agriexp$$

ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ ระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีระยะทางจากบ้านพักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่มเพิ่มขึ้น 1 กิโลเมตร ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.69 และอายุของสมาชิกกลุ่ม หากกลุ่มเกษตรกรมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.14

5) กลุ่มยุวเกษตรกร

$$logit(Part = 1|X) = log\left(\frac{P(Part = 1)}{1 - P(Part = 1)}\right) = -3.41 + 0.26Age^{**}$$

ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกต่อการเข้าร่วมโครงการของกลุ่มเกษตร คือ อายุของสมาชิกกลุ่ม หากสมาชิกกลุ่มมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี ความน่าจะเป็นในการเข้าร่วมโครงการจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.43

ตารางที่ 4.39 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ปี 2564

ตัวแปรอิสระ	กลุ่มที่ได้รับจัดที่ดินจาก ส.ป.ก.		กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมฯ		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		กลุ่มแม่บ้านเกษตร		กลุ่มยุวเกษตรกร	
	การได้เข้าร่วมในโครงการ (Part)									
- ค่าคงที่	4.60	-	-3.17	-	1.25	-	-4.35		-3.41	-
- อายุของเกษตรกร (Age)	-0.09**	(-0.0232)	0.03	(0.0071)	-0.03	(-0.0074)	0.05*	(0.0114)	0.26**	(0.0643)
- ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (Freq63)	0.50***	(0.1233)	-0.01*	(-0.0017)	-0.01*	(-0.0020)	0.001	(0.0003)	-	-
- ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63)	-0.27**	(-0.0675)	-0.01	(-0.0025)	0.01	(0.0018)	0.01	(0.0026)	-	-
- การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c)	-0.99	(-0.2409)	0.51	(0.1255)	0.07	(0.0183)	0.57	(0.1406)	-	-
- ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan)	0.27	(0.0661)	-0.74**	(-0.1785)	-0.07	(-0.0180)	0.51**	(0.1269)	-	-
- จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน (Labour)	0.46	(0.1133)	0.57**	(0.1377)	-0.18	(-0.0460)	0.19	(0.0457)	-	-
- จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยพึ่งพา (Depen)	-0.84**	(-0.2101)	0.40*	(0.0969)	0.12	(0.0294)	0.16	(0.0382)	-	-
- ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp)	-0.04	(-0.0093)	-0.01	(-0.0025)	0.04*	(0.0091)	-0.002	(-0.0005)	-	-
- ประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp)	0.14**	(0.0350)	0.03	(0.0069)	0.02	(0.0043)	0.01	(0.0017)	-	-
ค่า Hosmer and Lemeshow goodness of fit test: Chi-squared	8.41		4.94		8.15		14.37		8.23	
ค่า p (p-value)	0.39		0.76		0.42		0.07		0.41	
ค่า McFadden's R-squared	0.48		0.20		0.09		0.10		0.03	

หมายเหตุ: * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 ** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ *** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตัวเลขนอกวงเล็บ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ และตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า Marginal Effect

ที่มา: ภาคผนวกที่ 2.1

4.8.2 ผลกระทบของโครงการต่อรายได้จากกลุ่มของเกษตรกรกร

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ โดยการจับคู่ระหว่างกลุ่มเกษตรกรในโครงการและกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการ ด้วยค่าคะแนนความโน้มเอียงในการเข้าร่วมโครงการที่มีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุดของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม (Propensity Score Matching: PSM) รายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายรัฐบาล โดยการจับคู่แบบ 10 ต่อ 1 โดยใส่กลุ่มเกษตรกรนอกโครงการคืนกลับเข้าไปในกระบวนการการจับคู่ (Ten-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement: NNMR 10:1) และได้ตัวอย่างสำหรับการจับคู่ 66 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรในโครงการ 44 ราย และนอกโครงการ 22 ราย พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยปีละ 60,296 บาท ส่วนกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยะปีละ 31,814 หรือการดำเนินโครงการมีส่วนช่วยให้กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มมากกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการเฉลี่ยปีละ 28,482 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 (ตารางที่ 4.40)

2) กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม โดยการจับคู่แบบ 1 ต่อ 1 โดยใส่คืน (One-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement: NNMR 1:1) และได้ตัวอย่างสำหรับการจับคู่ 73 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรในโครงการ 52 ราย และนอกโครงการ 21 ราย พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยปีละ 47,039 บาท ส่วนกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยะปีละ 27,943 หรือการดำเนินโครงการมีแนวโน้มช่วยให้กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มมากกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการเฉลี่ยปีละ 19,096 บาท แต่ยังไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.40)

3) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร โดยการจับคู่แบบ 3 ต่อ 1 โดยใส่คืน (Three-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement: NNMR 3:1) และได้ตัวอย่างสำหรับการจับคู่ 107 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรในโครงการ 60 ราย และนอกโครงการ 47 ราย พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยปีละ 198,843 บาท ส่วนกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยะปีละ 157,021 หรือการดำเนินโครงการมีแนวโน้มช่วยให้กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มมากกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการเฉลี่ยปีละ 41,822 บาท แต่ยังไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 4.40)

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยการจับคู่แบบ 1 ต่อ 1 โดยใส่คืน (One-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement: NNMR 1:1) และได้ตัวอย่างสำหรับการจับคู่ 85 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรในโครงการ 59 ราย และนอกโครงการ 26 ราย พบว่า กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยปีละ 13,680 บาท ส่วนกลุ่มเกษตรกรนอกโครงการมีรายได้จากกลุ่มเฉลี่ยะปีละ 1,042 หรือการดำเนินโครงการมีส่วนช่วยให้กลุ่มเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มมากกว่ากลุ่มเกษตรกรนอกโครงการเฉลี่ยปีละ 12,638 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.40)

ตารางที่ 4.40 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการที่มีต่อรายได้จากกลุ่มของเกษตรกรกร ปี 2565

กลุ่มเกษตรกร	รายได้จากกลุ่ม		ผลต่าง
	ในโครงการ (Mean in Group 1)	นอกโครงการ (Mean in Group 0)	
1. กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล	60,296	31,814	28,482*
2. กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม	47,039	27,943	19,096
3. กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	198,843	157,021	41,822
4. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	13,680	1,042	12,638***

หมายเหตุ: * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และ *** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
ที่มา: ภาคผนวกที่ 2.2

4.8.3 ผลกระทบของโครงการต่อความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนของยุวเกษตรกร

ด้วยการจับคู่แบบ 4 ต่อ 1 โดยใส่กลุ่มยุวเกษตรกรนอกโครงการคืนกลับเข้าไปในกระบวนการการจับคู่ (Four-to-one Nearest Neighbour Matching with Replacement: NNMR 4:1) และได้ตัวอย่างสำหรับการจับคู่ 71 ราย แบ่งเป็นยุวเกษตรกรในโครงการ 50 ราย และนอกโครงการ 21 ราย พบว่า การดำเนินโครงการมีส่วนช่วยให้กลุ่มยุวเกษตรกรในโครงการมีความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนมากกว่ากลุ่มยุวเกษตรกรนอกโครงการที่ร้อยละ 24.19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 (ตารางที่ 4.41)

ตารางที่ 4.41 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการที่มีต่อความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนของยุวเกษตรกรกร ปี 2565

ตัวแปร	กลุ่มยุวเกษตรกร	
	การนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนหลังเข้าร่วมโครงการ (Family65nn)	
- การเข้าร่วมในโครงการ (Part)	1.08*	(0.2419)

หมายเหตุ: * หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10
ตัวเลขนอกวงเล็บ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ และตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่า Marginal Effect
ที่มา: ภาคผนวกที่ 2.2

4.8.4 การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่

เนื่องจากเป้าหมายของการจับคู่สำหรับวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการ คือ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในและนอกโครงการที่มีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่กำหนดที่สมดุลหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อนำมาเปรียบเทียบระหว่างกันในเรื่องของผลกระทบที่ได้รับและไม่ได้รับจากโครงการ ดังนั้น จึงควรมีการตรวจสอบการจับคู่ว่ามีคุณภาพตามเป้าหมายดังกล่าวหรือไม่ โดยคุณภาพรายคุณลักษณะหรือรายตัวแปรสามารถตรวจสอบได้จากการคำนวณหาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์ของคุณลักษณะหรือตัวแปร (Absolute Standardised Mean Difference) และคุณภาพในภาพรวมทุกคุณลักษณะหรือทุกตัวแปรสามารถตรวจสอบได้จากการทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-square) ทั้งนี้ หากพบว่า ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติภายหลังการจับคู่ สะท้อนว่าการจับคู่มีคุณภาพที่ดี กลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในและนอกโครงการมีคุณลักษณะที่สมดุลหรือคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่ สำหรับผลการตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่ในแต่ละกลุ่มเกษตรกรมีรายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล ภายหลังการจับคู่ (NNMR 10:1) พบว่า คุณลักษณะหรือตัวแปรส่วนใหญ่ ได้แก่ ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63) การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c) ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan) จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน (Labour) จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยพึ่งพา (Depen) และประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp) มีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (13.00) จึงสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีของการจับคู่ คุณลักษณะหรือตัวแปรต่าง ๆ ของเกษตรกรในและนอกโครงการมีความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่

2) กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม ภายหลังการจับคู่ (NNMR 1:1) พบว่า แม้ว่าคุณลักษณะหรือตัวแปรส่วนน้อย ได้แก่ ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63) การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c) ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp) และประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp) มีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 แต่ส่วนใหญ่มีค่าดังกล่าวลดลงและค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (11.00) จึงสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีของการจับคู่ คุณลักษณะหรือตัวแปรต่าง ๆ ของเกษตรกรในและนอกโครงการมีความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่

3) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ภายหลังการจับคู่ (NNMR 3:1) พบว่า คุณลักษณะหรือตัวแปรส่วนใหญ่ ได้แก่ อายุของเกษตรกร (Age) ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63) การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c) ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan) จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน (Labour) และประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp) มีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (6.85) จึงสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีของการจับคู่ คุณลักษณะหรือตัวแปรต่าง ๆ ของเกษตรกรในและนอกโครงการมีความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่

4) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ภายหลังการจับคู่ (NNMR 1:1) พบว่า คุณลักษณะหรือตัวแปรทุกตัว ได้แก่ อายุของเกษตรกร (Age) ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (Freq63) ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63) การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c) ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan) จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน (Labour) จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยพึ่งพา (Depen) ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp) และประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp) มีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (3.09) จึงสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีของการจับคู่ คุณลักษณะหรือตัวแปรต่าง ๆ ของเกษตรกรในและนอกโครงการมีความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่

5) กลุ่มยุวเกษตรกร ภายหลังการจับคู่ (NNMR 4:1) พบว่า คุณลักษณะหรือตัวแปรด้านอายุของยุวเกษตรกร (Age) มีค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 และค่าไคสแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (2.65) จึงสะท้อนถึงคุณภาพที่ดีของการจับคู่ คุณลักษณะหรือตัวแปรดังกล่าวของยุวเกษตรกรในและนอกโครงการมีความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันมากขึ้นภายหลังการจับคู่

ตารางที่ 4.42 ผลการคำนวณค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์และการทดสอบค่าไคสแควร์สำหรับตรวจสอบความสมดุลหรือความคล้ายคลึงกันของคุณลักษณะหรือตัวแปก่อนและหลังการจับคู่ ปี 2565

ตัวแปรอิสระ	กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล		กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร	
	ก่อนจับคู่	NNMR 10:1	ก่อนจับคู่	NNMR 1:1	ก่อนจับคู่	NNMR 3:1	ก่อนจับคู่	NNMR 1:1	ก่อนจับคู่	NNMR 4:1
ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมาตรฐานสัมบูรณ์ (ร้อยละ)										
- อายุของเกษตรกร (Age)	50.60	52.56	34.89	36.31	5.74	0.63	38.06	10.37	40.89	2.38
- ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม (Freq63)	66.74	66.83	34.00	34.54	40.16	28.83	10.22	1.32	-	-
- ขนาดที่ดินทำการเกษตร (Area63)	79.52	4.43	5.49	4.22	21.10	9.75	29.13	20.57	-	-
- การเข้าร่วมโครงการอื่น ๆ ของภาครัฐ (Othpro63c)	5.62	14.89	14.24	15.85	17.23	9.84	41.88	12.31	-	-
- ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม (Distan)	7.78	2.14	56.05	46.49	6.73	1.60	25.82	12.26	-	-
- จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน (Labour)	11.40	2.58	58.48	32.81	8.78	4.13	19.79	17.94	-	-
- จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยพึ่งพา (Depen)	11.36	1.98	37.31	27.13	32.32	25.18	6.04	1.35	-	-
- ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำ (Actexp)	38.65	3.63	32.29	10.90	42.71	38.61	6.38	6.78	-	-
- ประสบการณ์ในการทำการเกษตร (Agriexp)	16.33	38.56	36.40	5.33	21.38	12.19	39.75	24.57	-	-
การทดสอบไคสแควร์										
ค่าไคสแควร์	30.80***	13.00	21.10**	11.00	13.30	6.85	14.00	3.09	4.23**	2.65
ค่า p	0.00	0.17	0.01	0.28	0.15	0.65	0.12	0.96	0.04	0.10

ที่มา: ภาคผนวกที่ 2.3

บทที่ 5
สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการ การดำเนินงานโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปี 2564 มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินการ 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก ตามนโยบายของรัฐบาล กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ 39.8562 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.02 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 42.3867 ล้านบาท หน่วยงานในพื้นที่ได้รับงบประมาณมาณในช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานและช่วงเวลาการทำการเกษตรและการผลิตสินค้าของกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับทั้งหมด เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ไม่สามารถรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อดำเนินกิจกรรมของโครงการได้ทั้งหมด นอกจากนี้ งบประมาณที่ได้รับเพียงพอสำหรับสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการได้ทั้งหมด หน่วยงานดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ โดยการสำรวจความต้องการ และพิจารณาจากลักษณะการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตามบทบาทภารกิจของหน่วยงาน เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหม การทอผ้า การแปรรูปจากหม่อนไหม การวางแผนการผลิตรายบุคคลและรายกลุ่ม (IFPP) เป็นต้น เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินการของกลุ่มหรือของตนเอง รวมทั้งมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิต เช่น วัสดุสำหรับผลิตน้ำหมักชีวภาพ วัสดุอุปกรณ์สำหรับแปรรูปหม่อนไหม หม้อต้ม เครื่องครัว อุปกรณ์สำหรับแปรรูปผลผลิต เป็นต้น กระบวนการดังกล่าวดำเนินการในลักษณะแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) ทำให้สามารถอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กลุ่มเกษตรกรได้ตามเป้าหมาย 1,754 กลุ่ม เกษตรกร 26,261 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.32 ของเป้าหมาย 26,176 ราย โดยเป็นกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม 31 กลุ่ม เกษตรกร 510 ราย กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 308 กลุ่ม เกษตรกร 4,620 ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 533 กลุ่ม เกษตรกร 8,915 ราย กลุ่มยุวเกษตรกร 882 กลุ่ม ยุวเกษตรกร 11,466 ราย และกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล 750 ราย

จากการประเมินผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนด้านความรู้และปัจจัยการผลิต ส่วนใหญ่มีการนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรและผลิตสินค้า มีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มอย่างชัดเจน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มมากขึ้นในการแสดงความคิดเห็นและการให้ความร่วมมือกับกลุ่มในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่มีการร้องขอและไม่ได้ร้องขอ มีการร่วมกิจกรรมการผลิตกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และมีการให้การช่วยเหลือทั้งในเรื่องการผลิต การตลาด และอื่น ๆ ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มกันมากขึ้น การสนับสนุนความรู้และปัจจัยการผลิต ทำให้กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกบางส่วนมีพื้นที่การเกษตรที่มีคุณภาพดินดีขึ้น มีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายขึ้น และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเพิ่มขึ้น ทั้งในเชิงของการเป็นแหล่งจัดซื้อวัตถุดิบให้กลุ่ม แหล่งจำหน่ายสินค้า และเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการ ณ์เพื่อบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งพัฒนาและแก้ไขปัญหาในการผลิตและการตลาด

ผลกระทบของโครงการ พบว่า การที่เกษตรกรนำความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ มีความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ร่วมกิจกรรมการผลิตกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มมากขึ้นนั้น ทำให้กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิตมากขึ้น มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง และมีคนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมมากขึ้น การดำเนินงานโครงการยังไม่ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกบางส่วนได้รับการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนยังไม่มีรายได้จากกลุ่มเพิ่มขึ้น โดยหลังจากกลุ่มเกษตรกรนำความรู้ ปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์ที่ได้รับการสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มหรือของตนเอง ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยพบว่าก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ 80,388.38 บาทต่อปี หลังเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยรายละ 82,961.41 บาทต่อปี เพิ่มขึ้น 2,573.03 บาทต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.20

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการด้วยการสร้างแบบจำลองการถดถอยแบบโลจิสติคทวิ (Binomial Logistic Regression Model) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุของเกษตรกร ความถี่ในการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม ขนาดที่ดินทำการเกษตร ระยะทางจากที่พักถึงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยทำงาน จำนวนสมาชิกครัวเรือนวัยพึ่งพา ประสบการณ์ในกิจกรรมที่กลุ่มทำอยู่ และประสบการณ์ในการทำการเกษตร นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการที่มีต่อรายได้จากกลุ่มและการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนภายหลังการดำเนินโครงการของกลุ่มเกษตรกร ด้วยวิธีการจับคู่เกษตรกรในโครงการกับเกษตรกรนอกโครงการ โดยอาศัยค่าคะแนนความโน้มเอียงในการเข้าร่วมโครงการ (Propensity Score Matching) พบว่า โครงการมีส่วนทำให้กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล ที่อยู่ในโครงการ มีรายได้จากกลุ่มสูงกว่ากลุ่มนอกโครงการปีละ 28,482 บาท กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในโครงการมีรายได้จากกลุ่มสูงกว่ากลุ่มนอกโครงการปีละ 12,638 บาท และกลุ่มยุวเกษตรกรในโครงการมีความน่าจะเป็นในการนำความรู้ที่ได้รับกลับไปใช้ในครัวเรือนสูงกว่ากลุ่มนอกโครงการ ร้อยละ 24.19 ดังนั้นจึงเป็นการสะท้อนว่าโครงการมีผลกระทบเชิงบวกต่อกลุ่มเกษตรกรในเชิงของการยกระดับรายได้จากกลุ่มและการเพิ่มโอกาสในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกร

นอกจากนี้ เกษตรกรและยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดต่อการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องของบุคลากรผู้รับผิดชอบในการขับเคลื่อนโครงการในพื้นที่ ทั้งวิทยากรผู้ให้ความรู้และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าวิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่ฝึกอบรมและใช้เทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกษตรกรและยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับฝึกอบรมในระดับมากถึงมากที่สุด อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในพื้นที่มีความพยายามทุ่มเทที่จะขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุตามเป้าหมายและมีการติดตามให้การช่วยเหลือภายหลังดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการกำหนดหัวข้อหลักสูตรที่จะฝึกอบรมและชนิดของปัจจัยการผลิตที่จะสนับสนุน พบว่า เกษตรกรและยุวเกษตรกรยังมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ ของโครงการ ได้แก่ บุคลากร การจัดและวิธีการฝึกอบรม การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ และคุณภาพของปัจจัยการผลิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโครงการยังไม่สามารถให้การสนับสนุนตามความต้องการของเกษตรกรได้อย่างเต็มที่ สาเหตุอาจมาจากงบประมาณไม่เพียงพอในการสนับสนุน และระเบียบของทางราชการ โดยเฉพาะระเบียบพัสดุไม่เอื้ออำนวยต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เป็นครุภัณฑ์ตามความต้องการของเกษตรกร

สำหรับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดต่อการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะในเรื่องของกระบวนการวิธีการดำเนินงานที่กำหนดขึ้น

เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และผลผลิตที่กำหนดเอาไว้ตามเป้าหมายและที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการจัดทำโครงการสอดคล้องกับศักยภาพของหน่วยงานในพื้นที่ที่จะสามารถดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ยังมีความพึงพอใจค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับในเรื่องอื่น ๆ ของโครงการ ได้แก่ กระบวนการวิธีการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่างบประมาณยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับความพึงพอใจของเกษตรกรและยุวเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการข้างต้น

โดยสรุป การดำเนินโครงการในลักษณะ Bootom-up Approach ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง โดยมีการนำองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตไปใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และเพิ่มโอกาสให้กลุ่มได้ดำเนินกิจกรรมการผลิตและกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้จากการที่กลุ่มเกษตรกรมีความต้องการเข้าร่วมโครงการมากกว่างบประมาณของโครงการ ทำให้ไม่สามารถให้กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้ครบตามความต้องการ แต่โครงการยังไม่สามารถสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกรได้ตรงความต้องการทุกชนิด เนื่องด้วยมีข้อจำกัดด้านการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องดำเนินการตามระเบียบของราชการ ทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่มได้ นอกจากนี้ กลุ่มเกษตรกรร้อยละ 66.79 มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับกลุ่มอื่น และองค์กรเอกชน โดยเฉพาะกับองค์กรเอกชน บริษัท หรือห้างร้านต่าง ๆ มีส่วนทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความสามารถในการผลิตและจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งการเชื่อมโยงเครือข่ายมีส่วนช่วยทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน เนื่องจากสามารถเป็นแหล่งสนับสนุนด้านเงินทุนแบบให้เปล่าหรือมีต้นทุนต่ำ เป็นแหล่งจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพและราคาถูก เป็นแหล่งกระจายผลผลิตของกลุ่มที่น่าเชื่อถือได้ และเป็นแหล่งในการหาความรู้เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาด้านการผลิตและการตลาดของกลุ่ม โครงการนี้ยังควรมีการดำเนินงานต่อไป เนื่องจากมีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งในเรื่องการเสริมสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การร่วมกิจกรรมการผลิตกับกลุ่มอย่างต่อเนื่อง และการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม รวมทั้ง มีส่วนช่วยยกระดับรายได้จากกลุ่มและโอกาสในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในครัวเรือนของกลุ่มเกษตรกร

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรขยายผลการดำเนินโครงการเพิ่มเติม อีกทั้งควรนำวิธีการดังกล่าวในลักษณะ Bottom-up Approach ไปใช้กับโครงการอื่นที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน เช่น กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และกลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

5.2.2 การเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีการเชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ให้มากขึ้น ทั้งการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรประเภทเดียวกัน การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเกษตรกรต่างประเภทกัน และการเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรภาคเอกชน โดยอาจดำเนินการในลักษณะการจัดเวทีให้กลุ่มเกษตรกรได้มีโอกาสทำความรู้จักกัน สำหรับการเชื่อมโยงเครือข่ายกับองค์กรภาคเอกชน อาจเผยแพร่ฐานข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ตามกฎหมายให้แก่องค์กรภาคเอกชนที่ต้องการทำกิจกรรมเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ได้รับทราบ รวมทั้งอาจมีการดำเนินกิจกรรมการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching)

5.2.3 กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการบูรณาการงบประมาณอื่น ๆ ในการนำมาดำเนินงานโครงการ เช่น งบประมาณของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และงบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการสนับสนุนเพิ่มเติม ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการมากขึ้น

5.2.4 กรมพัฒนาที่ดิน กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมการเกษตร ควรสนับสนุนให้กลุ่มใช้เงินทุนของตนเองหรือสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนอื่นที่ไม่มีดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยต่ำ สำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรมการผลิตของกลุ่ม

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาที่ดิน. (2563). *รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่.* กรมพัฒนาที่ดิน.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). *รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งองค์กรเกษตรกร.* กรมส่งเสริมการเกษตร.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *รายงานประจำปี 2564 กรมส่งเสริมการเกษตร.* กรมส่งเสริมการเกษตร.

กรมหม่อนไหม. (2563). *รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม.* กรมหม่อนไหม.

กรมหม่อนไหม. (2564). *รายงานประจำปี 2564 กรมหม่อนไหม.* กรมหม่อนไหม

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2556). *คู่มือการประเมินผล.* ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์.

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2565). *การประเมินผลแผนงานบูรณาการการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563.* ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2562). *การประเมินผลโครงการสานพลังประชารัฐเพื่อสนับสนุนการปลูกข้าวโพดหลังฤดูทำนา ในฤดูแล้งปี 2562.* ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2555). *การประเมินผลการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน.* สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). *การประเมินผลโครงการหมู่บ้านชุมชนต้นแบบการลดต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2555.* สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). *ผลการปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 แผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ณ วันที่ 30 กันยายน 2564.* สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566). *ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี 2566 และแนวโน้มปี 2567.* สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.

Austin, P.C. (2009). Balance Diagnostics for Comparing the Distribution of Baseline Covariates between Treatment Groups in Propensity-score Matched Samples. *Statistics in medicine, 28*(25), 3083-3107.

Berenson, M. L., Levine, D. M., Krehbiel, T. C., Watson, J., Jayne, N., & Turner, L. (2007). *Basic business statistics: Concepts and applications* (Australasian and Pacific ed). Pearson Education Australia.

Gertler, P. J., Martinez, S., Premand, P., Rawlings, L. B., & Vermeersch, C. M. J. (2016). *Impact evaluation in practice* (2nd ed.). International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

Ho, D., Imai, K., King, G., Stuart, E., Whitworth, A., & Greifer, N. (2022). Package 'MatchIt'. Retrieved October 6, 2022, from https://cran.r-project.org/web/packages/MatchIt/MatchIt.pdf

Kwanmuang, K. (2018). Succession Decisions and Inherited land Size: An Evidence of Family Farms in Nakhon Si Thammarat Province, Thailand. *Applied Economics Journal*, *25*(2), 70-88.

Leite, W. (2017). *Practical Propensity Score Methods Using R.* SAGE Publications, Inc.: Thousand Oaks, CA, United States.

Morra Imas, L. G., & Rist, R. C. (2009). *The road to results: Designing and conducting effective development evaluations.* International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

Mungsunti, A., & Parton, K. A. (2017). Estimating the economic and environmental benefits of a traditional communal water irrigation system: The case of muang fai in Northern Thailand. *Agricultural Water Management*, *179*, 366-377.

Olmos, A. & Govindasamy, P. (2015). Propensity Scores: a Practical Introduction Using R. *Journal of MultiDisciplinary Evaluation, 11*(25), 68-88.

Pratiwi, A., & Suzuki, A. (2017). Effects of farmers' social networks on knowledge acquisition: Lessons from agricultural training in rural Indonesia. *Journal of Economic Structures, 6*(1), 1-23.

Schöll, K., Markemann, A., Megersa, B., Birner, R., & Zárate, A. V. (2016). Impact of projects initiating group marketing of smallholder farmers—A case study of pig producer marketing groups in Vietnam. *Journal of Co-operative Organization and Management*, *4*(1), 31-41.

Vu, H. V., Ho, H., & Le, Q. H. (2020). Impact of Farmers' Associations on Household Income: Evidence from Tea Farms in Vietnam. *Economies, 8*(4), 92.

Wonde, K. M., Tsehay, A. S., & Lemma, S. E. (2022). Training at farmers training centers and its impact on crop productivity and households' income in Ethiopia: A propensity score matching (PSM) analysis. *Heliyon*, *8*(7), e09837.

Zhang, Z., Kim, H.J., Lonjon, G., Zhu, Y. (2019). Balance Diagnostics after Propensity Score Matching. *Annals of translational medicine, 7*(1), 1-11.

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

รายละเอียดโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร

1. กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม

1.1 หลักการและเหตุผล

กรมหม่อนไหม เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีหน้าที่ ในการศึกษา วิเคราะห์ เสนอแนะ และจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์หม่อนไหมของประเทศ รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศด้านหม่อนไหม และพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต การอารักขา วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป นวัตกรรม และมาตรฐานเกี่ยวกับหม่อนไหม ผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมและผลพลอยได้ ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาระบบการจัดการสินค้าหม่อนไหม ผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม รวมทั้งพัฒนาอาชีพและสนับสนุนการตลาดหม่อนไหม การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผลผลิตหม่อนไหม รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุน เผยแพร่องค์ความรู้ บริการข้อมูล และพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้ด้านหม่อนไหม และส่งเสริมเอกลักษณ์และสร้างค่านิยมเกี่ยวกับหม่อนไหมกับวิธีชีวิตคนไทย

กรมหม่อนไหมในฐานะหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกหม่อน จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรหม่อนไหม เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรสามารถสร้างอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการ ทำให้ผลผลิตที่ได้สามารถขายได้ราคามากขึ้น ตลอดจนเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้กับเกษตรกรในการประกอบอาชีพ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่ได้มาตรฐานและคุณภาพ

1.2.2 ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มการผลิต และสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

1.3 เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกร จำนวน 25 กลุ่ม จำนวน 450 ราย

1.4 พื้นที่ดำเนินการ ประกอบด้วย 19 จังหวัด ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 1)

ตารางผนวกที่ 1 พื้นที่ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม

จังหวัด	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	เป้าหมาย (ราย)
1. ลำปาง	1	10
2. เชียงราย	1	20
3. พิจิตร	1	30
4. อุดรธานี	1	25
5. สกลนคร	1	25
6. เลย	1	25
7. ขอนแก่น	1	25
8. ชัยภูมิ	1	40
9. มหาสารคาม	1	25
10. มุกดาหาร	1	20
11. นครราชสีมา	3	35
12. สุรินทร์	4	40
13. บุรีรัมย์	2	35
14. สระบุรี	1	30

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	เป้าหมาย (ราย)
15. ลพบุรี	1	10
16. ชุมพร	1	15
17. ราชบุรี	1	20
18. ศรีสะเกษ	1	15
19. อุบลราชธานี	1	15
รวม	**25**	**450**

ตารางผนวกที่ 2 ผลการดำเนินงาน/พื้นที่กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม

ที่	หลักสูตร	ชื่อกลุ่มที่ดำเนินการ	เป้าหมาย (คน)	ที่อยู่					ศมม.ที่รับผิดชอบ
				บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไหมอุตสาหกรรมให้ได้คุณภาพสูง	กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอำเภอเถิน	10		10,13	เวียงมอก	เถิน	ลำปาง	ศมม. เชียงใหม่
2	การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม	กลุ่มปลูกหม่อนผลสด	10			บ้านร้อง	งาว	ลำปาง	
3	การผลิตรังไหมให้ได้คุณภาพเพื่อการผลิตเส้นไหมมาตรฐาน มกษ. 8000 - 2555	กลุ่มเกษตรกรเส้นไหมบ้านวังผา	20		2	สันมะค่า	ป่าแดด	เชียงราย	ศมม. น่าน
4	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพด้วยการปรับปรุงเทคนิคการทอผ้าและการออกแบบลวดลายผ้า	กลุ่มทอผ้าบ้านหนองพง	10	285/1	17	ทุ่งใหญ่	โพธิ์ประทับช้าง	พิจิตร	ศมม. ตาก (กลุ่มที่ 1)
		วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอผ้าบ้านห้วยแก้ว	20	199	1	ห้วยแก้ว	บึงนาราง	พิจิตร	
5	ส่งเสริมการออกแบบลวดลายการทอผ้าแบบกี่เอวและการย้อมสีเคมี ย้อมสีธรรมชาติที่ปลอดภัย	กลุ่มวิสาหกิจพัฒนาสตรีเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและวัตนธรรม (WDREC) บ้านแม่กลองคี	10			โมโกร	อุ้มผาง	ตาก	ศมม. ตาก (กลุ่มที่ 2)
6	การย้อมสีธรรมชาติ	กลุ่มทอผ้าไหมผ้าฝ้ายบ้านนาดี	15	23	10	นาดี	หนองแสง	อุดรธานี	ศมม. อุดรธานี
		กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านนาฝาย	10						
7	การออกแบบลวดลายผ้าไหมและเทคนิคการทอผ้า	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านลาดดู่	25	125	4	ด่านม่วงคำ	โคกศรีสุพรรณ	สกลนคร	ศมม. สกลนคร
8	การออกแบบลายผ้าไหมให้มีอัตลักษณ์ที่ร่วมสมัย	เกษตรกรกลุ่มผู้ทอผ้าไหม	25	ในพื้นที่จังหวัดเลย อำเภอเมือง อำเภอด่านซ้าย อำเภอเชียงคาน อำเภอผาขาว อำเภอเอราวัณ					ศมม. เลย
9	การย้อมสีเคมีและสีธรรมชาติที่ปลอยภัยต่อสิ่งแวดล้อม	กลุ่มบ้านนาสมใจ	10			ผาสามยอด	เอราวัณ	เลย	
10	การย้อมสีเส้นไหมธรรมชาติเพื่อผลิตผ้าไหมตรานกยูง	กลุ่มเกษตรกรบ้านชัยเจริญ	25			เก่างิ้ว	พล	ขอนแก่น	ศมม. ขอนแก่น

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	หลักสูตร	ชื่อกลุ่มที่ดำเนินการ	เป้าหมาย (คน)	ที่อยู่					ศมม.ที่รับผิดชอบ
				บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
11	การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้ได้คุณภาพ	กลุ่มเกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมดงบัง ม.2	41	70	1	ดงบง	คอนสาร	ชัยภูมิ	ศมม. ชัยภูมิ
12	การรวมกลุ่มเพื่อการผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพโดยการปรับปรุงการออกแบบลวดลายผ้ามัดหมี่และการย้อมสีธรรมชาติ	กลุ่มเกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านบัวแก้ว	25			เลิงแฝก	กุดรัง	มหาสารคาม	ศมม. ร้อยเอ็ด
13	การแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหมต่อยอดพัฒนาจากผลิตภัณฑ์เดิม ยกระดับผลิตภัณฑ์หม่อนไหม	กลุ่มเกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	22			เหล่ากลาง	หนองสูงใต้	มุกดาหาร	ศมม. มุกดาหาร
14	การฟอกย้อมสีเส้นไหม	กลุ่มเกษตรกรบ้านตะเคียนทอง	15			ไพล	ลำทะเมนชัย	นครราชสีมา	ศมม. นครราชสีมา
15	การฟื้นฟูการเลี้ยงไหม	กลุ่มเกษตรกรบ้านโสกงูเหลือม	10			ชุมทอง	บัวใหญ่	นครราชสีมา	
16	การฟื้นฟูการเลี้ยงไหม	กลุ่มเกษตรกรบ้านหนองพวงน้อย	10			วังไม้แดง	ประทาย	นครราชสีมา	
17	การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกหม่อนเลี้ยงไหมพญาราม	10		9	เพี้ยราม	เมืองสุรินทร์	สุรินทร์	ศมม. สุรินทร์
18	การเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	กลุ่มสามัคคีไหมสะเร็น	10		1	ตะเคียน	ลำดวน	สุรินทร์	
19	การฟอกย้อมเส้นไหมด้วยสีธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตผ้าไหมให้ได้มาตรฐาน	กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าบ้านสระ	10		18	โคกยาง	ปราสาท	สุรินทร์	
20	การเพิ่มประสิทธิภาพการทอผ้า	กลุ่มพัฒนาการผลิตผ้าไหมบ้านยางกระจับ	10		6	พรมเทพ	ท่าตูม	สุรินทร์	
21	การปลูกหม่อนและการดูแลรักษา	กลุ่มทอผ้าไหมสีธรรมชาติบ้านตาลอง	15			ท่าม่วง	สตึก	บุรีรัมย์	ศมม. บุรีรัมย์
22	การปลูกหม่อนและระบบน้ำในแปลงหม่อน	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านท่างาม	20	68	10	พูทธไธสง	พุทธไธสง	บุรีรัมย์	
23	การออกแบบลวดลายผ้าไหม	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านโนนตะคร้อ	10			บ้านคู	นาโพธิ์	บุรีรัมย์	

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ที่	หลักสูตร	ชื่อกลุ่มที่ดำเนินการ	เป้าหมาย (คน)	ที่อยู่					ศมม.ที่รับผิดชอบ
				บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
24	การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์	กลุ่มปลูกหม่อนผลสดและแปรรูปบ้านเกษตรก้าวหน้า	20		14	ซับสนุ่ม	มวกเหล็ก	สระบุรี	ศมม. สระบุรี
25	การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการแปลงหม่อนพืชอาหารสัตว์	กลุ่มปลูกหม่อนพืชอาหารสัตว์โคกตูม	10		13	โคกตูม	เมือง	ลพบุรี	
26	การพัฒนาสีสันและลวดลายบนผืนผ้าร่วมสมัย	วิสาหกิจชุมชนหม่อนไหมบ้านป่ากล้วย	12	93	12	นาสัก	สวี	ชุมพร	ศมม. ชุมพร
		กลุ่มทอผ้าบ้านแสนอุดม	1	174	16	นาสัก	สวี	ชุมพร	
		กลุ่มทอผ้าบ้านประชาเสรี	2	172	11	เขาค่าย	สวี	ชุมพร	
27	นวัตกรรมการแปรรูปและช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์	ผู้ปลูกหม่อนผลสด	17	34/1	9	ท่าเคย	สวนผึ้ง	ราชบุรี	ศมม. กาญจนบุรี
28	ส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติ และการทอผ้าไหม	กลุ่มอาชีพสหกรณ์ ช.4 ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ	10			ลานสัก	ลานสัก	อุทัยธานี	
29	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพโดยการปรับปรุงการออกแบบลวดลายให้มีอัตลักษณ์ที่ร่วมสมัยและเทคนิคการย้อมสีธรรมชาติ	กลุ่มทอผ้าไหมสีธรรมชาติ	15			ด่าน	ราษีไศล	ศรีสะเกษ	ศมม. ศรีสะเกษ
30	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพโดยการออกแบบลวดลายผ้าไหมให้มีอัตลักษณ์ที่ร่วมสมัยและเทคนิคการย้อมสีธรรมสี	กลุ่มทอผ้าไหมบ้านแขม	10			แขม	อุทุมพรพิสัย	ศรีสะเกษ	
31	ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพ โดยเทคนิคการฟอกย้อมสีเส้นไหมด้วยวัสดุธรรมชาติ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหมบ้านบอน	15	126	2	บอน	สำโรง	อุบลราชธานี	ศมม. อุบลราชธานี
	จำนวน 31 กลุ่ม (รวมกลุ่มอบรม)		**510**						**18 ศูนย์**

1.5 ผลผลิต (Output)

เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และสามารถต่อรองราคากับผู้ประกอบการได้ และเกิดเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพทอผ้าไหม

1.6 ผลลัพธ์ (Outcome)

1.6.1 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการรวมกลุ่มการผลิต

1.6.2 เกษตรกรมีศักยภาพในการทอผ้าเพิ่มมากขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้

1.7 ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 3)

ตารางผนวกที่ 3 ขั้นตอน/วิธีการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนไหม

ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ	ดำเนินการในไตรมาส (✓)			
	1	2	3	4
1. ประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงโครงการปี 2564 และทำแผนโครงการปี 2565 สำหรับเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหม	✓	✓	✓	✓
2. ส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืน จำนวน 25 กลุ่ม	✓	✓		
3. สนับสนุนวัสดุประกอบอาชีพ		✓	✓	✓

1.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กลุ่มเกษตรกรเกิดความเข้มแข็งและต่อยอดผลิตภัณฑ์เชิงการค้าได้ และเกิดการรวมกลุ่มการผลิตและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร

1.9 ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ

1.9.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : กลุ่มเกษตรกรเกิดการรวมกลุ่มผลิตจำนวน 25 กลุ่ม

1.9.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : Product การพัฒนาสินค้าหม่อนไหม จำนวน 10 ชนิด

1.10 งบประมาณรวมทั้งโครงการ : 9,083,900 บาท

1.11 การติดตามประเมินผล

ติดตามความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพหม่อนไหมภายหลังจากได้รับความรู้และพัฒนาทักษะในระยะ 3 เดือน 6 เดือน และ 12 เดือน

2. กิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นเกษตรแผนใหม่

2.1 หลักการและเหตุผล

ตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยจัดที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้กับเกษตรกร พัฒนาโครงการสร้างพื้นฐาน ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมเพื่อใช้ประโยชน์ทรัพยากรและส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดจนสนับสนุนเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ ปัจจุบัน สปก. มีการดำเนินการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาลของคณะกรรมการนโยบายที่ดิน

แห่งชาติ (คทช.) ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ที่เป็นแผนงานบูรณาการพัฒนาและส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก

กรมพัฒนาที่ดินได้จัดให้มีกิจกรรมเพื่อร่วมบูรณาการงานในการส่งเสริมสาธิตการพัฒนาที่ดินและปรับปรุงบำรุงดินให้มีความเหมาะสมกับการผลิตพืช เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ให้มีความสามารถในการสร้างการผลิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ภายใต้โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ในกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแผนใหม่

2.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่โครงการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาลของ ส.ป.ก. ให้มีศักยภาพมีความเหมาะสมในการผลิตพืช และใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน

2.3 เป้าหมาย เกษตรกรจำนวน 600 ราย

2.4 พื้นที่ดำเนินการ จำนวน 8 จังหวัด ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดิน ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 4)

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่ดำเนินการกิจกรรมพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นเกษตรแผนใหม่

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	เป้าหมาย (ราย)
1. ชลบุรี	หนองใหญ่	เขาชก	64
	บ่อทอง	บ่อทอง	
2. สระแก้ว	วังน้ำเย็น	คลองหินปูน	95
	อรัญประเทศ	หนองสังค์ ตำบลป่าไร่	
	โคกสูง	หนองม่วง หนองแวง โนนหมากมุ่น	
	วัฒนานคร	หมากเค็ง ท่าเกียน วัฒนาการ	
3. นครราชสีมา	ครบุรี	จระเข้หิน	105
	ปากช่อง	ปากช่อง	
4. กาฬสินธุ์	ดอนจาน	นาจำปา	60
5. อุทัยธานี	ลานสัก	ลานสัก ระบำ	95
6. กาญจนบุรี	ไทรโยค	สิงห์	75
7. ชุมพร	ท่าแซะ	หงส์เจริญ	56
8. สุราษฎร์ธานี	ชัยบุรี	ไทรทอง	50
	รวม		**600**

2.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

2.5.1 พิจารณาฐานข้อมูลพื้นที่แปลง ส.ป.ก. ในพื้นที่ 8 จังหวัด ที่จัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์เพื่อทราบปัญหาและความต้องการผลิตพืชของเกษตรกร

2.5.2 ร่วมประชุมหารือกับกลุ่มเกษตรกร เพื่อวางแผนการพัฒนาพื้นที่ในการผลิตพืชนั้น ๆ ในระดับพื้นที่

2.5.3 จัดทำแผนสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการศักยภาพของพื้นที่การผลิตพืช

2.5.4 จัดสรรงบประมาณ

2.5.5 ส่งเสริมสาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน โดยให้ความรู้ด้านงานพัฒนาที่ดิน และสนับสนุนปัจจัยการผลิต

2.5.6 ติดตามและประเมินผล

2.6 ขั้นตอน/วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 5)

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรม/ขั้นตอนการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตในพื้นเกษตรแผนใหม่

กิจกรรม/ขั้นตอน	เป้าหมาย
1. **พิจารณาฐานข้อมูลพื้นที่แปลง ส.ป.ก. ในพื้นที่ 8 จังหวัด ที่จัดให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์เพื่อทราบปัญหาและความต้องการผลิตพืชของเกษตรกร**	
1.1 สำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน	6,120 ไร่
1.2 บริการวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน-น้ำ-พืช	523 ตัวอย่าง
2. ทำแผนสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามต้องการ ตามศักยภาพในพื้นที่	
3. ส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ สาธิตการปรับปรุงบำรุงดิน	
3.1 ส่งเสริมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด.	375 ตัน
3.2 ส่งเสริมสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ	75,000 ลิตร
3.3 ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์)	76 ตัน
3.4 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	152 ไร่
3.5 ผลิต – จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	118 ตัน
3.6 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดบำรุงดิน	14,750 ไร่
4. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	
5. ติดตามประเมินผล	

2.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

พื้นที่โครงการฯ มีศักยภาพความเหมาะสมในการผลิตพืช เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างยั่งยืน

2.8 งบประมาณรวมทั้งโครงการ : 6,847,000 บาท

2.9 ผลผลิตโครงการ (Output) : เกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่ดิน

2.10 ผลลัพธ์ (Outcome) เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาที่ดินในพื้นที่เกษตรแผนใหม่ สามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตได้

3. กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

3.1 หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม องค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเอง และในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

นั่นคือ การนำเอากระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐานไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนา การแสวงหาและการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม นอกจากนี้การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรยังต้องคำนึงถึงการมีสุขภาวะที่ดีซึ่งได้ต้องอาศัยระบบการผลิตอาหารที่ปลอดภัยหรือระบบอาหารที่ยั่งยืน การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารจะต้องดำเนินการหลายกิจกรรม เช่น การผลิต การปรุงประกอบอาหาร ถนอมอาหาร การจัดเลี้ยง การจัดหา/สำรองอาหารในภาวะปกติและยามวิกฤต การใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหารและการจัดทำบ้านเกษตรสมบูรณ์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร

ดังนั้น การดำเนินการเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งเพื่อให้ชุมชมพึ่งพาตนเองได้และได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม ทั้งเครือข่ายในสาขาอาชีพและเครือข่ายหลากหลายสาขาอาชีพด้านสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทางการเกษตรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการเกษตร สนับสนุนให้เกิดผู้นำเกษตรกรที่มีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังว่าจะเกื้อหนุนให้เกิดการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กลุ่ม องค์เกษตรกร เพื่อการพัฒนาทางการเกษตรและสังคมเกษตรกรอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืนต่อไป

3.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2.1 ส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ชัดเจน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และก่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง

3.2.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกกลุ่ม และองค์กรเกษตรกรมีความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรทั้งากรผลิต การเพิ่มมูลค่า การบริการและการตลาด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชม อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร

3.2.3 พัฒนากลุ่ม/องค์กรเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ เพื่อเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างยั่งยืน และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชมในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง

3.2.4 ส่งเสริม สนับสนุนการสร้าง และใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร เพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน

3.3 เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรจำนวน 1,723 กลุ่ม เกษตรกรจำนวน 25,000 ราย แบ่งเป็น

3.3.1 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร จำนวน 308 กลุ่ม และเกษตรกรสมาชิกกลุ่มฯ จำนวน 4,620 ราย

3.3.2 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 533 กลุ่ม และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 8,915 ราย

3.3.3 กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 882 กลุ่ม และสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 11,466 ราย

3.3.4 เกษตรกร บุคคลทางการเกษตร และสถาบันเกษตรกรต้นแบบ ที่มีผลงานดีเด่น จำนวน 7 สาขา/ประเภท

3.4 พื้นที่ดำเนินการ ดำเนินการในพื้นที่ 77 จังหวัด

3.5 งบประมาณ จำนวน 26.7297 ล้านบาท

3.6 หน่วยงานดำเนินการ กรมส่งเสริมการเกษตร

3.7 วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางผนวกที่ 6)

ตารางผนวกที่ 6 วิธีและขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	เป้าหมาย
1.กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร (308 กลุ่ม 4,620 ราย)	**1.1 กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้มีความเข้มแข็ง 308 กลุ่ม 4,620 ราย**	
	1) กระบวนการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง	
	- ครั้งที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สู่ Smart Group และจัดทำ IFPP รายกลุ่ม	4 กลุ่ม/จังหวัด กลุ่มละ 15 ราย
	- ครั้งที่ 2 พัฒนาองค์ความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกษตรตามแผน IFPP	
	1.2 สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อการพัฒนากลุ่มฯ ต้นแบบ (จำนวน 1 กลุ่ม)	
	(สนง.เกษตรอำเภอจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตรตามความต้องการของกลุ่มภายใต้ งปม. ที่ได้รับ)	77 กลุ่ม
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (533 กลุ่ม 8,915 ราย)	**2.1 กิจกรรมพัฒนากลุ่มแม่บ้านฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน**	**รวม 77 กลุ่ม 1,155 ราย**
	1) กระบวนการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง	
	- ครั้งที่ 1 ประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์พื้นที่ จัดทำแผนการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน	1 กลุ่ม/จังหวัด กลุ่มละ 15 ราย
	- ครั้งที่ 2 พัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้ต้นแบบฯ	
	2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนากลุ่มให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบฯ (1 กลุ่ม/จังหวัด) (สนับสนุนเครื่องมือ/อุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต ที่จำเป็นในการพัฒนา ตามงปม. ที่ได้รับ)	
	2.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มฯ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group	**296 กลุ่ม 2,960 ราย**
	1) กระบวนการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง - ครั้งที่ 1 ประเมินสถานการณ์วิเคราะห์พื้นที่ จัดทำแผนพัฒนากลุ่มสู่ Smart Group - ครั้งที่ 2 พัฒนาศักยภาพสู่ Smart Group	***กลุ่มนี้ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต**
	2.3 พัฒนาศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มแม่บ้านฯ (ผู้นำกลุ่มแม่บ้านเกษตร)	**1,540 ราย**
	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มศักยภาพผู้นำในการขับเคลื่อนงานกลุ่มฯ ระดับจังหวัด	***กลุ่มนี้ไม่มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิต**

ตารางผนวกที่ 6 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	เป้าหมาย
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ต่อ)	**2.4 กิจกรรมส่งเสริมการแปรผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานในองค์กรเกษตร (3 ก)** ดำเนินการในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (อาหาร) หรือที่มีกิจกรรมด้านอื่น แต่ต้องการดำเนินกิจกรรมแปรรูปฯ	**77 กลุ่ม 770 ราย**
	1) จัดกระบวนการเรียนรู้	***กลุ่มละ 10 ราย***
	- ระยะที่ 1 จัดทำแผนส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐาน	
	- ระยะที่ 2 พัฒนาทักษะการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐาน	
	2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (1 กลุ่ม/จังหวัด)	***77 กลุ่ม***
3. กลุ่มยุวเกษตรกร (882 กลุ่ม 11,466 ราย)	***พัฒนาศักยภาพกลุ่มฯ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ Smart Group***	***882 กลุ่ม 11,466 ราย***
	1) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่ Smart Group ต้นแบบ	**882 กลุ่ม ๆ 13 ราย**
	2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพการเกษตรตามแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มฯ ต้นแบบ	**3 กลุ่ม/จังหวัด รวม 231 กลุ่ม**
4. การส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน (82 กลุ่ม 2,490 ราย)	**4.1 ขับเคลื่อนงานดำเนินงานส่งเสริมความมั่นคงอาหารในครัวเรือนและชุมชน**	
	1) ส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน	***77 กลุ่ม 2,310 ราย***
	1.1) จัดกระบวนการเรียนรู้	***77 กลุ่ม ๆ 30 ราย***
	- ระยะที่ 1 สร้างการรับรู้ วิเคราะห์พื้นที่ และจัดทำแผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน	
	- ระยะที่ 2 พัฒนาทักษะด้านการเกษตรและเคหกิจการเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน	
	1.2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างแหล่งอาหารระดับชุมชน	***77 กลุ่ม***
	4.2 ขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้านความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน	**6 กลุ่ม 180 ราย**
	1) จัดกระบวนการเรียนรู้	***6 กลุ่ม ๆ 30 ราย***
	- ระยะที่ 1 เพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน	
	- ระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะตามแผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน	
	2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน	***6 กลุ่ม***

3.8 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดแนวทางในการพัฒนา การจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่น รวมทั้งการนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม ตลอดจนการดำเนินการเพื่อการพัฒนาองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

3.9 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

ผลผลิตโครงการ (Output) :

3.9.1 กลุ่มเกษตรกร องค์กรเกษตรกร (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มยุวเกษตรกร) รวมจำนวน 1,723 กลุ่ม มีการรวมกลุ่มโดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มอย่างยั่งยืน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและก่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง

3.9.2 สมาชิกกลุ่ม และองค์กรเกษตรกร จำนวน 1,723 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 25,001 ราย ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะความสามารถในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรทั่งการผลิต การเพิ่มมูลค่า การบริการและการตลาด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของครัวเรือนและชุมชน อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร การพัฒนาไปสู่การเป็น Smart Farmer และ Smart Group

3.9.3 กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร จำนวน 462 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในการจัดการเรียนรู้รวมถึงเป็นศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชน และศูนย์เป็นกลางของการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง

3.9.4 กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร จำนวน 83 กลุ่ม สามารถสร้างและใช้ประโยชน์จากแหล่งอาหาร เกิดความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน

ผลลัพธ์ (Outcome)

องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็ง โดยมีแผนและดำเนินกิจกรรมตามแผนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยสมาชิกของกลุ่ม องค์กรเกษตรกร มีส่วนร่วม มีความร่วมมือ และร่วมกันพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

ภาคผนวกที่ 2

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม R

ภาคผนวกที่ 2.1

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ

กรณี กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล

```
> library(MatchIt)
> pscoreFG11N <- glm(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + l
abour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N, family = binomial())
> summary(pscoreFG11N)

Call:
glm(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan +
    labour + depen + actexp + agriexp, family = binomial(), data = FGPSM11
N)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-2.5942  -0.4460   0.0000   0.5905   1.7106

Coefficients:
            Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept)  4.59757    2.57944   1.782  0.07469 .
age         -0.09325    0.04368  -2.135  0.03277 *
freq63       0.49496    0.18415   2.688  0.00719 **
area63      -0.27102    0.13126  -2.065  0.03895 *
othpro63c   -0.98610    0.81648  -1.208  0.22715
distan       0.26533    0.44462   0.597  0.55067
labour       0.45471    0.49021   0.928  0.35362
depen       -0.84302    0.39639  -2.127  0.03344 *
actexp      -0.03729    0.05702  -0.654  0.51307
agriexp      0.14030    0.05610   2.501  0.01238 *
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 116.258  on 83  degrees of freedom
Residual deviance:  60.019  on 74  degrees of freedom
AIC: 80.019

Number of Fisher Scoring iterations: 9


> logitmfx(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N)
Call:
logitmfx(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N)

Marginal Effects:
                dF/dx  Std. Err.       z   P>|z|
age        -0.0232332  0.0108700 -2.1374 0.03257 *
freq63      0.1233236  0.0489513  2.5193 0.01176 *
area63     -0.0675266  0.0291948 -2.3130 0.02072 *
othpro63c  -0.2408505  0.1922608 -1.2527 0.21030
distan      0.0661091  0.1104032  0.5988 0.54931
labour      0.1132956  0.1222757  0.9266 0.35416
depen      -0.2100456  0.0983044 -2.1367 0.03262 *
actexp     -0.0092915  0.0144266 -0.6441 0.51954
agriexp     0.0349570  0.0140421  2.4894 0.01279 *
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

dF/dx is for discrete change for the following variables:

[1] "othpro63c"
```

```
> library(ResourceSelection)
> hoslem.test(FGPSM11N$part, fitted(pscoreFG11N), g = 10)

        Hosmer and Lemeshow goodness of fit (GOF) test

data:  FGPSM11N$part, fitted(pscoreFG11N)
X-squared = 8.4105, df = 8, p-value = 0.3944


> library(pscl)
> pR2(pscoreFG11N)
fitting null model for pseudo-r2
         llh      llhNull           G2     McFadden         r2ML         r2CU
-30.0093558 -58.1290890  56.2394664   0.4837463   0.4880444   0.6512189
```

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ
กรณี กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

```
> library(MatchIt)
> pscoreFG22N <- glm(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + l
abour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N, family = binomial())
> summary(pscoreFG22N)

Call:
glm(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan +
    labour + depen + actexp + agriexp, family = binomial(), data = FGPSM22
N)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1.8303  -1.0204   0.3554   0.8766   2.2149

Coefficients:
             Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept) -3.164737   2.394760  -1.322   0.1863
age          0.029651   0.040902   0.725   0.4685
freq63      -0.006944   0.004188  -1.658   0.0973 .
area63      -0.010237   0.014361  -0.713   0.4760
othpro63c    0.512066   0.641279   0.799   0.4246
distan      -0.742617   0.296653  -2.503   0.0123 *
labour       0.573082   0.280627   2.042   0.0411 *
depen        0.403257   0.239989   1.680   0.0929 .
actexp      -0.010281   0.023460  -0.438   0.6612
agriexp      0.028825   0.026885   1.072   0.2836
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 124.289  on 90  degrees of freedom
Residual deviance:  99.248  on 81  degrees of freedom
AIC: 119.25

Number of Fisher Scoring iterations: 5


> logitmfx(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N)
Call:
logitmfx(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N)

Marginal Effects:
               dF/dx  Std. Err.       z   P>|z|
age        0.0071254  0.0098085  0.7265 0.46756
freq63    -0.0016687  0.0010161 -1.6423 0.10052
area63    -0.0024600  0.0034420 -0.7147 0.47478
othpro63c  0.1254731  0.1582186  0.7930 0.42776
distan    -0.1784610  0.0715485 -2.4943 0.01262 *
labour     0.1377194  0.0662209  2.0797 0.03755 *
depen      0.0969081  0.0572736  1.6920 0.09064 .
actexp    -0.0024706  0.0056406 -0.4380 0.66139
agriexp    0.0069270  0.0064728  1.0702 0.28454
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

dF/dx is for discrete change for the following variables:

[1] "othpro63c"
```

```
> library(ResourceSelection)
> hoslem.test(FGPSM22N$part, fitted(pscoreFG22N), g = 10)

        Hosmer and Lemeshow goodness of fit (GOF) test

data:  FGPSM22N$part, fitted(pscoreFG22N)
X-squared = 4.9429, df = 8, p-value = 0.7637


> library(pscl)
> pR2(pscoreFG22N)
fitting null model for pseudo-r2
         llh      llhNull           G2     McFadden         r2ML         r2CU
-49.6241303 -62.1446375  25.0410144   0.2014737   0.2405615   0.3229761
```

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ

กรณีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

```
> library(MatchIt)
> pscoreFG33N <- glm(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + l
abour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N, family = binomial())
> summary(pscoreFG33N)

Call:
glm(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan +
    labour + depen + actexp + agriexp, family = binomial(), data = FGPSM33
N)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1.8550  -1.1272   0.4503   1.1001   2.2137

Coefficients:
            Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept)  1.245479   1.626993   0.766   0.4440
age         -0.029580   0.029280  -1.010   0.3124
freq63      -0.007831   0.004717  -1.660   0.0969 .
area63       0.007271   0.008998   0.808   0.4190
othpro63c    0.073305   0.459346   0.160   0.8732
distan      -0.072067   0.194128  -0.371   0.7105
labour      -0.184069   0.207592  -0.887   0.3752
depen        0.117716   0.164304   0.716   0.4737
actexp       0.036364   0.019409   1.874   0.0610 .
agriexp      0.017270   0.017652   0.978   0.3279
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 163.55  on 117  degrees of freedom
Residual deviance: 148.79  on 108  degrees of freedom
AIC: 168.79

Number of Fisher Scoring iterations: 4


> logitmfx(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N)
Call:
logitmfx(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N)

Marginal Effects:
               dF/dx  Std. Err.       z   P>|z|
age       -0.0073937  0.0073188 -1.0102 0.31238
freq63    -0.0019575  0.0011799 -1.6590 0.09712 .
area63     0.0018175  0.0022491  0.8081 0.41903
othpro63c  0.0183239  0.1148047  0.1596 0.87319
distan    -0.0180137  0.0485244 -0.3712 0.71047
labour    -0.0460094  0.0518899 -0.8867 0.37525
depen      0.0294240  0.0410650  0.7165 0.47367
actexp     0.0090896  0.0048498  1.8742 0.06090 .
agriexp    0.0043167  0.0044126  0.9783 0.32794
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

dF/dx is for discrete change for the following variables:

[1] "othpro63c"
```

```
> library(ResourceSelection)
> hoslem.test(FGPSM33N$part, fitted(pscoreFG33N), g = 10)

        Hosmer and Lemeshow goodness of fit (GOF) test

data:  FGPSM33N$part, fitted(pscoreFG33N)
X-squared = 8.1477, df = 8, p-value = 0.4192


> library(pscl)
> pR2(pscoreFG33N)
fitting null model for pseudo-r2
         llh      llhNull           G2     McFadden          r2ML          r
2CU
-74.39520685 -81.77441734  14.75842099   0.09023862   0.11756607   0.15676
978
```

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ

กรณี กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

```
> library(MatchIt)
> pscoreFG44N <- glm(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + l
abour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N, family = binomial())
> summary(pscoreFG44N)

Call:
glm(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan +
    labour + depen + actexp + agriexp, family = binomial(), data = FGPSM44
N)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1.7375  -1.0612   0.5881   1.0338   1.6963

Coefficients:
             Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept) -4.354245   1.608794  -2.707   0.0068 **
age          0.046016   0.026168   1.758   0.0787 .
freq63       0.001181   0.002393   0.493   0.6217
area63       0.010432   0.008182   1.275   0.2023
othpro63c    0.569546   0.451232   1.262   0.2069
distan       0.514263   0.258214   1.992   0.0464 *
labour       0.185089   0.210915   0.878   0.3802
depen        0.154606   0.158358   0.976   0.3289
actexp      -0.001804   0.016039  -0.112   0.9104
agriexp      0.006965   0.017534   0.397   0.6912
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 148.79  on 107  degrees of freedom
Residual deviance: 133.48  on  98  degrees of freedom
AIC: 153.48

Number of Fisher Scoring iterations: 4


> logitmfx(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N)
Call:
logitmfx(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N)

Marginal Effects:
                dF/dx   Std. Err.       z   P>|z|
age         0.01135608  0.00644908  1.7609 0.07826 .
freq63      0.00029138  0.00059040  0.4935 0.62164
area63      0.00257437  0.00201731  1.2761 0.20191
othpro63c   0.14055643  0.11047118  1.2723 0.20325
distan      0.12691146  0.06352075  1.9980 0.04572 *
labour      0.04567691  0.05204193  0.8777 0.38011
depen       0.03815416  0.03904642  0.9771 0.32850
actexp     -0.00044525  0.00395776 -0.1125 0.91043
agriexp     0.00171888  0.00432639  0.3973 0.69115
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

dF/dx is for discrete change for the following variables:

[1] "othpro63c"
```

```
> library(ResourceSelection)
> hoslem.test(FGPSM44N$part, fitted(pscoreFG44N), g = 10)

        Hosmer and Lemeshow goodness of fit (GOF) test

data:  FGPSM44N$part, fitted(pscoreFG44N)
X-squared = 14.367, df = 8, p-value = 0.0727


> library(pscl)
> pR2(pscoreFG44N)
fitting null model for pseudo-r2
         llh      llhNull           G2     McFadden         r2ML         r2CU
-66.7379110 -74.3962687  15.3167155   0.1029401   0.1322238   0.1768066
```

การคาดประมาณแบบจำลองโลจิสติกทวิ

กรณีกลุ่มยุวเกษตรกร

```
> library(MatchIt)
> pscoreFG55NN <- glm(part ~ age, data = FGPSM55NN, family = binomial())
> summary(pscoreFG55NN)

Call:
glm(formula = part ~ age, family = binomial(), data = FGPSM55NN)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1.4932  -1.1535  -0.8507   1.2015   1.4281

Coefficients:
            Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept)  -3.4095     1.6431  -2.075    0.038 *
age           0.2579     0.1269   2.033    0.042 *
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 145.32  on 104  degrees of freedom
Residual deviance: 140.98  on 103  degrees of freedom
AIC: 144.98

Number of Fisher Scoring iterations: 4


> logitmfx(part ~ age, data = FGPSM55NN)
Call:
logitmfx(formula = part ~ age, data = FGPSM55NN)

Marginal Effects:
       dF/dx Std. Err.      z    P>|z|
age 0.064327  0.031639 2.0332 0.04203 *
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1


> library(ResourceSelection)
> hoslem.test(FGPSM55NN$part, fitted(pscoreFG55NN), g = 10)

        Hosmer and Lemeshow goodness of fit (GOF) test

data:  FGPSM55NN$part, fitted(pscoreFG55NN)
X-squared = 8.2192, df = 8, p-value = 0.4124


> library(pscl)
> pR2(pscoreFG55NN)
fitting null model for pseudo-r2
         llh      llhNull           G2     McFadden         r2ML          r
2CU
-70.49213283 -72.66136131   4.33845696   0.02985395   0.04047666   0.05400
976
```

ภาคผนวกที่ 2.2

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

กรณีกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล

```
> library(survey)
> nnmr10.1FG11N <- matchit(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + dist
an + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N, method = "nearest
", replace = TRUE, ratio = 10)
> summary(nnmr10.1FG11N)

Call:
matchit(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N,
    method = "nearest", replace = TRUE, ratio = 10)

Summary of Balance for All Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max
distance         0.7741        0.2485          2.3737     0.6305    0.4054
0.6909
age             47.3636       52.0500         -0.4613     1.5099    0.1101
0.3705
freq63          11.5455        2.0250          0.4741   107.0100    0.1857
0.3705
area63           5.2134       27.9375         -9.5957     0.0034    0.2027
0.4523
othpro63c        0.7500        0.7250          0.0577          .    0.0250
0.0250
distan           1.0114        1.0675         -0.0609     4.4503    0.1273
0.4205
labour           2.2045        2.3000         -0.1121     1.0705    0.0307
0.0750
depen            1.2955        1.4250         -0.1104     1.1231    0.0377
0.1136
actexp           4.9773        8.7000         -0.7842     0.1383    0.1303
0.2568
agriexp         12.4091       10.4625          0.1780     0.7267    0.1156
0.4295


Summary of Balance for Matched Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max Std. Pair Dist.
distance         0.7741        0.5968          0.8009     1.9393    0.1593
0.5318          0.9409
age             47.3636       51.4909         -0.4063     1.0132    0.0993
0.3364          1.1597
freq63          11.5455        2.7977          0.4356    71.2070    0.1159
0.2500          0.5178
area63           5.2134        4.9006          0.1321     0.4753    0.0437
0.2432          1.1231
othpro63c        0.7500        0.6409          0.2519          .    0.1091
0.1091          1.0077
distan           1.0114        1.0934         -0.0890     3.1758    0.1297
0.3773          0.8217
labour           2.2045        2.0250          0.2109     0.8155    0.0449
0.1386          1.0973
depen            1.2955        1.0068          0.2461     1.4815    0.0605
0.1273          1.0056
actexp           4.9773        5.1500         -0.0364     0.2721    0.0956
0.3818          1.3798
agriexp         12.4091        7.8386          0.4178     1.1357    0.1597
0.5273          1.0341

Percent Balance Improvement:
          Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean eCDF Max
distance              66.3      -43.6      60.7     23.0
age                   11.9       96.8       9.8      9.2
freq63                 8.1        8.7      37.6     32.5
```

```
area63               98.6       86.9      78.4     46.2
othpro63c          -336.4          .    -336.4   -336.4
distan              -46.2       22.6      -1.9     10.3
labour              -88.1     -199.6     -46.3    -84.8
depen              -122.8     -238.6     -60.2    -12.0
actexp               95.4       34.2      26.7    -48.7
agriexp            -134.8       60.1     -38.2    -22.8

Sample Sizes:
              Control Treated
All             40.        44
Matched (ESS)   12.92      44
Matched         22.        44
Unmatched       18.         0
Discarded        0.         0


> datamatch10.1FG11N <- match.data(nnmr10.1FG11N)
> with(datamatch10.1FG11N, t.test(inallland65u ~ part))

        Welch Two Sample t-test

data:  inallland65u by part
t = -1.97, df = 50.303, p-value = 0.05435
alternative hypothesis: true difference in means is not equal to 0
95 percent confidence interval:
 -5.75162551  0.05526187
sample estimates:
mean in group 0 mean in group 1
       3.181364        6.029545
```

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM
กรณีกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

```
> library(survey)
> nnmr1.1FG22N <- matchit(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + dista
n + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N, method = "nearest"
, replace = TRUE, ratio = 1)
> summary(nnmr1.1FG22N)

Call:
matchit(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N,
    method = "nearest", replace = TRUE, ratio = 1)

Summary of Balance for All Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max
distance         0.6760        0.4320          1.1031     1.1344    0.2924
0.5064
age             57.5385       54.9487          0.3237     1.3870    0.0741
0.2115
freq63          13.3462       41.8462         -0.5702     0.2162    0.0928
0.1987
area63          23.3077       24.2949         -0.0523     1.2255    0.0641
0.1795
othpro63c        0.8269        0.7692          0.1525          .    0.0577
0.0577
distan           0.7350        1.2615         -0.6951     0.4816    0.1157
0.2949
labour           2.9038        2.2821          0.5214     1.6940    0.1036
0.2628
depen            1.3462        0.8974          0.3208     2.0887    0.0748
0.1346
actexp          24.3846       19.4359          0.3153     1.1021    0.0947
0.2051
agriexp         32.3462       26.9487          0.3849     0.8086    0.0982
0.1667


Summary of Balance for Matched Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max Std. Pair Dist.
distance         0.6760        0.6446          0.1419     1.1959    0.0404
0.3077          0.1606
age             57.5385       58.3269         -0.0985     0.7219    0.0787
0.3077          0.9926
freq63          13.3462       23.1346         -0.1958     0.4797    0.1538
0.4038          0.5067
area63          23.3077       17.4231          0.3120     1.2236    0.0934
0.3654          0.9997
othpro63c        0.8269        0.5385          0.7625          .    0.2885
0.2885          1.4742
distan           0.7350        1.4038         -0.8830     0.6482    0.1721
0.5000          1.4923
labour           2.9038        3.0962         -0.1613     0.8234    0.0641
0.1538          0.8064
depen            1.3462        1.6731         -0.2337     1.0145    0.1058
0.2308          1.0312
actexp          24.3846       23.7885          0.0380     1.6266    0.1124
0.2308          1.1163
agriexp         32.3462       34.0962         -0.1248     1.1608    0.0649
0.2115          1.1423

Percent Balance Improvement:
          Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean eCDF Max
distance             87.1      -41.8      86.2     39.2
age                  69.6        0.4      -6.2    -45.5
freq63               65.7       52.0     -65.9   -103.2
```

```
area63             -496.1        0.8     -45.6   -103.6
othpro63c          -400.0          .     -400.0   -400.0
distan              -27.0       40.7     -48.7    -69.6
labour               69.1       63.1      38.1     41.5
depen                27.1       98.1     -41.4    -71.4
actexp               88.0     -400.4     -18.8    -12.5
agriexp              67.6       29.8      33.9    -26.9

Sample Sizes:
              Control Treated
All             39.        52
Matched (ESS)    6.76      52
Matched         21.        52
Unmatched       18.         0
Discarded        0.         0


> datamatch1.1FG22N <- match.data(nnmr1.1FG22N)
> with(datamatch1.1FG22N, t.test(inallsilk65u ~ part))

        Welch Two Sample t-test

data:  inallsilk65u by part
t = -1.4641, df = 56.497, p-value = 0.1487
alternative hypothesis: true difference in means is not equal to 0
95 percent confidence interval:
 -4.521711  0.702590
sample estimates:
mean in group 0 mean in group 1
       2.794286        4.703846
```

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

กรณีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

```
> library(survey)
> nnmr3.1FG33N <- matchit(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + dista
n + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N, method = "nearest"
, replace = TRUE, ratio = 3)
> summary(nnmr3.1FG33N)

Call:
matchit(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N,
    method = "nearest", replace = TRUE, ratio = 3)

Summary of Balance for All Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max
distance         0.5669        0.4481          0.7959     0.7614    0.2066
0.3713
age             54.6167       55.1897         -0.0554     1.1526    0.0284
0.0914
freq63          14.9833       38.2759         -0.5628     0.3416    0.1350
0.2569
area63          26.9277       21.9117          0.1870     1.7510    0.0682
0.1920
othpro63c        0.7667        0.6897          0.1821          .    0.0770
0.0770
distan           1.1405        1.2121         -0.0724     0.7609    0.0367
0.0977
labour           2.5333        2.6207         -0.0940     0.7730    0.0251
0.0523
depen            1.5833        1.1207          0.2896     1.6503    0.0637
0.1569
actexp          11.4867        6.4448          0.3891     1.5153    0.1380
0.3069
agriexp         27.8000       24.5000          0.2119     1.0370    0.0566
0.1293


Summary of Balance for Matched Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max Std. Pair Dist.
distance         0.5669        0.5601          0.0453     1.0850    0.0197
0.0833          0.1154
age             54.6167       52.8056          0.1753     1.0500    0.0462
0.1389          1.1914
freq63          14.9833       17.6833         -0.0652     1.1463    0.0821
0.3222          0.4366
area63          26.9277       33.2160         -0.2345     1.1387    0.0835
0.1944          0.9601
othpro63c        0.7667        0.8222         -0.1314          .    0.0556
0.0556          0.6830
distan           1.1405        1.4564         -0.3196     0.6068    0.0566
0.1722          1.2229
labour           2.5333        2.5000          0.0359     0.7779    0.0467
0.1333          1.1719
depen            1.5833        1.4500          0.0835     1.3034    0.0214
0.0444          0.8624
actexp          11.4867        9.4594          0.1565     1.0387    0.0652
0.2056          0.6693
agriexp         27.8000       26.6222          0.0756     1.3149    0.0439
0.1278          1.0515

Percent Balance Improvement:
          Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean eCDF Max
distance             94.3       70.1      90.5     77.6
age                -216.1       65.6     -62.6    -52.0
freq63               88.4       87.3      39.2    -25.4
```

```
area63              -25.4       76.8     -22.5     -1.3
othpro63c            27.9          .      27.9     27.9
distan             -341.4      -82.8     -54.1    -76.3
labour               61.8        2.4     -86.2   -154.9
depen                71.2       47.1      66.4     71.7
actexp               59.8       90.9      52.7     33.0
agriexp              64.3     -652.6      22.4      1.2

Sample Sizes:
              Control Treated
All             58.        60
Matched (ESS)   29.56      60
Matched         47.        60
Unmatched       11.         0
Discarded        0.         0


> datamatch3.1FG33N <- match.data(nnmr3.1FG33N)
> with(datamatch3.1FG33N, t.test(inallocc65u ~ part))

        Welch Two Sample t-test

data:  inallocc65u by part
t = -0.91632, df = 90.239, p-value = 0.3619
alternative hypothesis: true difference in means is not equal to 0
95 percent confidence interval:
 -13.249350   4.884939
sample estimates:
mean in group 0 mean in group 1
       15.70213        19.88433
```

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

กรณีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

```
> library(survey)
> nnmr1.1FG44N <- matchit(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + dista
n + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N, method = "nearest"
, replace = TRUE, ratio = 1)
> summary(nnmr1.1FG44N)

Call:
matchit(formula = part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c +
    distan + labour + depen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N,
    method = "nearest", replace = TRUE, ratio = 1)

Summary of Balance for All Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max
distance         0.6057        0.4747          0.7874     0.8832    0.2043
0.3511
age             59.1864       55.3469          0.3654     1.1855    0.1185
0.2833
freq63          43.4576       34.0204          0.0912     1.6877    0.0525
0.1574
area63          29.0075       20.2761          0.2469     2.2919    0.0751
0.1716
othpro63c        0.7119        0.5102          0.4453          .    0.2017
0.2017
distan           0.9703        0.7118          0.2283     1.7750    0.0853
0.1474
labour           2.5763        2.3673          0.2014     0.9325    0.0503
0.1346
depen            1.2881        1.2041          0.0566     1.3259    0.0328
0.0726
actexp           9.5254        8.5918          0.0657     0.8913    0.0498
0.1346
agriexp         31.9153       25.8163          0.4172     0.8310    0.0967
0.1896


Summary of Balance for Matched Data:
          Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max Std. Pair Dist.
distance         0.6057        0.5932          0.0750     1.1655    0.0210
0.1864          0.0988
age             59.1864       59.4237         -0.0226     1.1113    0.0482
0.1525          0.9484
freq63          43.4576       45.9492         -0.0241     0.9451    0.0291
0.0678          0.7804
area63          29.0075       23.1134          0.1667     2.7730    0.0463
0.1356          0.7149
othpro63c        0.7119        0.6949          0.0374          .    0.0169
0.0169          0.8608
distan           0.9703        0.9415          0.0254     1.6676    0.0297
0.0847          0.9071
labour           2.5763        2.6780         -0.0980     0.5430    0.0763
0.1525          1.2418
depen            1.2881        1.0847          0.1369     1.2067    0.0291
0.1017          1.0264
actexp           9.5254        9.5254         -0.0000     0.6339    0.0668
0.1525         13.6271
agriexp         31.9153       30.2034          0.1171     0.6944    0.1004
0.2203          0.9728

Percent Balance Improvement:
          Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean eCDF Max
distance              90.5      -23.3      89.7     46.9
age                   93.8       38.0      59.4     46.2
freq63                73.6       89.2      44.7     56.9
```

```
area63              32.5      -23.0      38.3     21.0
othpro63c           91.6          .      91.6     91.6
distan              88.9       10.9      65.2     42.5
labour              51.3     -773.2     -51.5    -13.4
depen             -142.0       33.4      11.3    -40.0
actexp             100.0     -296.0     -34.1    -13.4
agriexp             71.9      -97.1      -3.9    -16.2

Sample Sizes:
              Control Treated
All             49.        59
Matched (ESS)   14.56      59
Matched         26.        59
Unmatched       23.         0
Discarded        0.         0


> datamatch1.1FG44N <- match.data(nnmr1.1FG44N)
> with(datamatch1.1FG44N, t.test(inallwife65u ~ part))

        Welch Two Sample t-test

data:  inallwife65u by part
t = -2.9798, df = 59.29, p-value = 0.004177
alternative hypothesis: true difference in means is not equal to 0
95 percent confidence interval:
 -2.1122709 -0.4151997
sample estimates:
mean in group 0 mean in group 1
      0.1042308       1.3679661
```

การวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการด้วย PSM

กรณีกลุ่มยุวเกษตรกร

```
> library(survey)
> nnmr4.1FG55NN <- matchit(part ~ age, data = FGPSM55NN, method = "nearest
", replace = TRUE, ratio = 4)
> summary(nnmr4.1FG55NN)

Call:
matchit(formula = part ~ age, data = FGPSM55NN, method = "nearest",
    replace = TRUE, ratio = 4)

Summary of Balance for All Data:
         Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max
distance         0.497        0.4573          0.4067     0.9213    0.0816
0.1891
age             13.180       12.5273          0.4182     0.9155    0.0816
0.1891


Summary of Balance for Matched Data:
         Means Treated Means Control Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean
eCDF Max Std. Pair Dist.
distance         0.497         0.493          0.0404     1.1349    0.0088
0.04          0.0404
age             13.180        13.110          0.0448     1.1634    0.0088
0.04          0.0448

Percent Balance Improvement:
         Std. Mean Diff. Var. Ratio eCDF Mean eCDF Max
distance            90.1      -54.4      89.3     78.8
age                 89.3      -71.4      89.3     78.8

Sample Sizes:
              Control Treated
All             55.        50
Matched (ESS)   18.02      50
Matched         21.        50
Unmatched       34.         0
Discarded        0.         0


> datamatch4.1FG55NN <- match.data(nnmr4.1FG55NN)
> pscoreFG55NN <- glm(family65nn ~ part, data = datamatch4.1FG55NN, family
= binomial())
> summary(pscoreFG55NN)

Call:
glm(formula = family65nn ~ part, family = binomial(), data = datamatch4.1F
G55NN)

Deviance Residuals:
    Min       1Q   Median       3Q      Max
-1.1436  -1.1436  -0.7375   1.2116   1.6942

Coefficients:
            Estimate Std. Error z value Pr(>|z|)
(Intercept)  -1.1632     0.5123   -2.27   0.0232 *
part          1.0831     0.5853    1.85   0.0643 .
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

(Dispersion parameter for binomial family taken to be 1)

    Null deviance: 96.033  on 70  degrees of freedom
Residual deviance: 92.287  on 69  degrees of freedom
AIC: 96.287
```

```
Number of Fisher Scoring iterations: 4


> logitmfx(family65nn ~ part, data = datamatch4.1FG55NN)
Call:
logitmfx(formula = family65nn ~ part, data = datamatch4.1FG55NN)

Marginal Effects:
       dF/dx Std. Err.     z   P>|z|
part 0.24190   0.11675 2.072 0.03827 *
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

dF/dx is for discrete change for the following variables:

[1] "part"
```

ภาคผนวกที่ 2.3

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่
กรณีกลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล

```
> FGPSM11N$psvalue <- predict(pscoreFG11N, type = "response")
> treatedFG11N <- (FGPSM11N$part==1)
> covFG11N <- FGPSM11N[c(12, 14, 18, 23, 26, 27, 28, 29, 31)]
> std.diffFG11N <- apply(covFG11N,2,function(x) 100*(mean(x[treatedFG11N])
- mean(x[!treatedFG11N]))/(sqrt(0.5*(var(x[treatedFG11N]) + var(x[!treated
FG11N])))))
> abs(std.diffFG11N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen    a
ctexp   agriexp
50.597654 66.734618 79.518105  5.615868  7.781587 11.402677 11.360156 38.6
52898 16.327500


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM11N, report = c("chisquare.test"))
---Overall Test---
        chisquare df  p.value
unstrat      30.8  9 0.000318
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1


> treatednnmr10.1FG11N <- (datamatch10.1FG11N$part==1)
> covnnmr10.1FG11N <- datamatch10.1FG11N[c(12,14,18,23,26,27,28,29,31)]
> std.diffnnmr10.1FG11N <- apply(covnnmr10.1FG11N,2,function(x) 100*(mean(
x[treatednnmr10.1FG11N])- mean(x[!treatednnmr10.1FG11N]))/(sqrt(0.5*(var(x
[treatednnmr10.1FG11N]) + var(x[!treatednnmr10.1FG11N])))))
> abs(std.diffnnmr10.1FG11N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen
52.556280 66.828367  4.432312 14.893870  2.136103  2.584029  1.981459
  actexp   agriexp
3.626849 38.558676


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = datamatch10.1FG11N, report = c("chisquare.t
est"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat        13  9   0.165
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1
```

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่
กรณีกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

```
> FGPSM22N$psvalue <- predict(pscoreFG22N, type = "response")
> treatedFG22N <- (FGPSM22N$part==1)
> covFG22N <- FGPSM22N[c(12, 14, 18, 23, 26, 27, 28, 29, 31)]
> std.diffFG22N <- apply(covFG22N,2,function(x) 100*(mean(x[treatedFG22N])
- mean(x[!treatedFG22N]))/(sqrt(0.5*(var(x[treatedFG22N]) + var(x[!treated
FG22N])))))
> abs(std.diffFG22N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen    a
ctexp   agriexp
34.892621 34.001967  5.492429 14.243628 56.046858 58.476054 37.310138 32.2
90691 36.394884


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM22N, report = c("chisquare.test"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      21.1  9   0.012
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1


> treatednnmr1.1FG22N <- (datamatch1.1FG22N$part==1)
> covnnmr1.1FG22N <- datamatch1.1FG22N[c(12,14,18,23,26,27,28,29,31)]
> std.diffnnmr1.1FG22N <- apply(covnnmr1.1FG22N,2,function(x) 100*(mean(x[
treatednnmr1.1FG22N])- mean(x[!treatednnmr1.1FG22N]))/(sqrt(0.5*(var(x[tre
atednnmr1.1FG22N]) + var(x[!treatednnmr1.1FG22N])))))
> abs(std.diffnnmr1.1FG22N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen
36.307934 34.541219  4.218620 15.853321 46.492011 32.806606 27.128430
   actexp   agriexp
10.897414  5.327629


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = datamatch1.1FG22N, report = c("chisquare.te
st"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat        11  9   0.278
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1
```

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่
กรณีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

```
> FGPSM33N$psvalue <- predict(pscoreFG33N, type = "response")
> treatedFG33N <- (FGPSM33N$part==1)
> covFG33N <- FGPSM33N[c(12, 14, 18, 23, 26, 27, 28, 29, 31)]
> std.diffFG33N <- apply(covFG33N,2,function(x) 100*(mean(x[treatedFG33N])
- mean(x[!treatedFG33N]))/(sqrt(0.5*(var(x[treatedFG33N]) + var(x[!treated
FG33N])))))
> abs(std.diffFG33N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen    a
ctexp   agriexp
 5.738062 40.163765 21.103212 17.226609  6.731616  8.779565 32.317001 42.7
10216 21.378555


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM33N, report = c("chisquare.test"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      13.3  9    0.15
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1


> treatednnmr3.1FG33N <- (datamatch3.1FG33N$part==1)
> covnnmr3.1FG33N <- datamatch3.1FG33N[c(12,14,18,23,26,27,28,29,31)]
> std.diffnnmr3.1FG33N <- apply(covnnmr3.1FG33N,2,function(x) 100*(mean(x[
treatednnmr3.1FG33N])- mean(x[!treatednnmr3.1FG33N]))/(sqrt(0.5*(var(x[tre
atednnmr3.1FG33N]) + var(x[!treatednnmr3.1FG33N])))))
> abs(std.diffnnmr3.1FG33N)
       age     freq63     area63  othpro63c     distan     labour      dep
en
 0.6329549 28.8328105  9.7496884  9.8430331  1.6000282  4.1314752 25.17869
84
    actexp    agriexp
38.6078637 12.1927926



> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = datamatch3.1FG33N, report = c("chisquare.te
st"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      6.85  9   0.652
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1
```

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่

กรณีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

```
> FGPSM44N$psvalue <- predict(pscoreFG44N, type = "response")
> treatedFG44N <- (FGPSM44N$part==1)
> covFG44N <- FGPSM44N[c(12, 14, 18, 23, 26, 27, 28, 29, 31)]
> std.diffFG44N <- apply(covFG44N,2,function(x) 100*(mean(x[treatedFG44N])
- mean(x[!treatedFG44N]))/(sqrt(0.5*(var(x[treatedFG44N]) + var(x[!treated
FG44N])))))
> abs(std.diffFG44N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen    a
ctexp   agriexp
38.056105 10.219783 29.131850 41.878641 25.820359 19.786185  6.039031  6.3
77405 39.74897


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = FGPSM44N, report = c("chisquare.test"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat        14  9   0.123
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1


> treatednnmr1.1FG44N <- (datamatch1.1FG44N$part==1)
> covnnmr1.1FG44N <- datamatch1.1FG44N[c(12,14,18,23,26,27,28,29,31)]
> std.diffnnmr1.1FG44N <- apply(covnnmr1.1FG44N,2,function(x) 100*(mean(x[
treatednnmr1.1FG44N])- mean(x[!treatednnmr1.1FG44N]))/(sqrt(0.5*(var(x[tre
atednnmr1.1FG44N]) + var(x[!treatednnmr1.1FG44N])))))
> abs(std.diffnnmr1.1FG44N)
      age    freq63    area63 othpro63c    distan    labour     depen
10.365612  1.318216 20.567150 12.313210 12.255892 17.941821  1.348066
  actexp   agriexp
6.779077 24.574194


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age + freq63 + area63 + othpro63c + distan + labour + de
pen + actexp + agriexp, data = datamatch1.1FG44N, report = c("chisquare.te
st"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      3.09  9   0.961
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1
```

การตรวจสอบคุณภาพของการจับคู่

กรณีกลุ่มยุวเกษตรกร

```
> FGPSM55NN$psvalue <- predict(pscoreFG55NN, type = "response")
> treatedFG55NN <- (FGPSM55NN$part==1)
> covFG55NN <- FGPSM55NN[c(4)]
> std.diffFG55NN <- apply(covFG55NN,2,function(x) 100*(mean(x[treatedFG55N
N])- mean(x[!treatedFG55NN]))/(sqrt(0.5*(var(x[treatedFG55NN]) + var(x[!tr
eatedFG55NN])))))
> abs(std.diffFG55NN)
     age
40.88496


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age, data = FGPSM55NN, report = c("chisquare.test"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      4.23  1  0.0397
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1


> treatednnmr4.1FG55NN <- (datamatch4.1FG55NN$part==1)
> covnnmr4.1FG55NN <- datamatch4.1FG55NN[c(4)]
> std.diffnnmr4.1FG55NN <- apply(covnnmr4.1FG55NN,2,function(x) 100*(mean(
x[treatednnmr4.1FG55NN])- mean(x[!treatednnmr4.1FG55NN]))/(sqrt(0.5*(var(x
[treatednnmr4.1FG55NN]) + var(x[!treatednnmr4.1FG55NN])))))
> abs(std.diffnnmr4.1FG55NN)
     age
2.381516


> library(RItools)
> xBalance(part ~ age, data = datamatch14.1FG55N, report = c("chisquare.te
st"))
---Overall Test---
        chisquare df p.value
unstrat      2.65  1   0.103
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘** ’ 0.01 ‘*  ’ 0.05 ‘.  ’ 0.1 ‘   ’ 1
```

ภาคผนวกที่ 3

แบบสอบถาม

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

ในโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก /รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร

☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร

☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร

☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย

☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน
นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		**หลังมีกิจกรรม (ปี 65)**	
ระบุอาชีพ	**รายได้ (เดือน/ปี)**	**ระบุอาชีพ**	**รายได้ (เดือน/ปี)**
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ---- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ</u>

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ</u>

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด ..... จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาฯความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน .....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าจะได้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้อะไร ☐ 2) การสร้างอาชีพ/การเป็นอาชีพเสริม/การมีรายได้เสริม

☐ 3) การได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาด้านการเกษตร (ขายผลสด)/ทำต่อเองที่บ้าน

☐ 4) การได้ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ☐ 5) การถ่ายทอดความรู้ให้กับญาติพี่น้องเพื่อฝูง

☐ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกกลุ่ม ☐ 7) การได้ลงมือทำการเกษตรจริง (การปลูกพืช)

☐ 8) การทำการเกษตรเป็น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ) ☐ 9) การทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตดี/ได้ผลผลิตเต็มที่

☐ 10) อื่น ๆ .....

3.3 หลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านได้สิ่งที่คิดเอาไว้ตามข้อ 3.2 หรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.4 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

.....

.....

3.5 ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือไม่

ด้าน	การมีส่วนร่วม (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
☐ 1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม			
☐ 2) การสำรวจปัญหา/ความต้องการการผลิตพืช			
☐ 3) การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม			
☐ 4) การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.6 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องใดบ้าง จำนวนกี่ครั้ง และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

เรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) การทำปุ๋ยหมัก พด.			
☐ 2) การผลิตน้ำหมักชีวภาพ			
☐ 3) การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			
☐ 4) การปลูกพืชปุ๋ยสดบำรุงดิน			
☐ 5) อื่น ๆ			

3.7 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุและปัจจัยการผลิตชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

ชนิด	หน่วย	ปริมาณ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) ปุ๋ยหมัก พด. ได้แก่.....				
☐ 2) น้ำหมักชีวภาพ ได้แก่.....				
☐ 3) สารปรับสภาพดิน (โดโลไมด์) ได้แก่.....				
☐ 4) เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ได้แก่.....				
☐ 5) อื่น ๆ ได้แก่.....				

3.8 ความรู้และวัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับการสนับสนุนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

การสนับสนุน	การตรงกับความต้องการ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	ตรง	ไม่ตรง	
☐ 1) ความรู้ที่ได้รับ			
☐ 2) วัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.9 วัน เวลา สถานที่ และวิธีการฝึกอบรมที่ท่านเข้าร่วม (อาทิ การบรรยายและ/หรือฝึกปฏิบัติ) มีความเหมาะสมหรือไม่

☐ 1) เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

3.10 ท่านยังต้องการความรู้เรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.11 วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับมีคุณภาพและมีความเพียงพออยู่ในระดับใด
(0 = ไม่มีคุณภาพ/ไม่เพียงพอ 1 = มีคุณภาพ/พอเพียงน้อยที่สุด 5 = มีคุณภาพ/พอเพียงมากที่สุด)

ด้าน	ระดับคุณภาพและความเพียงพอ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) คุณภาพ		
☐ 2) ความเพียงพอ		

3.12 ท่านได้รับการตรวจวิเคราะห์ดินจากหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่
☐ 1) ได้ จำนวน.....ครั้ง ผลการตรวจ ( ) ผ่าน ( ) ไม่ผ่าน อธิบายเพิ่มเติม.....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
3.13 ท่านได้รับการติดตามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่
☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
3.14 ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่
☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนาจากการดำเนินกิจกรรม

4.1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด
(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ด้าน	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)	หลังกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเพิ่มขึ้น			
7) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น คือ มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง			

ด้าน	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)	หลังกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
8) ท่านมีกระบวนการเพาะปลูกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน			
9) ท่านมีการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่			
10) ดินในพื้นที่เพาะปลูกของท่านมีคุณภาพดีขึ้น			
11) ท่านสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน/ต่อเนื่อง คือ ไม่ต้องพักที่ดินเพราะขาดแคลนน้ำหรือต้องปรับปรุงบำรุงดิน			
12) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			

*** 4.2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านมีปริมาณการผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)				หลังกิจกรรม (ปี 65)			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม/ตนเอง								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่.....								
☐ อื่น ๆ.....								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่งผลต่อท่านในด้าน ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ด้าน	การมีผลกระทบ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
1) ท่านสามารถลดหรือขจัดปัญหาเรื่องดิน			
2) ท่านมีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง			
3) ท่านมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น			

5. ข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรม

5.1ท่านมีความพึงพอใจต่อการโครงการในด้านต่าง ๆ ระดับใด

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1) หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร						
2) หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก						
3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม						
4) กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม						
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต						
6) คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ						
7) การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่						
8) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรม						
9) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้						
10) อื่นๆ						

5.2 ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีปัญหา/อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหรือไม่

1) ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

2) ข้อเสนอแนะ .....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

นอกโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายรัฐบาล**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8) ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รอง ตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร

☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร

☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร

☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย

☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน.....คน วัยพึ่งพา.....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน นอกภาคเกษตร.....คน
(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)	ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 2) นาข้าวน้ำขึ้น 3) นาลุ่มปานกลาง 4) ที่นาดอน 5) ที่พืชไร่ 6) ที่สวนไม้ผล 7) ที่ไม้ยืนต้น 8) ที่สวนผัก 9) ไม้ดอกไม้ประดับ 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 12) ที่ป่าถือครอง 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 17) อื่น ๆ ----------	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ .....
ปี 2563							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
ปี 2565							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ปี 2563		ปี 2565	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ปี 2563		ปี 2565	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด ..... จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ปี 2563	ปี 2565
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 หากทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้อง อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนา

4.1 ก่อนและหลังมีกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)	หลังกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน			
7) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น คือ มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง			

ประเด็นการพัฒนา	ก่อน กิจกรรม (ปี 63)	หลัง กิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
8) ท่านมีกระบวนการเพาะปลูกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน			
9) ท่านมีการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่			
10) ดินในพื้นที่เพาะปลูกของท่านมีคุณภาพดีขึ้น			
11) ท่านสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืน/ต่อเนื่อง คือ ไม่ต้องพักดินเพราะขาดแคลนน้ำหรือต้องปรับปรุงบำรุงดิน			
12) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
13) ท่านมีปัญหาเรื่องดินลดลง			
14) ท่านมีความต่อเนื่องในการปรับปรุงบำรุงดิน			
15) ท่านมีช่องทางการตลาดใหม่ ๆ			

*** 4.2 ก่อนและหลังมีกิจกรรม ท่านมีปริมาณการผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ปี 2563				ปี 2565			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม/ตนเอง								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่								
☐ อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล
ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

ในโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ.....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.
☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8) ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รอง ตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร
☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร
☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร
☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย
☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน.....คน วัยพึ่งพา.....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน นอกภาคเกษตร.....คน
(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)	ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 2) นาข้าวน้ำขึ้น 3) นาลุ่มปานกลาง 4) ที่นาดอน 5) ที่พืชไร่ 6) ที่สวนไม้ผล 7) ที่ไม้ยืนต้น 8) ที่สวนผัก 9) ไม้ดอกไม้ประดับ 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 12) ที่ป่าถือครอง 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 17) อื่น ๆ ----------	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ .....
ปี 2563							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
ปี 2565							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ปี 2563		ปี 2565	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ 1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) 2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร) 3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ 4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร) 5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม) 6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์) 7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)	โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ 11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน 12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร 13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร 14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง 15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) 16) ไทยนิยมยั่งยืน 17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา 18) เศรษฐกิจพอเพียง 19) อื่น ๆ ----------

ปี 2563		ปี 2565	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ.....มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

*** 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด .....จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาฯความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าจะได้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้อะไร ☐ 2) การสร้างอาชีพ/การเป็นอาชีพเสริม/การมีรายได้เสริม

☐ 3) การได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาด้านการเกษตร (ขายผลสด)/ทำต่อเองที่บ้าน

☐ 4) การได้ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ☐ 5) การถ่ายทอดความรู้ให้กับญาติพี่น้องเพื่อฝูง

☐ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกกลุ่ม ☐ 7) การได้ลงมือทำการเกษตรจริง (การปลูกผัก)

☐ 8) การทำการเกษตรเป็น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ) ☐ 9) การทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตดี/ได้ผลผลิตเต็มที่

☐ 10) อื่น ๆ .....

3.3 หลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านได้สิ่งที่คิดเอาไว้ตามข้อ 3.2 หรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.4 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

.....

.....

3.5 ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือไม่

ด้าน	การมีส่วนร่วม (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
☐ 1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม			
☐ 2) การชี้แจงวิธีการดำเนินกิจกรรม/สำรวจความต้องการของกลุ่ม			
☐ 3) การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม			
☐ 4) การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.6 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องใดบ้าง จำนวนกี่ครั้ง และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด (0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

เรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) การเพิ่มศักยภาพการขายหม่อนผลสดบนตลาดสินค้าเกษตรออนไลน์			
☐ 2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตผ้าไหมให้ได้คุณภาพด้วยการปรับปรุงเทคนิคการทอผ้าและออกแบบลวดลายผ้า			
☐ 3) การฟอกย้อมสีเส้นไหม			
☐ 4) การย้อมสีเส้นไหมธรรมชาติเพื่อผลิตผ้าไหมตรานกยูง			
☐ 5) การปลูกหม่อนและระบบน้ำในแปลงหม่อน			
☐ 6) การพัฒนาสีสันและลวดลายบนผืนผ้าร่วมสมัย			
☐ 7) การส่งเสริมการฟอกย้อมสีธรรมชาติและการทอผ้าไหม			
☐ 8) การฟื้นฟูการเลี้ยงไหม			
☐ 9) การปลูกหม่อนและการดูแลรักษา			
☐ 10) การออกแบบลวดลายผ้าไหม			
☐ 11) อื่น ๆ			

3.7 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุและปัจจัยการผลิตชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด (0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

ประเภท/ชนิด	หน่วย	ปริมาณ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) ปลูกหม่อน ได้แก่				
☐ 2) เลี้ยงไหม ได้แก่				
☐ 3) ผลิตเส้นไหม ได้แก่				
☐ 4) ทอผ้าไหม ได้แก่				
☐ 5) วัสดุอุปกรณ์แปรรูป ได้แก่				
☐ 6) อื่น ๆ				

3.8 ความรู้และวัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับการสนับสนุนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

การสนับสนุน	การตรงกับความต้องการ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	ตรง	ไม่ตรง	
☐ 1) ความรู้ที่ได้รับ			
☐ 2) วัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.9 วัน เวลา สถานที่ และวิธีการฝึกอบรมที่ท่านเข้าร่วม (อาทิ การบรรยายและ/หรือฝึกปฏิบัติ) มีความเหมาะสมหรือไม่

☐ 1) เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม.....

3.10 ท่านยังต้องการความรู้เรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.11 วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับมีคุณภาพและมีความเพียงพออยู่ในระดับใด

(0 = ไม่มีคุณภาพ/ไม่เพียงพอ 1 = มีคุณภาพ/เพียงพอน้อยที่สุด 5 = มีคุณภาพ/เพียงพอมากที่สุด)

ด้าน	ระดับคุณภาพและความเพียงพอ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) คุณภาพ		
☐ 2) ความเพียงพอ		

3.12 ท่าน/กลุ่มของท่านได้รับการส่งเสริมและพัฒนาผลผลิต/ผลิตภัณฑ์หรือไม่ *(ระบุผลิตภัณฑ์ด้วย)*

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.13 ท่านได้รับการติดตามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.14 ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนาจากการดำเนินกิจกรรม

4.1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด
(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ด้าน	ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น คือ มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง			
8) ท่านมีการรวมกลุ่มกันผลิต/ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
9) ท่านมีอำนาจต่อรองด้านการตลาด			
10) ท่านมีความสามารถในการต่อยอดผลิตภัณฑ์			
11) ท่านมีความยั่งยืน/ความต่อเนื่องของรายได้			
12) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
13) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			

*** 4.2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)				หลังมีกิจกรรม (ปี 65)			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ 1) เส้นไหม.....								
☐ 2) เส้นไหม.....								
☐ 3) เส้นไหม.....								
☐ 4) ผ้าไหม.....								
☐ 5) อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณ ผลผลิต และรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่งผลต่อท่านในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

ด้าน	การมีผลกระทบ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
1) การมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ			
2) ผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐาน			
3) การมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น			
4) คนในชุมชนของท่านโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่หันมาประกอบอาชีพด้านหม่อนไหม			

5. ข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรม

5.1. ท่านมีความพึงพอใจต่อโครงการในด้านต่าง ๆ ระดับใด

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1) หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร						
2) หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก						
3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม						
4) กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม						
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต						
6) คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ						
7) การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่						
8) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรม						
9) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้						
10) อื่นๆ						

5.2 ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีปัญหา/อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหรือไม่

1) ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

2) ข้อเสนอแนะ .....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

นอกโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.
☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร
☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร
☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร
☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย
☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน
นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		**หลังมีกิจกรรม (ปี 65)**	
ระบุอาชีพ	**รายได้ (เดือน/ปี)**	**ระบุอาชีพ**	**รายได้ (เดือน/ปี)**
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ---- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ</u>

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ</u>

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด .....จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ปี 2563	ปี 2565
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.2 หากทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้อง อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนา

4.1 ก่อนและหลังมีกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น คือ มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง			

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
8) ท่านมีการรวมกลุ่มกันผลิต/ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
9) ท่านมีอำนาจต่อรองด้านการตลาด			
10) ท่านมีความสามารถในการต่อยอดผลิตภัณฑ์			
11) ท่านมีความยั่งยืน/ความต่อเนื่องของรายได้			
12) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
13) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
14) ท่านมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ			
15) ท่านมีการได้รับรองมาตรฐานของผลผลิต			
16) ท่านมีช่องทางการตลาดใหม่ ๆ			
17) ท่านเห็นว่ามีคนรุ่นใหม่ที่ประกอบอาชีพด้านหม่อนไหมในชุมชน			

*** 4.2 ก่อนและหลังมีกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ปี 2563				ปี 2565			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ 1) เส้นไหม.....								
☐ 2) เส้นไหม.....								
☐ 3) เส้นไหม.....								
☐ 4) ผ้าไหม.....								
☐ 5) อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

ในโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.
☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร
☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร
☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร
☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย
☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน
นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		**หลังมีกิจกรรม (ปี 65)**	
ระบุอาชีพ	**รายได้ (เดือน/ปี)**	**ระบุอาชีพ**	**รายได้ (เดือน/ปี)**
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ--- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ</u>

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ</u>

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด ..... จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาฯความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าจะได้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้อะไร ☐ 2) การสร้างอาชีพ/การเป็นอาชีพเสริม/การมีรายได้เสริม

☐ 3) การได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาด้านการเกษตร (ขายผลสด)/ทำต่อเองที่บ้าน

☐ 4) การได้ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ☐ 5) การถ่ายทอดความรู้ให้กับญาติพี่น้องเพื่อฝูง

☐ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกกลุ่ม ☐ 7) การได้ลงมือทำการเกษตรจริง (การปลูกผัก)

☐ 8) การทำการเกษตรเป็น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ) ☐ 9) การทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตดี/ได้ผลผลิตเต็มที่

☐ 10) อื่น ๆ .....

3.3 หลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านได้สิ่งที่คิดเอาไว้ตามข้อ 3.2 หรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.4 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

.....

.....

3.5 ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือไม่

ด้าน	การมีส่วนร่วม (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
☐ 1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม			
☐ 2) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (IFPP)			
☐ 3) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)			
☐ 4) การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม			
☐ 5) การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.6 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เรื่องใดบ้าง จำนวนกี่ครั้ง และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด (0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

เรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
ระยะที่ 1			
☐ 1)			
☐ 2)			
ระยะที่ 2			
☐ 1)			
☐ 2)			

3.7 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุและปัจจัยการผลิตชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด (0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

ชนิด	หน่วย	ปริมาณ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม/ระบุ
☐ 1)				
☐ 2)				
☐ 3)				
☐ 4)				
☐ 5)				

3.8 ความรู้และวัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับการสนับสนุนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

การสนับสนุน	การตรงกับความต้องการ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	ตรง	ไม่ตรง	
☐ 1) ความรู้ที่ได้รับ			
☐ 2) วัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.9 วัน เวลา สถานที่ และวิธีการฝึกอบรมที่ท่านเข้าร่วม (อาทิ การบรรยายและ/หรือฝึกปฏิบัติ) มีความเหมาะสมหรือไม่

☐ 1) เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม.....

3.10 ท่านยังต้องการความรู้เรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.11 วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับมีคุณภาพและมีความเพียงพออยู่ในระดับใด

(0 = ไม่มีคุณภาพ/ไม่เพียงพอ 1 = มีคุณภาพ/เพียงพอน้อยที่สุด 5 = มีคุณภาพ/เพียงพอมากที่สุด)

ด้าน	ระดับคุณภาพและความเพียงพอ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) คุณภาพ		
☐ 2) ความเพียงพอ		

3.12 ท่านได้เข้าร่วมการสัมมนาเครือข่ายกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร <u>ระดับจังหวัด</u> หรือไม่และอย่างไร

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.13 ท่านได้รับการติดตามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.14 ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

4. ข้อมูลผลการพัฒนาจากการดำเนินกิจกรรม

4.1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด
(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ด้าน	ก่อน กิจกรรม (ปี 63)	หลัง กิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) ท่านมีทักษะในการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพิ่มขึ้น			
13) กลุ่มสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดให้ชุมชนได้			
14) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
15) กลุ่มมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม (มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน)			

*** 4.2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)				หลังกิจกรรม (ปี 65)			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่								
☐ อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณ ผลผลิต และรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่งผลให้ท่าน/กลุ่มของท่านมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้นหรือไม่

☐ 1) มี อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่มี อธิบายเพิ่มเติม.....

5. ข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรม

5.1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการโครงการในด้านต่าง ๆ ระดับใด

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1) หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร						
2) หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก						
3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม						
4) กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม						
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต						
6) คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ						

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
7) การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่						
8) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรม						
9) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้						
10) อื่นๆ						

5.2 ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีปัญหา/อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหรือไม่

1) ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

2) ข้อเสนอแนะ .....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

นอกโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร

☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร

☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร

☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย

☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน
นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		**หลังมีกิจกรรม (ปี 65)**	
ระบุอาชีพ	**รายได้ (เดือน/ปี)**	**ระบุอาชีพ**	**รายได้ (เดือน/ปี)**
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ---- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ	โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ
1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร) 2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร) 3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ 4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร) 5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม) 6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์) 7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)	11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน 12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร 13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร 14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง 15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) 16) ไทยนิยมยั่งยืน 17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา 18) เศรษฐกิจพอเพียง 19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด ..... จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

ประธาน 2.6ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ปี 2563	ปี 2565
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.2 หากทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้อง อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนา

4.1 ก่อนและหลังมีกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ด้าน	ปี 2563	ปี2565	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			

ด้าน	ปี 2563	ปี2565	อธิบายเพิ่มเติม
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) ท่านมีทักษะในการเป็นผู้ประกอบการเกษตรเพิ่มขึ้น			
13) กลุ่มสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดให้ชุมชนได้			
14) ท่านและกลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
15) กลุ่มมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม (มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน)			
16) มีช่องทางการตลาดใหม่ ๆ			

*** 4.2 ก่อนและหลังมีกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ปี 2563				ปี 2565			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่								
☐ อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

ในโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร**

กิจกรรมย่อย: ☐ 1) การพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจครัวเรือน

☐ 2) การพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ Smart Group

☐ 3) การส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐานในองค์กรเกษตรกร (3ก)

☐ 4) การส่งเสริมเคหกิจเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารระดับชุมชน

☐ 5) การขยายผลและยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของหมู่บ้านความมั่นคงด้านอาหารในชุมชน

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร
☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร
☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร
☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย
☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน *(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)*

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน
นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)	ระบุอาชีพ	รายได้ (เดือน/ปี)
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ---- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ</u>

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ</u>

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ.....มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

*** 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด.....จัดตั้งมาแล้วกี่ปี.....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าจะได้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้อะไร ☐ 2) การสร้างอาชีพ/การเป็นอาชีพเสริม/การมีรายได้เสริม

☐ 3) การได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาด้านการเกษตร (ขายผลสด)/ทำต่อเองที่บ้าน

☐ 4) การได้ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ☐ 5) การถ่ายทอดความรู้ให้กับญาติพี่น้องเพื่อฝูง

☐ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกกลุ่ม ☐ 7) การได้ลงมือทำการเกษตรจริง (การปลูกผัก)

☐ 8) การทำการเกษตรเป็น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ) ☐ 9) การทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตดี/ได้ผลผลิตเต็มที่

☐ 10) อื่น ๆ .....

3.3 หลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านได้สิ่งที่คิดเอาไว้ตามข้อ 3.2 หรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.4 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

.....

.....

3.5 ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือไม่

ด้าน	การมีส่วนร่วม (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
☐ 1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม			
☐ 2) การประชาสัมพันธ์รายละเอียดของกิจกรรม			
☐ 3) การจัดทำแผนการผลิตรายกลุ่ม (IFPP)			
☐ 4) การจัดทำแผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)			
☐ 5) แผนส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นพื้นฐาน			
☐ 6) แผนสร้างความมั่นคงด้านอาหารในระดับชุมชน			
☐ 7) แผนพัฒนาแหล่งผลิตอาหารคุณภาพในชุมชน			
☐ 8) การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม			
☐ 9) การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.6 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เรื่องใดบ้าง จำนวนกี่ครั้ง และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

เรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
ระยะที่ 1			
☐ 1)			
☐ 2)			
ระยะที่ 2			
☐ 1)			
☐ 2)			

3.7 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุและปัจจัยการผลิตชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

ชนิด	หน่วย	ปริมาณ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม/ระบุ
☐ 1)				
☐ 2)				
☐ 3)				
☐ 4)				
☐ 5)				

3.8 ความรู้และวัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับการสนับสนุนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

การสนับสนุน	การตรงกับความต้องการ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	ตรง	ไม่ตรง	
☐ 1) ความรู้ที่ได้รับ			
☐ 2) วัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.9 วัน เวลา สถานที่ และวิธีการฝึกอบรมที่ท่านเข้าร่วม (อาทิ การบรรยายและ/หรือฝึกปฏิบัติ) มีความเหมาะสมหรือไม่

☐ 1) เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

3.10 ท่านยังต้องการความรู้เรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.11 วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับมีคุณภาพและมีความเพียงพออยู่ในระดับใด
(0 = ไม่มีคุณภาพ/ไม่เพียงพอ 1 = มีคุณภาพ/เพียงพอน้อยที่สุด 5 = มีคุณภาพ/เพียงพอมากที่สุด)

ด้าน	ระดับคุณภาพและความเพียงพอ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) คุณภาพ		
☐ 2) ความเพียงพอ		

3.12 จากการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่งผลให้กลุ่มของท่านมีผลิตภัณฑ์จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นหรือไม่

☐ 1) มี ..... ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ .....

ปัจจุบันยังดำเนินการอยู่หรือไม่ ( ) ดำเนินการอยู่

( ) ไม่ได้ดำเนินการ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่มี อธิบายเพิ่มเติม .....

3.13 ท่านได้รับการติดตามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.14 ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

4. ข้อมูลผลการพัฒนาจากการดำเนินกิจกรรม

4.1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)	หลังกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			

ประเด็นการพัฒนา	ก่อน กิจกรรม (ปี 63)	หลัง กิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) กลุ่มมีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ *(กิจกรรมที่ 1)*			
13) กลุ่มสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดให้ชุมชนได้			
14) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
15) กลุ่มมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม (มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน)			
16) ท่านมีแหล่งผลิตอาหารเพิ่มขึ้น *(กิจกรรมที่ 4 และ 5)*			
17) ท่านมีความมั่นคงทางอาหาร มีอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน *(กิจกรรมที่ 4 และ 5)*			

******* 4.2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)				หลังกิจกรรม (ปี 65)			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่								
☐ อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณ ผลผลิต และรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

4.4 การเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการส่งผลให้ท่าน/กลุ่มของท่านมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้นหรือไม่
(ถามเฉพาะคนเข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 - 3 เท่านั้น)

☐ 1) มี อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่มี อธิบายเพิ่มเติม.....

5. ข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรม

5.1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการโครงการในด้านต่าง ๆ ระดับใด

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1) หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร						
2) หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก						
3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม						
4) กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม						
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต						
6) คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ						
7) การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่						
8) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรม						
9) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้						
10) อื่นๆ						

5.2 ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีปัญหา/อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหรือไม่

1) ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

2) ข้อเสนอแนะ .....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล
ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

นอกโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

1.3 ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*

☐ 1) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี/เทียบเท่า ☐ 3) ปวส./อนุปริญญา ☐ 4) ปวช.

☐ 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 6) มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 7) ประถมศึกษา ☐ 8)ไม่ได้รับการศึกษา

*** 1.4 ท่านมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเกษตรมาแล้วกี่ปี .....ปี *(เริ่มนับตั้งแต่ยึดเป็นอาชีพหลัก/รองตามข้อ 1.5)*

1.5 ท่านมีลักษณะในการประกอบอาชีพอย่างไร (*อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรมนั้น ๆ อาชีพรอง คือ อาชีพที่ใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมนั้น ๆ รองจากอาชีพหลัก*)

อาชีพหลัก *(ตอบเพียง 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**	**อาชีพรอง** *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*	**ระบุว่าทำอะไร**
☐ 1) เกษตรกรรม		☐ 1) เกษตรกรรม	
☐ 2) รับเงินเดือนประจำ		☐ 2) รับเงินเดือนประจำ	
☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร		☐ 3) รับจ้างทางการเกษตร	
☐ 4) ธุรกิจการค้า		☐ 4) ธุรกิจการค้า	
☐ 5) รับจ้างทั่วไป		☐ 5) รับจ้างทั่วไป	
☐ 6) อื่น ๆ		☐ 6) อื่น ๆ	
		☐ 7) ไม่มีอาชีพรอง	

1.6 ท่านเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

☐ 1) สหกรณ์ภาคเกษตร ☐ 2) สหกรณ์นอกภาคเกษตร ☐ 3) กลุ่มเกษตรกร

☐ 4) กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ☐ 5) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ☐ 6) กลุ่มยุวเกษตรกร

☐ 7) วิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย ☐ 8) สมาคม/สหพันธ์ ☐ 9) อาสาสมัครเกษตร

☐ 10) กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ☐ 11) ลูกค้า ธกส. ☐ 12) เกษตรกรรุ่นใหม่/เครือข่าย

☐ 13) อื่น ๆ .....

*** 1.7 ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น วัยทำงาน .....คน วัยพึ่งพา .....คน
(สมาชิกในครัวเรือน คือ สมาชิกทุกคนที่อาศัยอยู่กินในครัวเรือนช่วงปีเพาะปลูกนั้น รวมถึงญาติพี่น้องและผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน)

1.8 ท่านมีแรงงานในครัวเรือนทั้งหมดกี่คน.....คน แบ่งเป็น แรงงานภาคเกษตร.....คน
นอกภาคเกษตร.....คน *(แรงงานในครัวเรือน คือ สมาชิกที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป)*

1.9 ในรอบปีที่ผ่านมา จนถึง ณ วันที่สำรวจ ท่านประสบปัญหาในการทำการเกษตรด้านใดบ้าง *(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)*

ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม	ด้าน	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) เงินทุน		☐ 6) องค์ความรู้	
☐ 2) แรงงาน		☐ 7) โรคระบาด.....	
☐ 3) เทคโนโลยีการผลิต		☐ 8) ปัจจัยการผลิต	
☐ 4) ตลาด		☐ 9) ที่ดินทำกิน	
☐ 5) ภัยพิบัติ.....		☐ 10) อื่น ๆ	

1.10 ค่าจ้างต่อวันในพื้นที่/ท้องถิ่นของท่านมีอัตราเท่าไร

ในภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

นอกภาคเกษตร ชาย .....บาท/วัน หญิง .....บาท/วัน

*** 1.11 ท่านมีรายได้ทั้งหมดโดยประมาณกี่บาทต่อเดือน/ปี *(รายได้ทั้งในและนอกการเกษตร)*

ในการเกษตรกร			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		**หลังมีกิจกรรม (ปี 65)**	
ระบุอาชีพ	**รายได้ (เดือน/ปี)**	**ระบุอาชีพ**	**รายได้ (เดือน/ปี)**
นอกการเกษตร			

*** 1.12 ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินของท่านเป็นอย่างไร

แปลงที่	เนื้อที่ถือครอง (ไร่)	ลักษณะถือครอง	การใช้ประโยชน์	น้ำที่ใช้			ปัญหาของที่ดิน
				แหล่งที่มา	ปริมาณ		
					ฤดูฝน	ฤดูแล้ง	
		1) ของตนเอง 2) เช่า 3) ทำฟรี	1) ที่อยู่อาศัย 10) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 2) นาข้าวน้ำขึ้น 11) ที่รกร้างว่างเปล่า 3) นาลุ่มปานกลาง 12) ที่ป่าถือครอง 4) ที่นาดอน 13) ที่ห้วยหนองคลองบึง 5) ที่พืชไร่ 14) ที่เพาะเลี้ยงประมง 6) ที่สวนไม้ผล 15) ที่เลี้ยงปศุสัตว์ 7) ที่ไม้ยืนต้น 16) ที่ทำฟาร์มผสมผสาน 8) ที่สวนผัก 17) อื่น ๆ ---------- 9) ไม้ดอกไม้ประดับ	1) ไม่มีแหล่งน้ำ/น้ำฝน 2) บ่อน้ำตื้นของตนเอง 3) บ่อบาดาลของตนเอง 4) สระน้ำของตนเอง 5) น้ำชลประทาน 6) แหล่งน้ำสาธารณะ 7) น้ำประปา	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) เพียงพอ 2) ไม่เพียงพอ	1) ไม่มีปัญหา 2) ดินเค็ม 3) ดินเปรี้ยว 4) ดินปนทราย 5) ลูกรัง/หินกรวด 6) ดินพรุ 7) พื้นที่ลาดเทสูง 8) อื่น ๆ---- ----------
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							
หลังมีกิจกรรม (ปี 65)							
1)							
2)							
3)							
4)							
5)							

*** 1.13 ท่านเคย/ได้เข้าร่วมโครงการ/นโยบายภาครัฐอื่น ๆ จำนวนเท่าไรและได้แก่อะไรบ้าง *(โครงการ/นโยบายทั้งของกระทรวงเกษตรฯ และกระทรวงอื่น ๆ)*

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงเกษตรฯ อาทิ</u>

1) ศพก. (ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)
2) แปลงใหญ่ (การรวมกลุ่มกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร)
3) การบริหารจัดการน้ำ (โครงการชลประทานในพื้นที่ ทั้งขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก รวมถึงแหล่งน้ำชุมชน แหล่งน้ำในไร่นา: บ่อจิ๋ว)/การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการ
4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร (การส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกข้าวแก่เกษตรกรและวางแผนการตลาดข้าวแบบครบวงจร)
5) Zoning by Agri-Map (การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการผลิตที่เหมาะสม)
6) ธนาคารสินค้าเกษตร (การสนับสนุนช่วยเหลือให้เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิต เช่น โค ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์)
7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์ (การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่ให้เป็นตามมาตรฐาน/การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเกษตรกรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์)

<u>โครงการ/นโยบายของกระทรวงอื่นๆ อาทิ</u>

11) การส่งเสริมกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง/งบพัฒนาหมู่บ้าน/ธนาคารประชาชน
12) การพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี/การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร/การพักหนี้เกษตรกร/การแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร
13) การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร/การรับจำนำข้าว/มาตรการดูแลราคาข้าวเปลือก/การดูแลราคาข้าวเปลือกตกต่ำ/การประกันรายได้เกษตรกร
14) การแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ น้ำท่วม และภัยแล้ง/มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง
15) OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)
16) ไทยนิยมยั่งยืน
17) การส่งเสริมการท่องเที่ยว/การกีฬา
18) เศรษฐกิจพอเพียง
19) อื่น ๆ ----------

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)		หลังมีกิจกรรม (ปี 65)	
จำนวน	ได้แก่	จำนวน	ได้แก่
8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (การสนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน) 9) การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย/การจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย 10) อื่น ๆ			

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

ประธาน 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

******* 2.2 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.3 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด ..... จัดตั้งมาแล้วกี่ปี .....ปี

ประธาน 2.4 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.4.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.4.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.4.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.4.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.4.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.4.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

ประธาน 2.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่

.....

.....

ประธาน 2.6 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.2 หากทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้อง อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนา

4.1 ก่อนและหลังมีกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่างๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่น ๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) กลุ่มมีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ *(กิจกรรมที่ 1)*			
13) กลุ่มเป็นกลไกในการจัดการเรียนรู้และการถ่ายทอดความรู้ขยายผลสู่ชุมชน			
14) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
15) กลุ่มมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม (มีแผนการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน)			
16) ท่านมีแหล่งผลิตอาหารเพิ่มขึ้น *(กิจกรรมที่ 4 และ 5)*			
17) ท่านมีความมั่นคงทางอาหาร มีอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน *(กิจกรรมที่ 4 และ 5)*			
18) มีช่องทางการตลาดใหม่ๆ *(กิจกรรมที่ 1 2 และ 3)*			

******* 4.2 ก่อนและหลังมีกิจกรรม ท่านมีปริมาณและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มอะไรบ้างและเป็นจำนวนเท่าไร

ผลผลิต	ปี 2563				ปี 2565			
	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)	ปริมาณ (กก./เมตร/อื่นๆ)		ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
	รวม	จำหน่าย			รวม	จำหน่าย		
☐ ค่าแรง/ค่าจ้างจากการผลิต								
☐ กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของกลุ่ม								
☐ ปันผลจากธุรกิจของกลุ่ม								
☐ ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่								
☐ อื่น ๆ								

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล
ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทรศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

ในโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มยุวเกษตรกร**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ..... มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.2 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด .....จัดตั้งมาแล้วกี่ปี.....ปี

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.3 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.3.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.3.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.3.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.3.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.3.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.3.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.5 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

*** 2.6 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)	หลังมีกิจกรรม (ปี 65)
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ท่านคิดว่าจะได้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) ไม่ได้คิดว่าจะต้องได้อะไร ☐ 2) การสร้างอาชีพ/การเป็นอาชีพเสริม/การมีรายได้เสริม

☐ 3) การได้ความรู้เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาด้านการเกษตร (ขายผลสด)/ทำต่อเองที่บ้าน

☐ 4) การได้ประสบการณ์ในการทำการเกษตร ☐ 5) การถ่ายทอดความรู้ให้กับญาติพี่น้องเพื่อฝูง

☐ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกกลุ่ม ☐ 7) การได้ลงมือทำการเกษตรจริง (การปลูกผัก)

☐ 8) การทำการเกษตรเป็น (ถูกต้องตามหลักวิชาการ) ☐ 9) การทำให้ผลผลิตเจริญเติบโตดี/ได้ผลผลิตเต็มที่

☐ 10) อื่น ๆ .....

3.3 หลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านได้สิ่งที่คิดเอาไว้ตามข้อ 3.2 หรือไม่

☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม .....

3.4 ท่านเข้าร่วมกิจกรรมนี้ได้อย่างไร

.....

.....

3.5 ท่านได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมหรือไม่

ด้าน	การมีส่วนร่วม (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	มี	ไม่มี	
☐ 1) การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรม			
☐ 2) การประชุมชี้แจงวิธีการดำเนินกิจกรรม			
☐ 3) การสำรวจความต้องการของกลุ่ม			
☐ 4) การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอบรม			
☐ 5) การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.6 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องใดบ้าง จำนวนกี่ครั้ง และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

เรื่อง	จำนวน (ครั้ง)	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) กระบวนการจัดการกลุ่ม			
☐ 2) การวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม			
☐ 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้/แผนดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
☐ 4) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม			
☐ 5) การฝึกทักษะด้านการเกษตร			
☐ 6) เคหกิจเกษตร			
☐ 7) การตลาด			
☐ 8) อื่น ๆ			

3.7 ท่านได้รับการสนับสนุนวัสดุและปัจจัยการผลิตชนิดใดบ้าง จำนวนเท่าไร และนำไปใช้ประโยชน์ระดับใด
(0 = ไม่ได้นำไปใช้ 1 = ใช้น้อยที่สุด 5 = ใช้มากที่สุด)

ชนิด	หน่วย	ปริมาณ	ระดับการนำไปใช้ประโยชน์ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม/ระบุ
☐ 1)				
☐ 2)				
☐ 3)				
☐ 4)				
☐ 5)				
☐ 6)				

3.8 ความรู้และวัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับการสนับสนุนตรงกับความต้องการของท่านหรือไม่

การสนับสนุน	การตรงกับความต้องการ (✓)		อธิบายเพิ่มเติม
	ตรง	ไม่ตรง	
☐ 1) ความรู้ที่ได้รับ			
☐ 2) วัสดุและปัจจัยการผลิต			

3.9 ท่านได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพภายในครัวเรือนหรือไม่

☐ 1) มี อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่มี อธิบายเพิ่มเติม.....

3.10 วัน เวลา สถานที่ และวิธีการฝึกอบรมที่ท่านเข้าร่วม (อาทิ การบรรยายและ/หรือฝึกปฏิบัติ) มีความเหมาะสมหรือไม่

☐ 1) เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

☐ 2) ไม่เหมาะสม อธิบายเพิ่มเติม .....

3.11 ท่านยังต้องการความรู้เรื่องใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.12 วัสดุและปัจจัยการผลิตที่ท่านได้รับมีคุณภาพและมีความเพียงพออยู่ในระดับใด
(0 = ไม่มีคุณภาพ/ไม่เพียงพอ 1 = มีคุณภาพ/เพียงพอน้อยที่สุด 5 = มีคุณภาพ/เพียงพอมากที่สุด)

ด้าน	ระดับคุณภาพและความเพียงพอ (ระบุคะแนน)	อธิบายเพิ่มเติม
☐ 1) คุณภาพ		
☐ 2) ความเพียงพอ		

3.13 ท่านได้เข้าร่วมการจัดงานชุมชนยุวเกษตรกรและที่ปรึกษายุวเกษตรกรระดับประเทศหรือไม่
☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.14 ท่านได้รับการติดตามเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มจากเจ้าหน้าที่ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่
☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

3.15 ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มและการทำการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมหรือไม่
☐ 1) ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....
☐ 2) ไม่ได้ อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนาของกิจกรรม

4.1 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด
(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ก่อนกิจกรรม (ปี 63)	หลังกิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			

ประเด็นการพัฒนา	ก่อน กิจกรรม (ปี 63)	หลัง กิจกรรม (ปี 65)	อธิบายเพิ่มเติม
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
13) กลุ่มของท่านมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม			

*** 4.2 ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ท่านมีปริมาณผลผลิต การนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ และรายได้จากการ เข้าร่วมกลุ่มเป็นอย่างไร

ผลผลิต	ปริมาณผลิตรวม (กก./เมตร/อื่นๆ)	การใช้ประโยชน์	ปริมาณที่จำหน่าย (กก./เมตร/อื่นๆ)	ราคา (บาท/หน่วย)	รายได้ (บาท)
		1) จำหน่ายให้โรงเรียน 2) จำหน่ายข้างนอก..... 3) แจกจ่ายกันในกลุ่ม 4) อื่น ๆ			
ก่อนมีกิจกรรม (ปี 63)					
☐					
☐					
☐					
หลังมีกิจกรรม (ปี 63)					
☐					
☐					
☐					

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

5. ข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการดำเนินกิจกรรม

5.1. ท่านมีความพึงพอใจต่อโครงการในด้านต่าง ๆ ระดับใด

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (✓)					อธิบายเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1) หลักเกณฑ์คัดเลือกกลุ่มเกษตรกร						
2) หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรสมาชิก						
3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม						
4) กระบวนการ/วิธีการฝึกอบรม						
5) การมีส่วนร่วมในการวางแผน/จัดหาวัสดุ/ปัจจัยการผลิต						
6) คุณภาพวัสดุ/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับ						
7) การติดตาม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่						
8) เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบกิจกรรม						
9) วิทยากรที่ถ่ายทอดความรู้						
10) อื่น ๆ						

5.2 ท่านเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการยังมีปัญหา/อุปสรรคและมีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหรือไม่

1) ปัญหาและอุปสรรค .....

.....

2) ข้อเสนอแนะ .....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล

ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

เลขที่.....
ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
วันที่.....

นอกโครงการ

แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม/เกษตรกร

การประเมินผลโครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรมพัฒนาความเข้มแข็ง**กลุ่มยุวเกษตรกร**

ใช้ในราชการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ทางราชการจะเก็บข้อมูลที่สอบถามทั้งหมดเป็นความลับและจะนำไปเผยแพร่เฉพาะค่าประมาณทางสถิติที่เป็นข้อมูลภาพรวมเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เลขบัตรประจำตัวประชาชน ☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐☐ ☐☐ ☐

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัส ปณ. .....เบอร์โทรศัพท์.....

1. ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

*** 1.1 ท่านอายุเท่าไร .....ปี

1.2 เพศ ☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

2. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรและการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.1 ชื่อกลุ่มเกษตรกรที่ท่านเป็นสมาชิกคือ....มีสมาชิกทั้งหมดกี่คน .....คน

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.2 กลุ่มเกษตรกรนี้จัดตั้งขึ้นเมื่อปีใด .....จัดตั้งมาแล้วกี่ปี.....ปี

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.3 กลุ่มของท่านมีการบริหารจัดการกลุ่มในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อย่างไร

2.3.1 โครงสร้าง/คณะกรรมการของกลุ่ม

.....

.....

2.3.2 เงินทุน/ทรัพยากรของกลุ่ม

.....

.....

2.3.3 การจัดสรรผลประโยชน์ของกลุ่ม

.....

.....

2.3.4 การพัฒนาความรู้สมาชิกของกลุ่ม

.....

.....

2.3.5 การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

.....

.....

2.3.6 การคำนึงถึงชุมชน สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

.....

.....

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกลุ่ม 2.5 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มของท่านได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

*** 2.6 ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรนี้มาแล้วกี่ปี .....ปี

2.7 กลุ่มเกษตรกรนี้มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดตั้งและทำกิจกรรมใดเป็นหลัก

.....

.....

*** 2.8 ท่านทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเกษตรกรนี้บ่อยแค่ไหน

ปี 2563	ปี 2565
☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม	☐ 1) ทำ จำนวน .....ครั้งต่อปี ☐ 2) ไม่ได้ทำ อธิบายเพิ่มเติม ....

*** 2.9 ที่พักอาศัยของท่านห่างจากสถานที่ทำกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรนี้เป็นระยะทางเท่าไร .....กิโลเมตร

*** 2.10 ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมหลักที่กลุ่มเกษตรกรนี้ทำหรือไม่

☐ 1) ไม่มี ☐ 2) มี จำนวน.....ปี

3. ข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรม

3.1 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ทราบ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ทราบ

3.2 หากทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมนี้ ท่านต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนี้หรือไม่

☐ 1) ต้องการ อธิบายเพิ่มเติม.....

☐ 2) ไม่ต้อง อธิบายเพิ่มเติม.....

4. ข้อมูลผลการพัฒนา

4.1 ก่อนและหลังมีกิจกรรม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ของท่านอยู่ในระดับใด

(ระบุคะแนน 0 = ไม่มีการพัฒนา 1 = พัฒนาน้อยที่สุด 5 = พัฒนามากที่สุด)

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
1) ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการรวมกลุ่ม			
2) ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			
3) ท่านให้ความร่วมมือเป็นประจำกับกลุ่มตามที่กลุ่มร้องขอเพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม			

ประเด็นการพัฒนา	ปี 2563	ปี 2565	อธิบายเพิ่มเติม
4) ท่านเห็นว่ากลุ่มมีการดำเนินงานตามแผนของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ/ต่อเนื่อง			
5) ท่านให้/ได้รับความช่วยเหลือจากสมาชิกกลุ่มรายอื่นๆ			
6) ท่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้			
7) ท่านมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้			
8) ท่านมีความต่อเนื่องของรายได้			
9) ท่านมีศักยภาพ/ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสินค้าเพิ่มขึ้น มีความพร้อม/ความสามารถในการผลิตเพื่อให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือมีต้นทุนลดลง มีความสามารถในการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการหาตลาด			
10) ท่านมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น			
11) ท่านมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง			
12) ท่าน/กลุ่มของท่านมีเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรมเพิ่มขึ้น			
13) กลุ่มของท่านมีความยั่งยืนในการบริหารจัดการกลุ่ม			

*** 4.2 ก่อนและหลังมีกิจกรรม ท่านมีปริมาณผลผลิต การนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ และรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มเป็นอย่างไร

ผลผลิต	ปริมาณผลิตรวม (กก./เมตร/อื่นๆ)	การใช้ประโยชน์	ปริมาณที่จำหน่าย (กก./เมตร/อื่นๆ)	ราคา (บาท)	รายได้ (บาท)
		1) จำหน่ายให้โรงเรียน 2) จำหน่ายข้างนอก..... 3) แจกจ่ายกันในกลุ่ม 4) อื่น ๆ			
ปี 2563					
☐					
☐					
☐					
ปี 2565					
☐					
☐					
☐					

4.3 จากข้อ 4.2 หากปริมาณผลผลิตและรายได้จากการเข้าร่วมกลุ่มของท่านมีการเปลี่ยนแปลง/ไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากสาเหตุใด

.....

.....

ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่อนุเคราะห์ให้ข้อมูล
ผู้ประสานงาน: นายภารา จันทร์สุวรรณ์ เศรษฐกรชำนาญการ
ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล
ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
โทนศัพท์: 083 033 1969 อีเมล: para@oae.go.th

ภาคผนวกที่ 4

ประมวลภาพการดำเนินงานโครงการ

กลุ่มที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ตามนโยบายของรัฐบาล

กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและทอผ้าไหม

กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กลุ่มยุวเกษตรกร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900